

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 152

11 Σεπτεμβρίου 1993

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 353

Κωδικοποίηση σ' ενιαίο κείμενο των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Έχοντας υπόψη:

Τις διατάξεις του άρθρου 8 του νόμου 1907/1990 «Επαναφορά σε ισχύ διατάξεων του Π.Δ. 152/1985 (ΦΕΚ 55Α) τροποποίηση και συμπλήρωση αυτών, καθώς και τροποποίηση των διατάξεων του Π.Δ. 265/1989 (ΦΕΚ 126Α) της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών» (ΦΕΚ 163Α), μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, αποφασίζουμε:

Άρθρο μόνο

Οι ισχύουσες διατάξεις:

1. Του Π. Δ/γματος 265/1989 «Κωδικοποίηση σ' ενιαίο κείμενο των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών» (ΦΕΚ 126Α).

2. Του άρθρου 11 του νόμου 1878/1990 «Τροποποίηση των διατάξεων δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης Ν. 1622/1986 και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 33Α).

3. Του άρθρου έβδομου του νόμου 1879/1990 «Κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας» «για την ενδιαίτηση στα αλιευτικά πλοία» και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 38Α).

4. Των άρθρων 1 - 8 του νόμου 1907/1990 «Επαναφορά σε ισχύ διατάξεων του Π.Δ. 152/1985 (ΦΕΚ 55Α), τροποποίηση και συμπλήρωση αυτών, καθώς και τροποποίηση διατάξεων του Π.Δ. 265/1989 (ΦΕΚ 126Α) της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών» (ΦΕΚ 163Α).

5. Του άρθρου 18 του νόμου 1914/1990 «Εκσυγχρονισμός και ανάπτυξη του δημόσιου τομέα και της κεφαλαιαγοράς, φορολογικές ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 178Α).

6. Του άρθρου 36 του νόμου 2130/1993 (ΦΕΚ 62Α),

κωδικοποιούνται σ' ενιαίο κείμενο με τον τίτλο «Νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών» ως εξής:

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ**ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ****ΕΚΛΟΓΙΚΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ****ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΔΡΕΣ****ΕΚΛΟΓΕΙΣ - ΕΚΛΟΓΙΚΟΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ****ΕΚΛΟΓΙΜΟΙ****ΤΜΗΜΑ Α'****ΕΚΛΟΓΙΚΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ
ΚΑΙ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΔΡΕΣ**

Άρθρο 1

(Άρθρο 1 Πρ. Δ. 265/1989)

Εκλογικές Περιφέρειες

1. Περιφέρεια για την εκλογή βουλευτών ορίζεται ο νομός.

2. Κατ' εξαίρεση διαιρούνται: α) Ο νομός Αττικής σε πέντε (5) εκλογικές περιφέρειες, δηλαδή στις: αα) Α' Εκλογική Περιφέρεια Αθηνών, που αποτελείται από το Δήμο Αθηναίων, ββ) Β' Εκλογική Περιφέρεια Αθηνών, που αποτελείται από τους υπολοίπους δήμους και κοινότητες, που περιλαμβάνονταν στην περιφέρεια του πρώην δήμου Αθηναίων, γγ) Α' Εκλογική Περιφέρεια Πειραιώς, που αποτελείται από το Δήμο Πειραιώς, το Δήμο Σπετσών και από τις επαρχίες Αίγινας, Κυθήρων, Τροιζηνίας και Ύδρας, δδ) Β' Εκλογική Περιφέρεια Πειραιώς, που αποτελείται από τους υπόλοιπους δήμους και τις κοινότητες που περιλαμβάνονταν στην περιφέρεια του πρώην Δήμου Πειραιώς και τη νήσο Σαλαμίνας και εε) Εκλογική Περιφέρεια του νομού Αττικής και β) Ο νομός Θεσσαλονίκης σε δύο (2) εκλογικές περιφέρειες, δηλαδή στις αα) Α' Εκλογική Περιφέρεια Θεσσαλονίκης, που αποτελείται από τον πρώην Δήμο Θεσσαλονίκης, και ββ) Β' Εκλογική Περιφέρεια Θεσσαλονίκης, που αποτελείται από το υπόλοιπο του νομού Θεσσαλονίκης.

3. Οι εκλογικές περιφέρειες νοούνται με τα διοικητικά όριά τους που ίσχυαν την 1ην Ιανουαρίου 1985.

Άρθρο 2
(Άρθρο 2 Πρ. Δ. 265/1989)

Αριθμός βουλευτών - βουλευτικές έδρες

1. Ο αριθμός των βουλευτών για όλη την επικράτεια ορίζεται σε τριακόσιους. Από αυτούς οι διακόσιοι ογδόντα οκτώ εκλέγονται στις εκλογικές περιφέρειες στις οποίες οι αντίστοιχες βουλευτικές έδρες κατανομούνται σύμφωνα με όσα ορίζονται στις παραγράφους 2 έως και 5 του άρθρου αυτού. Οι υπόλοιποι δώδεκα εκλέγονται ενιαίως σε ολόκληρη την επικράτεια, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο επόμενο άρθρο.

2. Ο αριθμός των βουλευτικών εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας ορίζεται κάθε φορά με βάση το νόμιμο πληθυσμό της, όπως αυτός προκύπτει από τ' αποτελέσματα της τελευταίας απογραφής, της οποίας τα επίσημα αποτελέσματα δημοσιεύτηκαν στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Μέτρο για τον υπολογισμό του αριθμού των βουλευτικών εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας είναι το πηλίκο της διαίρεσης του συνολικού αριθμού των δημοτών της επικράτειας, που καθορίζεται στους πίνακες που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, δια του συνολικού αριθμού των βουλευτικών εδρών, που ορίζεται στην παράγρ. 1, οι οποίες κατανομούνται στις εκλογικές περιφέρειες.

4. Το πηλίκο της διαίρεσης του αριθμού των δημοτών, που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού, δια του εκλογικού μέτρου, που αναφέρεται στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου, αποτελεί τον αριθμό των βουλευτικών εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας.

5. Οι έδρες που απομένουν αδιάθετες, προστίθενται ανά μία ώσπου να συμπληρωθεί ο συνολικός αριθμός των διακοσίων ογδόντα οκτώ (288) εδρών, που καθορίζεται στην παράγραφο 1, στις εκλογικές περιφέρειες, που παρουσιάζουν κατά σειρά, το μεγαλύτερο υπόλοιπο.

Άρθρο 3
(Άρθρο 3 Πρ. Δ. 265/1989)

Ψηφοδέλτιο Επικράτειας

1. Η πρόταση υποψηφίων για τους δώδεκα (12) βουλευτές, που εκλέγονται ενιαίως σ' ολόκληρη την επικράτεια, υποβάλλεται από κόμμα ή συνασπισμό κομμάτων, που καταρτίζει δικούς του συνδυασμούς, στις μισές τουλάχιστον εκλογικές περιφέρειες της χώρας. Δεν επιτρέπεται υποβολή υποψηφιότητας σε πρόσωπο, που είναι υποψήφιος στις ίδιες εκλογές, σ' οποιαδήποτε εκλογική περιφέρεια.

2. Η πρόταση κάθε κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων περιλαμβάνει δώδεκα (12) το πολύ υποψηφίους, μνημονεύει τα στοιχεία, που ορίζονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 32 για κάθε υποψήφιο που προτείνεται και συνοδεύεται με γραπτή αποδοχή καθενός απ' αυτούς και με υπεύθυνη δήλωση του ίδιου, ότι δεν αποδέχτηκε πρόταση υποψηφιότητας σ' οποιαδήποτε εκλογική περιφέρεια της χώρας. Ως προς τα υπόλοιπα εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 34. Η ανακήρυξη των υποψηφίων, στους οποίους αναφέρεται η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου, κάθε κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων, γίνεται σύμφωνα μ' αυτά που προβλέπονται στο άρθρο 35 του πα-

ρόντος. Οι υποψήφιοι αναγράφονται υποχρεωτικά με τη σειρά που προτείνονται και ανακηρύσσονται.

3. Οι γνωστοποιήσεις των συνδυασμών και των υποψηφίων σ' όλες τις εκλογικές περιφέρειες της χώρας, που αναφέρονται στο άρθρο 39 του παρόντος, πρέπει να περιλαμβάνουν και τους συνδυασμούς όλων των κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων, που ανακηρύχτηκαν σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο.

4. Τα έγκυρα ψηφοδέλτια που έλαβε κάθε κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων σ' ολόκληρη την επικράτεια, θεωρούνται ως ψήφοι που δόθηκαν και για το «ψηφοδέλτιο υποψηφίων επικρατείας» του αντίστοιχου κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων. Ο αριθμός αυτών αναγράφεται σ' όλους τους πίνακες διαλογής και στις πράξεις των εφορευτικών επιτροπών και των πρωτοδικείων που προβλέπονται από τη νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών.

5. Οι βουλευτικές έδρες του άρθρου αυτού κατανομούνται στα κόμματα ή τους συνασπισμούς κομμάτων που παίρνουν μέρος στις εκλογές σε συνάρτηση με την εκλογική τους δύναμη σε όλη την επικράτεια και σύμφωνα με όσα ειδικότερα ορίζονται στην επόμενη παράγραφο.

6. Η κατανομή των εδρών γίνεται με ειδική απόφαση της Ανώτατης Εφορευτικής Επιτροπής. Για το σκοπό αυτό αθροίζεται το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που πήραν σ' ολόκληρη την επικράτεια όλα τα κόμματα και οι συνασπισμοί που μετέχουν στις εκλογές και το άθροισμά τους διαιρείται με τον αριθμό των βουλευτικών εδρών που ορίζεται στην παράγραφο 1, δηλαδή με τον αριθμό 12. Το πηλίκο της διαίρεσης, παραλείποντας το κλάσμα, αποτελεί το εκλογικό μέτρο, με το οποίο διαιρείται η εκλογική δύναμη καθενός κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων σε ολόκληρη την επικράτεια. Κάθε κόμμα ή συνασπισμός παίρνει τόσες έδρες, όσες φορές το εκλογικό μέτρο περιέχεται στην εκλογική του δύναμη στην ενιαία περιφέρεια ολόκληρης της επικράτειας. Οι έδρες που παίρνει κάθε κόμμα ή συνασπισμός καταλαμβάνονται από τους υποψηφίους που σύμφωνα με τη σειρά που οι υποψήφιοι αυτοί έχουν προταθεί και ανακηρυχθεί. Οι έδρες που ίσως απομένουν αδιάθετες, παραχωρούνται στα κόμματα και τους συνασπισμούς που εμφανίζουν το μεγαλύτερο (ισχυρότερο) μέσο όρο έγκυρων ψηφοδελτίων σ' ολόκληρη την επικράτεια ανά έδρα βουλευτή επικράτειας. Για να υπολογιστεί ο μέσος όρος διαιρείται το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε κόμματος ή συνασπισμού με τον αριθμό των εδρών επικράτειας, που έχουν ήδη παραχωρηθεί, σύμφωνα με τα παραπάνω, αυξημένο κατά μία μονάδα. Η πρώτη από τις αδιάθετες έδρες παραχωρείται στο κόμμα ή συνασπισμό που εμφανίζει το μεγαλύτερο πηλίκο. Οι τυχόν υπόλοιπες αδιάθετες έδρες παραχωρούνται στα κόμματα ή τους συνασπισμούς ανά μία διαδοχικά, αφού επαναληφθεί η ίδια διαδικασία. Αν προκύψουν ίσα πηλίκια γίνεται κλήρωση και η έδρα παραχωρείται στο κόμμα ή το συνασπισμό που ευνοήθηκε από την κλήρωση.

7. Η ανακήρυξη των βουλευτών, που εκλέγονται σύμφωνα με το παρόν άρθρο, γίνεται από το Πρωτοδικείο Αθηνών, στο οποίο διαβιβάζεται απόσπασμα της απόφασης της Ανώτατης Εφορευτικής Επιτροπής.

8. Οι υποψήφιοι βουλευτές που δεν εκλέγονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, ανακηρύσσονται ως αναπληρωματικοί των βουλευτών του «ψηφοδελτίου υποψηφίων επικρατείας» κάθε κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων, που εκλέχτηκαν και ανακηρύχτηκαν. Αν εξα-

ντληθεί ο αριθμός των αναπληρωματικών οι κενούμενες έδρες συμπληρώνονται από τους αναπληρωματικούς βουλευτές του κόμματος ή του συνασπισμού κομμάτων στα οποία ανήκουν οι κενούμενες έδρες, που ανακηρύχθηκαν στις εκλογικές περιφέρειες του άρθρου 1 της κωδικοποίησης αυτής και στις οποίες το κόμμα ή ο συνασπισμός κομμάτων συγκέντρωσε το μεγαλύτερο αριθμό έγκυρων ψηφοδελτίων.

ΤΜΗΜΑ Β'

ΕΚΛΟΓΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Δικαίωμα του εκλέγειν

Άρθρο 4

(Άρθρο 4 Πρ. Δ. 265/1989)

Απόκτηση του δικαιώματος

1. Το δικαίωμα του εκλέγειν έχουν οι πολίτες Έλληνες και Ελληνίδες που συμπλήρωσαν το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας τους.

2. Για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου η 1η Ιανουαρίου θεωρείται ως ημερομηνία γέννησης όλων όσοι γεννήθηκαν μέσα στο χρόνο.

Άρθρο 5

(Άρθρο 5 Πρ. Δ. 265/1989)

Στέρηση του δικαιώματος

Στερούνται του δικαιώματος του εκλέγειν:

α) Όσοι διατελούν, σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα, υπό δικαστική ή νόμιμη απαγόρευση.

β) Όσοι στερήθηκαν το δικαίωμα αυτό, λόγω αμετάκλητης ποινικής καταδίκης, σε κάποιο από τα εγκλήματα που ορίζονται από τον ποινικό και στρατιωτικό ποινικό κώδικα, για όσο χρόνο διαρκεί αυτή η στέρηση.

Άρθρο 6

(Άρθρο 6 Πρ. Δ. 265/1989)

Άσκηση του δικαιώματος

1. Το δικαίωμα του εκλέγειν έχουν σε κάθε εκλογική περιφέρεια μόνο όσοι είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους των δήμων και κοινοτήτων της εκλογικής περιφέρειας.

2. Η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος είναι υποχρεωτική.

ΤΜΗΜΑ Γ'

ΕΚΛΟΓΙΚΟΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Γενικές διατάξεις που αφορούν τους εκλογικούς καταλόγους

Άρθρο 7

(Άρθρο 7 Πρ. Δ. 265/1989)

Διακρίσεις εκλογικών καταλόγων κατά δήμους, κοινότητες και ενορίες

1. Η εκλογή γίνεται σε κάθε δήμο ή κοινότητα μόνο με βάση τους καταλόγους εκλογικών βιβλιαρίων και των παραρτημάτων τους.

2. Οι κατάλογοι εκλογικών βιβλιαρίων καταρτίζονται κατά δήμους και κοινότητες ή κατά ενορίες που περιλαμβάνονται στην περιφέρεια κάθε δήμου ή κοινότητας. Το σύστημα των καταλόγων κατά ενορίες εφαρμόζεται: α) σε δήμους και κοινότητες νόμιμου πληθυσμού, με βάση την τελευταία απογραφή κατά το χρόνο εκδόσεως του Β.Δ. 244/1969, πάνω από πέντε χιλιάδες (5.000) δημότες και β) σ' όσους δήμους και κοινότητες ίσχυε αυτό το σύστημα πριν από την έκδοση των Β.Δ./των 435/1968 και 244/1969.

3. Με Πρ.Δ/τα, μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, είναι δυνατό το σύστημα των εκλογικών καταλόγων κατά ενορίες να επεκτείνεται και σ' άλλους δήμους ή κοινότητες. Με τα ίδια προεδρικά διατάγματα καθορίζεται και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

4. Ο τύπος του εκλογικού βιβλιαρίου είναι ενιαίος για όλη την επικράτεια και ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

Άρθρο 8

(Άρθρο 8 Πρ. Δ. 265/1989)

Γενικοί όροι εγγραφής στους εκλογικούς καταλόγους

1. Η εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους είναι υποχρεωτική. Καθένας έχει δικαίωμα να γραφεί μόνο μία φορά σ' ένα εκλογικό κατάλογο.

2. Οι πολίτες άνδρες και γυναίκες που έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν, γράφονται στον εκλογικό κατάλογο του δήμου ή της κοινότητας στο δημοτολόγιο του οποίου είναι γραμμένοι σύμφωνα με τις διατάξεις του δημοτικού και κοινοτικού κώδικα.

3. Όταν πρόκειται για δήμους ή κοινότητες, που οι εκλογικοί κατάλογοί τους καταρτίζονται κατά ενορίες, όσοι κατοικούν στο δήμο ή την κοινότητα γράφονται στον εκλογικό κατάλογο της ενορίας στην περιφέρεια της οποίας κατοικούν. Όσοι όμως δεν κατοικούν στην περιφέρεια της ενορίας αυτής γράφονται στον εκλογικό κατάλογο της ενορίας που προτιμούν.

4. Η εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους γίνεται μόνο με αίτηση.

5. Η εγγραφή στον εκλογικό κατάλογο καθιστά αυτόν που γράφτηκε αυτοδικαίως δημότη του οικείου δήμου ή κοινότητας και έχει σαν συνέπεια την υποχρεωτική εγγραφή του, από τα αρμόδια όργανα, στο γενικό μητρώο, των δημοτών και των δύο φύλων του δήμου ή της κοινότητας και μέχρι τον οριστικό καταρτισμό των γενικών μητρώων, την εγγραφή του σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του Ν. 3025/1954. Η παραπάνω εγγραφή στον εκλογικό κατάλογο αποδεικνύει την ιδιότητα του δημότη για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος. Για την απόκτηση δικαιωμάτων κάρπωσης της δημοτικής ή κοινοτικής περιουσίας εφαρμόζονται κάθε φορά οι ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 9

(Άρθρο 9 Πρ. Δ. 265/1989)

Υπηρεσία εκλογικών καταλόγων

Η επιμέλεια για την κατάρτιση γενικά των εκλογικών καταλόγων ανήκει στο Υπουργείο Εσωτερικών.

2. Σε κάθε Νομαρχία λειτουργεί γραφείο εκλογικών καταλόγων, που έχει αρμοδιότητα να συγκεντρώνει όλα τα στοιχεία των εγγραφών και των διαγραφών από τους εκλο-

γικούς καταλόγους των δήμων και κοινοτήτων που περιλαμβάνονται στο νομό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους

Άρθρο 10

(Άρθρο 10 Πρ. Δ. 265/1989)

Δικαιολογητικά που χρειάζονται για την εγγραφή

1. Η αίτηση για την εγγραφή σε εκλογικό κατάλογο πρέπει να συνοδεύεται από τα παρακάτω στοιχεία:

α) Πιστοποιητικό του δημάρχου ή του προέδρου της Κοινότητας, με το οποίο να πιστοποιείται ότι αυτός που ζητεί την εγγραφή του στον εκλογικό κατάλογο είναι γραμμένος στο δημοτολόγιο του δήμου ή της κοινότητας αυτής.

β) Από δύο πρόσφατες φωτογραφίες και

γ) Από βεβαίωση του αστυνομικού τμήματος, που φαίνεται σε ποια οδό και αριθμό κατοικεί, εφόσον ο εκλογικός κατάλογος είναι καταρτισμένος κατά ενορίες. Στην τελευταία περίπτωση αν η ενορία όπου κατοικεί ο αιτών, υπάγεται σε περισσότερους δήμους ή κοινότητες, πρέπει στην αίτησή του να προσδιορίζει και το δήμο ή την κοινότητα, στην οποία υπάγεται η κατοικία του. Για όσους δεν κατοικούν μέσα στον ίδιο δήμο ή την κοινότητα, η βεβαίωση του αστυνομικού τμήματος αφορά τη διεύθυνση της τωρινής κατοικίας τους.

2. Η ίδια αίτηση πρέπει να περιλαμβάνει υπεύθυνη δήλωση του αιτούντος:

α) Ότι δεν είναι γραμμένος σε εκλογικό κατάλογο άλλου δήμου ή κοινότητας και

β) Ότι δεν έχει στερηθεί το δικαίωμα του εκλέγειν.

3. Ο αιτών οφείλει επίσης να γράψει στην αίτησή του τον αύξοντα αριθμό και την αρχή που εξέδωσε την αστυνομική του ταυτότητα ή την υπηρεσιακή του, αν είναι στρατιωτικός γενικά ή ανήκει στα σώματα ασφαλείας. Εφόσον εμφανίζεται αυτοπροσώπως οφείλει να δείχνει την ταυτότητά του σ' αυτόν που παραλαμβάνει την αίτηση. Στην περίπτωση που δεν έχει ταυτότητα, αυτή βεβαιώνεται με την προσκόμιση πιστοποιητικού εγγραφής του στα δημοτολόγια, πάνω, στο οποίο είναι κολημμένη η φωτογραφία του. Το πιστοποιητικό θεωρείται από την αστυνομική αρχή για το γνήσιο της υπογραφής των μαρτύρων που βεβαιώνουν την ταυτότητα.

4. Σε περίπτωση που ο αιτών εκλογέας διαμένει στο εξωτερικό, είναι δυνατή η αντικατάσταση του πιστοποιητικού, που προβλέπεται στο εδάφιο με στοιχείο α' της παραγράφου 1, με υπεύθυνη δήλωσή του, στην οποία εκτός από τα στοιχεία της ταυτότητάς του, θα φαίνεται ο δήμος ή η κοινότητα στο δημοτολόγιο του οποίου ο εκλογέας αυτός είναι γραμμένος και ο αντίστοιχος αριθμός εγγραφής, εφόσον τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από αστυνομική ταυτότητα ή από ισχύον ελληνικό διαβατήριο. Η ακρίβεια των στοιχείων της δήλωσης και το γνήσιο της υπογραφής του δηλούντος βεβαιώνονται από την οικεία ελληνική προξενική αρχή. Αν για οποιοδήποτε λόγο προκύψει ανάγκη έκδοσης πιστοποιητικού δημάρχου ή Προέδρου Κοινότητας για την εγγραφή του αιτούντος στο δημοτολόγιο, το πιστοποιητικό αυτό εκδίδεται με φροντίδα του οικείου νομαρχιακού γραφείου εκλογικών καταλόγων. Αντί για τα στοιχεία της αστυνομικής του ταυτότητας, που σύμφωνα με την παράγραφο 3 οφείλει να αναγράψει ο αιτών στην

αίτησή του, μπορούν ν' αναγραφούν τ' αντίστοιχα στοιχεία ισχύοντος ελληνικού διαβατηρίου. Η προβλεπόμενη με στοιχείο γ' της παραγράφου 1 βεβαίωση δεν απαιτείται όταν πρόκειται για εκλογή της παραγράφου αυτής.

Άρθρο 11

(Άρθρο 11 Πρ. Δ. 265/1989)

Υποβολή αιτήσεων

1. Οι αιτήσεις για την εγγραφή στον εκλογικό κατάλογο υποβάλλονται σ' όλη τη διάρκεια του έτους εκτός από την περίοδο που μεσολαβεί από την προκήρυξη ως τη διεξαγωγή των εκλογών.

2. Οι ίδιες αιτήσεις με όλα τα στοιχεία που ορίζονται στο προηγούμενο άρθρο, υποβάλλονται στο νομαρχιακό γραφείο που προβλέπεται στο άρθρο 9 παρ. 2.

Οι αιτήσεις για την εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους δήμων ή κοινοτήτων που βρίσκονται έξω από την έδρα της νομαρχίας, μπορούν να υποβάλλονται στον οικείο δήμαρχο ή πρόεδρο της κοινότητας. Αυτοί έχουν την υποχρέωση να διαβιβάζουν στο τέλος κάθε μήνα τις αιτήσεις που έχουν υποβληθεί σ' αυτούς με όλα γενικά τα δικαιολογητικά στο νομαρχιακό γραφείο.

3. Οι αιτήσεις υποβάλλονται είτε αυτοπροσώπως είτε με αντιπρόσωπο. Η αίτηση που υποβάλλεται με αντιπρόσωπο, υπογραμμένη από τον αιτούντα, πρέπει να συνοδεύεται από τα στοιχεία που αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο και από ειδική γραπτή εξουσιοδότηση του αιτούντος προς τον αντιπρόσωπο. Η εξουσιοδότηση πρέπει να περιλαμβάνει το ονοματεπώνυμο αυτού που εξουσιοδοτεί και αυτού που εξουσιοδοτείται και να έχει την υπογραφή αυτού που εξουσιοδοτεί, θεωρημένη από την αστυνομική αρχή του τόπου της διαμονής του. Το ίδιο πρόσωπο ένα μόνο μπορεί ν' αντιπροσωπεύει.

4. Η θεώρηση της υπογραφής αυτού που εξουσιοδοτεί, η οποία προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο, πρέπει να γίνεται:

α) αν αυτοί, είναι δημόσιοι πολιτικοί γενικά υπάλληλοι και στρατιωτικοί, από τον προϊστάμενο της υπηρεσίας ή της μονάδας όπου υπηρετούν, β) αν διαμένουν στην αλλοδαπή από την οικεία προξενική αρχή, γ) αν πρόκειται για πληρώματα εμπορικών πλοίων από τον πλοίαρχο και δ) αν πρόκειται για κρατούμενους στις φυλακές για οποιοδήποτε λόγο από το διευθυντή των φυλακών.

5. Οι αιτήσεις εκλογέων που διαμένουν στο εξωτερικό, μαζί με τα απαιτούμενα για την εγγραφή τους στους εκλογικούς καταλόγους διακρίβωτικά, είναι δυνατό να κατατίθενται στην οικεία ελληνική προξενική αρχή, στην οποία οφείλει να προσέλθει ο ίδιος ο αιτών εκλογέας. Η αίτηση υπογράφεται ενώπιον εντεταμένου υπαλλήλου της προξενικής αρχής, από τον οποίο θεωρείται το γνήσιο της υπογραφής του εκλογέα πάνω στην αίτησή του. Οι ελληνικές προξενικές αρχές οφείλουν να διαβιβάζουν τις αιτήσεις και τα δικαιολογητικά που κατατέθηκαν σ' αυτές, στα αρμόδια νομαρχιακά γραφεία εκλογικών καταλόγων μέσω Υπουργείου Εσωτερικών (Δ/νσης Εκλογών).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Διαγραφές από τους εκλογικούς καταλόγους

Άρθρο 12

(Άρθρο 12 Πρ. Δ. 265/1989)

Διαδικασία αυτεπάγγελτης διαγραφής

1. Για την ενημέρωση των εκλογικών καταλόγων οφείλουν οι αρχές που αναφέρονται παρακάτω να στέλνουν στο τέλος κάθε τρίμηνου τα εξής στοιχεία στο Υπουργείο Εσωτερικών (Δ/ση ΕΚΛΟΓΩΝ).

α) Οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης τις αιτήσεις έκδοσης δελτίων ταυτότητας (καρτέλλες) αυτών που πεθαίνουν και είχαν την ηλικία του εκλογέα και τα εκλογικά βιβλιάρια τους ή αν δεν είχαν δελτίο ταυτότητας ή εκλογικό βιβλιάριο, τις υπεύθυνες δηλώσεις των οικείων τους που υποβλήθηκαν για την έκδοση άδειας ταφής. Για την έκδοση άδειας ταφής ενός που έχει πεθάνει και είχε την ηλικία του εκλογέα απαιτείται η παράδοση στην αρμόδια αστυνομική αρχή, ή, αν δεν υπάρχει τέτοια αρχή στο ληξιαρχο, της αστυνομικής ταυτότητάς του και του εκλογικού βιβλιαρίου του, ή, αν δεν υπάρχουν αυτές υπεύθυνη δήλωση του οικείου του που να περιέχει: το ονοματεπώνυμο αυτού που πέθανε, το όνομα του πατέρα του, το ονοματεπώνυμο του συζύγου, αν πρόκειται για έγγαμη γυναίκα που φέρει το επώνυμο αυτού (συζύγου), το έτος γέννησής του, το δήμο ή κοινότητα στα μητρώα αρρένων ή στα δημοτολόγια του οποίου ήταν γραμμένος και το δήμο ή την κοινότητα στους εκλογικούς καταλόγους του οποίου αυτός ήταν γραμμένος.

β) Τα γραφεία ποινικού μητρώου κάθε τύπου, καταστάσεις αυτών που έχουν στερηθεί το δικαίωμα του εκλέγειν λόγω αμετάκλητης ποινικής καταδίκης.

γ) Τα στρατολογικά γραφεία, το ναυτολογικό γραφείο Πειραιώς και το στρατολογικό γραφείο αεροπορίας, καταστάσεις αυτών που καταδικάστηκαν και στερήθηκαν το δικαίωμα του εκλέγειν, εξαιτίας αμετάκλητης απόφασης του αρμόδιου δικαστηρίου για λιποταξία ή ανυποταξία.

δ) Τα πρωτοδικεία, καταστάσεις αυτών που έχουν τεθεί δυνάμει τελεσίδικης απόφασης υπό δικαστική ή νόμιμη απαγόρευση, σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα, και

ε) Η Διεύθυνση Ιθαγενείας του Υπουργείου Εσωτερικών, καταστάσεις όσων έχουν στερηθεί την ελληνική ιθαγένεια για οποιοδήποτε λόγο.

2. Η αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών διαβιβάζει τα στοιχεία που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, στα αρμόδια νομαρχιακά γραφεία του τύπου του άρθρου 9 παρ. 2.

Άρθρο 13

(Άρθρο 13 Πρ. Δ. 265/1989)

Ενστάσεις για διαγραφή

1. Μέσα στους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο καθένας που έχει το δικαίωμα του εκλέγειν ή αντιπρόσωπος αναγνωρισμένου σύμφωνα με τον κανονισμό της Βουλής κόμματος, έχει το δικαίωμα να υποβάλλει στο αρμόδιο νομαρχιακό γραφείο ένσταση για τη διαγραφή κάποιου από τους οριστικούς εκλογικούς καταλόγους, για λόγους που γεννήθηκαν μετά ταπὸ την οριστικοποίηση αυτών ή που

προϋπήρχαν και αναφέρονται σε κάποια από τις περιπτώσεις του άρθρου 5.

2. Η ένσταση είναι γραπτή, παραδίδεται από τον ίδιο τον ενιστάμενο με απόδειξη και πρέπει να περιέχει το ονοματεπώνυμο και τη διεύθυνσή του, το ονοματεπώνυμο εκείνου εναντίον του οποίου στρέφεται, τον εκλογικό κατάλογο, και τον αύξοντα αριθμό της εγγραφής του, τους ειδικούς και συγκεκριμένους λόγους που επικαλείται για τη διαγραφή αυτού και να προσδιορίζει τα στοιχεία που αποδεικνύουν αυτούς τους λόγους. Η ένσταση αν δεν περιέχει τα στοιχεία αυτά είναι απαράδεκτη. Κάθε ένσταση πρέπει να επιδιώκει τη διαγραφή ενός μόνο προσώπου, διαφορετικά είναι απαράδεκτη.

3. Τα γραφεία που παραλαμβάνουν τις ενστάσεις φροντίζουν για την κοινοποίησή τους αμέσως από τοπικά αστυνομικά ή άλλα δημόσια όργανα, σ' αυτούς εναντίον των οποίων στρέφονται, οι οποίοι έχουν το δικαίωμα να υποβάλλουν αντιρρήσεις μέσα σε δεκαπέντε μέρες από την κοινοποίηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

Μεταγραφή εκλογέων - διόρθωση εγγραφών

Άρθρο 14

(Άρθρο 14 Πρ. Δ. 265/1989)

Αιτήσεις για μεταγραφή και διόρθωση εγγραφής

1. Κάθε εκλογέας γραμμένος στον εκλογικό κατάλογο ενός δήμου ή κοινότητας και δικαιούμενος σύμφωνα με τις διατάξεις της κωδικοποίησης αυτής να γραφεί στον κατάλογο άλλου δήμου ή κοινότητας, έχει το δικαίωμα να ζητήσει την εγγραφή του στον τελευταίο αυτό εκλογικό κατάλογο, δηλώνοντας τον εκλογικό κατάλογο του δήμου ή της κοινότητας που είναι γραμμένος.

2. Κάθε εκλογέας μπορεί να ζητήσει τη διόρθωση κάθε στοιχείου της εγγραφής του, που εσφαλμένα τυχόν έχει καταχωρηθεί στον κατάλογο, ή την αντικατάσταση στοιχείων της εγγραφής του, τα οποία έχουν μεταβληθεί, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, μετά την οριστικοποίηση του καταλόγου. Μαζί με τις αιτήσεις της παρούσας παραγράφου, πρέπει να προσκομίζονται τα πιστοποιητικά ή τα έγγραφα των δημοσίων αρχών που δικαιολογούν τις ζητούμενες διορθώσεις.

3. Οι αιτήσεις που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους υποβάλλονται όπως ορίζει το άρθρο 11.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

Άσκηση εποπτείας στα νομαρχιακά γραφεία εκλογικών καταλόγων και καθήκοντα αυτών

Άρθρο 15

(Άρθρο 15 Πρ. Δ. 265/1989)

Εποπτεία και πειθαρχική εξουσία στους υπαλλήλους των νομαρχιακών γραφείων εκλογικών καταλόγων

1. Τα νομαρχιακά γραφεία εκλογικών καταλόγων του άρθρου 9 παρ. 2 υπάγονται απευθείας στον οικείο νομάρχη και διατελούν υπό τον άμεσο έλεγχο και εποπτεία του Προέδρου του οικείου Πρωτοδικείου.

2. Αν οι υπάλληλοι που υπηρετούν σ' αυτά τα γραφεία παραβούν τα καθήκοντά τους, που καθορίζονται σύμφωνα με το παρόν Πρ. Διάταγμα, ο Πρόεδρος του πρωτοδικείου έχει το δικαίωμα να εγείρει σε βάρος τους πειθαρχική αγωγή, που εκδικάζεται από το νόμιμο υπηρεσιακό συμ-

Βούλιο σύμφωνα με τις διατάξεις του υπαλληλικού κώδικα.

Άρθρο 16
(Άρθρο 16 Πρ. Δ. 265/1989)

Καθήκοντα των νομαρχιακών γραφείων

1. Τα νομαρχιακά γραφεία εκλογικών καταλόγων έχουν τα εξής καθήκοντα:

α) Τηρούν και θέτουν στη διάθεση κάθε ενδιαφερομένου σ' όλη τη διάρκεια του χρόνου τους οριστικούς εκλογικούς καταλόγους των δήμων και κοινοτήτων.

β) Παραλαμβάνουν και τηρούν όλες τις αιτήσεις που υποβάλλονται ή διαβιβάζονται σ' αυτά για εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους, οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 11 και τις θέτουν στη διάθεση κάθε ενδιαφερομένου σ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

γ) Επισυνάπτουν στις αιτήσεις, για την εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους, από ένα εκλογικό βιβλιάριο, κατάλληλα συμπληρωμένο.

δ) Συγκεντρώνουν και ταξινομούν κατά δήμο και κοινότητα τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 12.

ε) Παραλαμβάνουν τις αιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 14 και τις ενστάσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 13, τις οποίες και κοινοποιούν σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου.

στ) Από την 1 μέχρι τις 10 Απριλίου συντάσσουν αλφαβητικές καταστάσεις, σε τρία αντίτυπα, κατά δήμο ή κοινότητα ή κατά ενορία δήμου ή κοινότητας, όπου οι εκλογικοί κατάλογοι είναι καταρτισμένοι κατά ενορίες, όλων των αιτήσεων που έχουν υποβληθεί και διαβιβαστεί σ' αυτά μέχρι τις 31 Μαρτίου, αα) για εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους, σύμφωνα με το άρθρο 11, ββ) για μεταγραφή στους εκλογικούς καταλόγους, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 14, γγ) για διόρθωση στοιχείων γραμμένων στον εκλογικούς καταλόγους εκλογέων, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 14 και δδ) για τη διαγραφή από τους εκλογικούς καταλόγους, με βάση τα στοιχεία του άρθρου 12, που διαβιβάστηκαν σ' αυτά επίσης μέχρι τις 31 Μαρτίου. Όσοι διαγράφονται ειδοποιούνται για τη διαγραφή τους ταχυδρομικώς. Σ' όλες τις παραπάνω καταστάσεις αναγράφονται για κάθε εκλογέα: το επώνυμο, το όνομα, το όνομα του πατέρα, το όνομα του συζύγου και το γένος, αν πρόκειται για έγγαμη γυναίκα που φέρει το επώνυμο του συζύγου, το έτος γέννησης, το επάγγελμα, ο αριθμός δημοτολογίου ή μητρώου αρρένων, αν πρόκειται για άνδρες εκλογείς γραμμένους στους εκλογικούς καταλόγους με βάση την εγγραφή στο μητρώο αυτό και η διεύθυνση κατοικίας (δήμος ή κοινότητα ή συνοικισμός, οδός και αριθμός). Ένα αντίγραφο αυτών των καταστάσεων αποστέλλουν στο δήμο ή κοινότητα και άλλο εκθέτουν στο νομαρχιακό κατάστημα, από τις 11 ως τις 20 Απριλίου.

ζ) Από τις 21 ως τις 30 Απριλίου διαβιβάζουν στον Πρόεδρο του αρμόδιου πρωτοδικείου όλα τα στοιχεία που ορίζονται παραπάνω στα εδάφια β' έως ε', μαζί με όλα τα δικαιολογητικά, τις ονομαστικές καταστάσεις που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο, τις ενστάσεις που αναφέρονται στο επόμενο άρθρο και τις τυχόν εναντίον αυτών αντιρρήσεις.

2. Εκλογείς που έχουν πεθάνει και που η διαγραφή τους από τους εκλογικούς καταλόγους δεν μπορεί να συντελεστεί για οποιοδήποτε λόγο με βάση τα στοιχεία του εδαφίου α' της παρ. 1 του άρθρου 12 και τις καταστάσεις του εδαφ. στ' στοιχ. δδ' της προηγούμενης παραγράφου του

άρθρου αυτού, είναι δυνατό να περιληφθούν σε ξεχωριστές καταστάσεις διαγραφτέων από τους εκλογικούς καταλόγους εκλογέων, λόγω θανάτου, που συντάσσονται από τα οικεία νομαρχιακά γραφεία και επικυρώνονται από τα αρμόδια πρωτοδικεία με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 16 έως και 19.

Με απόφαση του Υπουργού των Εσωτερικών τίθενται κάθε φορά σε εφαρμογή οι διατάξεις της παραγράφου αυτής, ρυθμίζονται τα σχετικά με τη διαπίστωση του θανάτου των παραπάνω εκλογέων και καθορίζονται οι αναγκαίες για τη διαγραφή τους διαδικασίες και λεπτομέρειες. Με απόφαση του ίδιου Υπουργού μπορεί να ορίζονται διαφορετικές προθεσμίες από εκείνες των άρθρων 16 έως και 19.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

Ενστάσεις και οριστικοποίηση εκλογικών καταλόγων

Άρθρο 17
(Άρθρο 17 Πρ. Δ. 265/1989)

Υποβολή ενστάσεων

1. Από τις 11 έως τις 20 Απριλίου κάθε εκλογέας ή αντιπρόσωπος αναγνωρισμένου κόμματος, σύμφωνα με τον κανονισμό της Βουλής, έχει το δικαίωμα να υποβάλλει στο νομαρχιακό γραφείο ένσταση κατά της εγγραφής προσώπου σε κάποια από τις καταστάσεις του άρθρου 16, που συντάχθηκαν απ' αυτό το γραφείο.

2. Για τις ενστάσεις της προηγούμενης παραγράφου έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 13.

Άρθρο 18
(Άρθρο 18 Πρ. Δ. 265/1989)

Εκδίκαση ενστάσεων

1. Ο Πρόεδρος πρωτοδικών, αφού λάβει τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 16, ορίζει με πράξη του το γρηγορότερο την ημέρα και την ώρα της εκδίκασης των σχετικών υποθέσεων από το πρωτοδικείο. Η πράξη αυτή δημοσιεύεται δέκα μέρες πριν από την ορισμένη δικάσιμη με τοιχοκόλληση στην αίθουσα συνεδριάσεων του δικαστηρίου.

2. Οι ενδιαφερόμενοι οφείλουν, μέχρι να γίνει η συζήτηση, να προσκομίσουν τα αποδεικτικά τους στοιχεία και μπορούν να παραστούν κατά τη διάρκεια της συζήτησης αυτοπροσώπως ή με πληρεξούσιο δικηγόρο. Η αμοιβή του δικηγόρου περιορίζεται στο ένα τρίτο του κατώτατου ορίου του κώδικα. Ο δικηγόρος απαλλάσσεται συγχρόνως από την υποχρέωση κατάθεσης οποιασδήποτε εισφοράς υπέρ του Ταμείου Συντάξεως Νομικών, Προνοίας κ.λπ. για την υποστήριξη των ενστάσεων, αιτήσεων ή αντιρρήσεων τους. Η συζήτηση στο πρωτοδικείο είναι προφορική. Η απόφαση του πρωτοδικείου εκδίδεται έως τις 31 Μαΐου, είναι πάντοτε οριστική και δεν υπόκειται σε κανένα ένδικο μέσο.

3. Η απόφαση του Πρωτοδικείου που διατάζει τη διαγραφή κάποιου από τον εκλογικό κατάλογο, διατάζει και την κατάσχεση του εκλογικού του βιβλιαρίου. Η απόφαση που δέχεται την αίτηση για τη μεταγραφή κάποιου από άλλον εκλογικό κατάλογο, διατάζει και τη διαγραφή του από τον κατάλογο που ήταν γραμμένος.

Άρθρο 19

(Άρθρο 19 Πρ. Δ. 265/1989)

Οριστικοποίηση εκλογικών καταλόγων

1. Για να εκτελέσει τις αποφάσεις του πρωτοδικείου, που αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο, ο πρόεδρος του επικυρώνει τις καταστάσεις αυτών που γράφονται στους εκλογικούς καταλόγους, οι οποίες από την επικύρωσή τους επέχουν θέση παραρτήματός τους. Τα εκλογικά βιβλιάρια όσων γράφονται στους εκλογικούς καταλόγους, υπογράφονται από δικαστικό λειτουργό, που ορίζεται για το σκοπό αυτό από τον πρόεδρο των πρωτοδικών. Τα βιβλιάρια σφραγίζονται με τη σφραγίδα του πρωτοδικείου και στέλνονται στο νομαρχιακό γραφείο, για να παραδοθούν στους δικαιούχους ή στους αντιπροσώπους τους, που αναφέρονται στην παρ. 3 του άρθρου 11. Όλα τα υπόλοιπα δικαιολογητικά παραμένουν στο πρωτοδικείο. Τα βιβλιάρια παραδίδονται, αφού οι παραλήπτες υπογράψουν στο ειδικό βιβλίο που τηρείται γι' αυτό το σκοπό. Δίπλα από την υπογραφή, σημειώνονται και τα στοιχεία της ταυτότητάς τους, που ορίζονται στην παρ. 3 του άρθρου 10.

2. Τα παραρτήματα των εκλογικών καταλόγων που επικυρώθηκαν μαζί με τις αποφάσεις των πρωτοδικείων, που αφορούν αυτούς που διατάσσεται η διαγραφή τους από τους εκλογικούς καταλόγους, υποβάλλονται μέχρι τις 15 του μηνός Ιουνίου στο Υπουργείο των Εσωτερικών.

3. Τα νομαρχιακά γραφεία εκλογικών καταλόγων μόλις παραλάβουν από το πρωτοδικείο τα εκλογικά βιβλιάρια τα παραδίδουν αμέσως στους οικείους δήμους ή κοινότητες, οι οποίοι στη συνέχεια οφείλουν να φροντίσουν για τη διανομή τους στους δικαιούχους, μέσα στο συντομότερο δυνατό χρόνο. Για την παράδοση και παραλαβή των βιβλαρίων συντάσσεται από το νομαρχιακό γραφείο ειδική κατάσταση σε δύο αντίτυπα, που υπογράφεται από τον οικείο δήμαρχο ή πρόεδρο της κοινότητας ή από το εξουσιοδοτημένο απ' αυτούς δημοτικό ή κοινοτικό όργανο και τον αρμόδιο που τα παραδίδει νομαρχιακό υπάλληλο.

4. Τα εκλογικά βιβλιάρια παραδίδονται στους δικαιούχους ή στους αντιπροσώπους τους που έχουν έγγραφη εξουσιοδότηση και αυτοί τα παραλαμβάνουν αφού υπογράψουν σε ειδικό βιβλίο, που για το σκοπό αυτό τηρούν οι δήμοι και οι κοινότητες. Δίπλα στην υπογραφή του σημειώνονται ο αριθμός και η αρχή από την οποία εκδόθηκε η αστυνομική του ταυτότητα ή η υπηρεσιακή, αν πρόκειται για στρατιωτικό ή για πρόσωπο που υπηρετεί στα σώματα ασφαλείας. Η εξουσιοδότηση πρέπει να περιλαμβάνει το ονοματεπώνυμο, το όνομα του πατέρα ή συζύγου, αν πρόκειται για έγγαμη γυναίκα που φέρει το επώνυμο του συζύγου και τη διεύθυνση της κατοικίας του. Η υπογραφή πρέπει να είναι θεωρημένη για το γνήσιο αυτής, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις διατάξεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 11.

5. Εκλογικά βιβλιάρια, που για ικανό χρονικό διάστημα δεν παραδόθηκαν για οποιαδήποτε αιτία και παραμένουν στους δήμους και τις κοινότητες, επιστρέφονται, με σχετική απόδειξη στο οικείο νομαρχιακό γραφείο, για φύλαξη και παράδοση στους δικαιούχους, όταν αυτοί εμφανιστούν.

6. Ειδικά τα εκλογικά βιβλιάρια των εκλογέων που διαμένουν στο εξωτερικό και που οι αιτήσεις τους μαζί με τα δικαιολογητικά εγγραφής κατατέθηκαν σε ελληνικές προ-

ξενικές αρχές, παραδίδονται από τις ίδιες αυτές αρχές, στις οποίες αποστέλλονται από τα νομαρχιακά γραφεία εκλογικών καταλόγων, μέσω του Υπουργείου Εσωτερικών (Δ/νσης Εκλογών). Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως και για τα ανεπίδοτα εκλογικά βιβλιάρια των εκλογέων της παραγράφου αυτής.

Άρθρο 20

(Άρθρο 20 Πρ. Δ. 265/1989)

Κωδικοποίηση και εκτύπωση εκλογικών καταλόγων

1. Το Υπουργείο Εσωτερικών με βάση τις αποφάσεις του πρωτοδικείου, διαγράφει από τους εκλογικούς καταλόγους, όσους πρέπει να διαγραφούν, και ενσωματώνει με αλφαβητική σειρά επωνύμου στους εκλογικούς καταλόγους του προηγούμενου χρόνου, αυτούς που γράφτηκαν στα παραρτήματα εκλογικών καταλόγων, που επικυρώθηκαν από τα πρωτοδικεία.

2. Αν διαπιστωθεί, κατά την κωδικοποίηση της προηγούμενης παραγράφου, ότι το ίδιο πρόσωπο είναι περισσότερες από μία φορά γραμμένο στους εκλογικούς καταλόγους, είτε του ίδιου δήμου ή κοινότητας ή ενόριας είτε διαφορετικών δήμων ή κοινοτήτων, με απόφαση του Διευθυντή Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών θεωρείται ισχυρή η τελευταία χρονολογικά εγγραφή του και διατάσσεται η διαγραφή του από τους υπολοίπους εκλογικούς καταλόγους και η κατάσχεση και ακύρωση του αντίστοιχου εκλογικού βιβλιαρίου. Η απόφαση αυτή κοινοποιείται στον Πρόεδρο του Πρωτοδικείου, στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται ο δήμος ή η κοινότητα από τους εκλογικούς καταλόγους του οποίου διαγράφεται ο εκλογέας καθώς και στο οικείο νομαρχιακό γραφείο εκλογικών καταλόγων, με φροντίδα του οποίου ειδοποιείται και καλείται ο εκλογέας να παραδώσει στο γραφείο αυτό για ακύρωση το αντίστοιχο της διαγραφής εκλογικό βιβλιάριο. Για οποιαδήποτε αμφιβολία γύρω από την ταυτοπροσωπία του εκλογέα, η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών είναι υποχρεωμένη να κάνει την απαραίτητη εξακρίβωση με τη συνδρομή των περιφερειακών υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών και των κατά τόπους δημοτικών, κοινοτικών και άλλων κρατικών αρχών.

3. Το Υπουργείο των Εσωτερικών εκτυπώνει τους εκλογικούς καταλόγους που έχουν κωδικοποιηθεί. Τα αντίτυπα αυτών στέλνονται για θεώρηση στα πρωτοδικεία, τα οποία μετά τη θεώρηση τα στέλνουν στα νομαρχιακά γραφεία.

4. Τα νομαρχιακά γραφεία κατανέμουν τη μία σειρά από τ' αντίτυπα των εκλογικών καταλόγων, που θεωρήθηκαν σύμφωνα με τα παραπάνω, στους δήμους και στις κοινότητες και σε καθένα απ' αυτούς το τμήμα που τους αφορά. Η άλλη σειρά παραμένει στα νομαρχιακά Γραφεία. Τα αναγνωρισμένα κόμματα, σύμφωνα με τον κανονισμό της Βουλής, δικαιούνται μία πλήρη σειρά των εκλογικών καταλόγων του Κράτους, χωρίς την καταβολή οποιουδήποτε αντιτίμου.

Άρθρο 21

(Άρθρο 21 Πρ. Δ. 265/1989)

Διάθεση αντιτύπων εκλογικών καταλόγων και δημοσιευμάτων εκλογικού περιεχομένου

Αντίτυπα εκλογικών καταλόγων, καθώς και κάθε είδους δημοσιεύματα εκλογικού περιεχομένου, μπορούν να διατίθενται με καταβολή αντιτίμου υπέρ του δημοσίου, που

ορίζεται από τον Υπουργό των Εσωτερικών, μετά από γνωμοδότηση επιτροπής που συγκροτεί με απόφασή του. Η τιμή διάθεσης άλλων δημοσιευμάτων του Υπουργείου Εσωτερικών είναι δυνατό να καθορίζεται με τον ίδιο, όπως παραπάνω, τρόπο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

Τελικές διατάξεις για τους εκλογικούς καταλόγους

Άρθρο 22

(Άρθρο 22 Πρ. Δ. 265/1989)

Κατάλογοι εκλογικών βιβλιαρίων ενοριών που υπάγονται σε περισσότερους δήμους

Οι κατάλογοι εκλογικών βιβλιαρίων ενοριών που περιλαμβάνονται στις περιφέρειες της πρώην Διοικήσεως Πρωτεύουσας, του πρώην Δήμου Θεσσαλονίκης ή άλλων δήμων με πληθυσμό μεγαλύτερο από 30.000 κατοίκους, και υπάγονται σε περισσότερους από ένα δήμους και κοινότητες, συντάσσονται κατά τμήματα με βάση την υπαγωγή της ενορίας σε κάθε δήμο και κοινότητα.

Άρθρο 23

(Άρθρο 23 Πρ. Δ. 265/1989)

Αντικατάσταση απολεσθέντος ή καταστραμένου εκλογικού βιβλιαρίου

1. Στην περίπτωση που ο εκλογέας έχει χάσει το εκλογικό του βιβλιάριο, μπορεί να ζητήσει με γραπτή αίτηση την έκδοση νέου από τον πρόεδρο του αρμόδιου πρωτοδικείου, παρουσιαζόμενος ο ίδιος με το δελτίο αστυνομικής ταυτότητας και δύο πρόσφατες φωτογραφίες του. Η αίτηση πρέπει να περιέχει το επώνυμο, το όνομα, το όνομα του πατέρα, το όνομα του συζύγου και το γένος, αν πρόκειται για έγγαμη γυναίκα που φέρει το επώνυμο του συζύγου, το έτος γέννησης, το επάγγελμα, το δήμο ή την κοινότητα και την ενορία όπου έχει εκδοθεί το βιβλιάριο, τη διεύθυνση της κοιτοικίας του και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες αυτό χάθηκε. Ο αιτών εκλογέας βεβαιώνει και με όρκο την απώλεια ενώπιον του προέδρου πρωτοδικών, ο οποίος μπορεί να αξιώσει την προσαγωγή και άλλων αποδείξεων και μαρτύρων.

2. Ο πρόεδρος πρωτοδικών αποφαινεται κατά την κρίση του για την έκδοση ή όχι νέου βιβλιαρίου. Στην πρώτη περίπτωση εκδίδει και χορηγεί στον αιτούντα νέο εκλογικό βιβλιάριο.

3. Ο πρόεδρος πρωτοδικών μπορεί να χορηγήσει νέο εκλογικό βιβλιάριο, εφόσον το ζητήσει ο εκλογέας και εφόσον κρίνει ότι το παλιό δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί λόγω φθοράς ή άλλης εύλογης αιτίας.

4. Επίσης ο πρόεδρος πρωτοδικών μπορεί να χορηγήσει εκλογικό βιβλιάριο ύστερα από αίτηση του εκλογέα, εφόσον είναι βεβαιωμένο ότι το βιβλιάριο δεν του παραδόθηκε, γιατί χάθηκε στην αρμόδια δημόσια υπηρεσία.

5. Δεν είναι δυνατή η υποβολή αίτησης για αντικατάσταση απολεσθέντος ή καταστραμένου βιβλιαρίου την παραμονή και την ημέρα των εκλογών.

6. Ειδικά σε περίπτωση απώλειας εκλογικού βιβλιαρίου εκλογέα που διαμένει στο εξωτερικό, η αίτηση της παραγράφου 1 του εκλογέα αυτού προς τον αρμόδιο Πρόεδρο Πρωτοδικών είναι δυνατό να κατατεθεί στην οικεία ελληνική προξενική αρχή, στην οποία οφείλει να παρουσιαστεί ο ίδιος ο αιτών, έχοντας μαζί του την αστυνομική ταυτότητά του ή το ελληνικό διαβατήριό. Η αίτηση υπογράφεται

ενώπιον εντεταμένου υπαλλήλου της προξενικής αρχής, από τον οποίο θεωρείται το γνήσιο της υπογραφής του αιτούντος εκλογέα πάνω στην αίτησή του. Η αίτηση, μαζί με τις δύο πρόσφατες φωτογραφίες του εκλογέα, διαβιβάζεται από την προξενική αρχή στον αρμόδιο Πρόεδρο Πρωτοδικών, μέσω του Υπουργείου Εσωτερικών (Δ/νσης Εκλογών).

Στην περίπτωση αυτή, η προβλεπόμενη στην παράγραφο 1 ένορκη βεβαίωση του αιτούντος εκλογέα γίνεται ενώπιον της προξενικής αρχής. Στην ίδια αυτή προξενική αρχή αποστέλλεται από τον αρμόδιο Πρόεδρο Πρωτοδικών, μέσω του Υπουργείου Εσωτερικών (Δ/νσης Εκλογών) το νέο εκλογικό βιβλιάριο για επίδοσή του στον ενδιαφερόμενο εκλογέα. Τα παραπάνω εφαρμόζονται ανάλογα και σε περίπτωση έκδοσης νέου εκλογικού βιβλιαρίου σύμφωνα με την παράγραφο 3.

Άρθρο 24

(Άρθρο 24 Πρ. Δ. 265/1989)

Αντιπρόσωποι κομμάτων

Όλη τη διαδικασία της αναθεώρησης των εκλογικών καταλόγων έχει το δικαίωμα να παρακολουθεί σε κάθε νομαρχιακό γραφείο από ένας αντιπρόσωπος από τα αναγνωρισμένα κόμματα, σύμφωνα με τον κανονισμό της Βουλής, που ορίζεται με γραπτή δήλωση του αρχηγού του κόμματος ή αυτού που ο αρχηγός του κόμματος έχει εξουσιοδοτήσει ειδικά γι' αυτό το σκοπό. Επίσης από ένας αντιπρόσωπος απ' αυτά τα κόμματα, μπορεί κατά τον ίδιο τρόπο να ορίζεται και σε κάθε δήμο ή κοινότητα.

Άρθρο 25

(Άρθρο 25 Πρ. Δ. 265/1989)

Αντιμετώπιση επειγουσών αναγκών εκτύπωσης κ.λπ. εκλογικών καταλόγων

1. Για ν' αντιμετωπιστούν επειγουσες ανάγκες εκτύπωσης εκλογικών καταλόγων, αντιγραφής παραρτημάτων τους και λοιπών σχετικών εργασιών, μπορεί να συγκροτούνται ειδικά συνεργεία από δημόσιους, διοικητικούς, δικαστικούς ή δημοτικούς ή κοινοτικούς υπαλλήλους, στους οποίους καταβάλλεται ειδική αποζημίωση που καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού των Εσωτερικών, κατά παρέκκλιση από κάθε γενική ή ειδική διάταξη. Η συγκρότηση των συνεργείων και ο τρόπος καταβολής της αποζημίωσης ορίζονται κάθε φορά με απόφαση του Υπουργού των Εσωτερικών.

2. Για την εκτέλεση των εργασιών που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, μπορεί να εγκρίνεται από τον Υπουργό των Εσωτερικών η χρησιμοποίηση και ιδιωτών, με καταβολή ειδικής αποζημίωσης που καθορίζεται με απόφασή του.

3. Τα δακτυλογραφημένα, εκτυπωμένα ή φωτοτυπημένα αντίτυπα των εκλογικών καταλόγων ή των παραρτημάτων τους, είναι δυνατό να θεωρούνται από τον πρόεδρο πρωτοδικών της περιφέρειας, στην οποία γίνονται αυτές οι εργασίες. Τα αντίτυπα των εκλογικών καταλόγων ή των παραρτημάτων τους, που εκτυπώνονται στο Υπουργείο Εσωτερικών, μπορεί να θεωρούνται από το Διευθυντή της αρμόδιας Διεύθυνσης Εκλογών του Υπουργείου αυτού.

Άρθρο 26

(Άρθρο 26 Πρ. Δ. 265/1989)

Κατάλογοι βάσει των οποίων ενεργούνται οι εκλογές

1. Αν οι εκλογές προκηρυχθούν στο χρονικό διάστημα από την 1η Ιανουαρίου μέχρι την 30ή Ιουνίου, η ψηφοφορία γίνεται με βάση τους εκλογικούς καταλόγους του προηγούμενου έτους.

2. Αν οι εκλογές προκηρυχθούν στο χρονικό διάστημα από την 1η Ιουλίου μέχρι την 31η Δεκεμβρίου, η ψηφοφορία γίνεται με βάση τους εκλογικούς καταλόγους του ίδιου έτους. Εφόσον όμως η εκτύπωση αυτών των εκλογικών καταλόγων δεν περατώθηκε η ψηφοφορία γίνεται με βάση τους εκλογικούς καταλόγους του προηγούμενου έτους και τα αντίγραφα των παραρτημάτων εκλογικών καταλόγων του ίδιου έτους που οριστικοποιήθηκαν, θεωρημένα από τον αρμόδιο πρόεδρο πρωτοδικών.

3. Οι οριστικοί κατάλογοι αυτών που έχουν δικαίωμα ψήφου στις βουλευτικές εκλογές, ισχύουν και για τις εκλογές των δημοτικών και κοινοτικών αρχών, για τις οποίες επίσης εφαρμόζονται οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων του άρθρου αυτού.

4. Αν σε μία κοινότητα που αναγνωρίστηκε, δεν καταρτίστηκαν και δεν επικυρώθηκαν οι οριστικοί κατάλογοι ανδρών και γυναικών, οι εκλογείς αυτής της κοινότητας ψηφίζουν με βάση τους καταλόγους του δήμου ή της κοινότητας, από τον οποίο αυτή προήλθε, στους οποίους ήταν γραμμένοι πριν από την ημερομηνία δημοσίευσης του πρ. διατάγματος για την αναγνώριση της νέας κοινότητας. Οι διαγραφές που διατάχθηκαν, όσων έχουν περιληφθεί στους τυχόν προσωρινούς εκλογικούς καταλόγους που συντάχθηκαν, θεωρούνται σαν να μην έχουν γίνει.

Τα πιο πάνω εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις απόσπασης ενός συνοικισμού από ένα δήμο ή κοινότητα και προσάρτησής του σ' άλλο δήμο ή κοινότητα, καθώς και στις περιπτώσεις των υπόλοιπων μεταβολών των δήμων και κοινοτήτων. Σ' όλες τις παραπάνω περιπτώσεις εφαρμόζονται πάντως και οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου αυτού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'

Ειδικό εκλογικό κατάλογοι πολιτικών δημοσίων υπαλλήλων και στρατιωτικών.

Άρθρο 27

(Άρθρο 27 Πρ. Δ. 265/1989 και άρθρο έβδομο περ. α' ν. 1879/1990)

Περιεχόμενο και κατάρτιση ειδικών εκλογικών καταλόγων.

1. Οι δικαστικοί, οι δημόσιοι γενικά πολιτικοί υπάλληλοι, το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας και του Πυροσβεστικού Σώματος και οι στρατιωτικοί, που υπηρετούν με οποιαδήποτε ιδιότητα στις ένοπλες δυνάμεις, ή στο Λιμενικό Σώμα και είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους δήμου ή κοινότητας του Κράτους, αλλά που υπηρετούν την ημέρα της προκήρυξης των εκλογών σ' άλλο δήμο ή κοινότητα, ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα στις βουλευτικές εκλογές στο δήμο ή στην κοινότητα που υπηρετούν. Για το σκοπό αυτό γράφονται σε ειδικούς καταλόγους, σύμφωνα με τις ακόλουθες διατάξεις: Η ορθή έννοια των προηγούμενων διατάξεων είναι, ότι οι εκλογείς της κατηγορίας της παραγράφου αυτής πολιτικοί δημόσιοι

υπάλληλοι και στρατιωτικοί, δεν εμποδίζονται αντί ν' ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα με βάση τους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους, να το ασκήσουν στο εκλογικό τμήμα όπου είναι γραμμένοι. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται ο χρόνος και ο τρόπος με τον οποίο οι παραπάνω εκλογείς, οφείλουν να δηλώσουν την πρόθεσή τους για την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος στο δήμο ή την κοινότητα στους εκλογικούς καταλόγους του οποίου είναι γραμμένοι, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

2. Κάθε στρατιωτική μονάδα ή γενικά δημόσια υπηρεσία είναι υποχρεωμένη να καταρτίσει κατάσταση με αύξοντα αριθμό όλων των εκλογέων της προηγούμενης παραγράφου, που υπηρετούν σ' αυτή. Η κατάσταση περιέχει το ονοματεπώνυμο, το όνομα του πατέρα και της μητέρας, το ονοματεπώνυμο του συζύγου, αν πρόκειται για έγγαμες γυναίκες, το έτος γέννησης, το δήμο ή κοινότητα, στο μητρώο αρρένων ή στο δημοτολόγιο του οποίου είναι γραμμένος καθώς και το δήμο ή την κοινότητα, στους εκλογικούς καταλόγους, του οποίου είναι γραμμένος, αναφέροντας το νομό που υπάγεται ο δήμος ή η κοινότητα και τέλος το βαθμό που έχει στην υπηρεσία του και την ιδιότητα με την οποία υπηρετεί (μόνιμος, έκτακτος, έφεδρος, κληρωτός, με σύμβαση κ.λπ.) και από πότε υπηρετεί.

3. Στην κατάσταση της προηγούμενης παραγράφου περιλαμβάνονται από τα πρόσωπα της παραγράφου 1 μόνο, όσοι είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους δήμου ή κοινότητας του Κράτους. Αυτοί, για απόδειξη της εγγραφής τους στον εκλογικό κατάλογο, είναι υποχρεωμένοι να προσκομίσουν το γρηγορότερο στην υπηρεσία τους το εκλογικό τους βιβλιάριο. Τα εκλογικά βιβλιάρια παραμένουν στην υπηρεσία και τηρούνται ως δικαιολογητικά προσαρτημένα στην κατάσταση της προηγούμενης παραγράφου, και επιστρέφονται στους δικαιούχους, όταν αυτοί μετακινηθούν σ' άλλο τόπο, σύμφωνα με την έννοια των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου αυτού.

4. Από τα πρόσωπα της παραγράφου 1, εκείνοι που δικαιούνται να γραφούν στον εκλογικό κατάλογο ενός δήμου ή κοινότητας του Κράτους, αλλά δεν είναι ακόμα γραμμένοι, είναι υποχρεωμένοι μέσα σ' ένα δίμηνο από το διορισμό τους, ή την κατάταξή τους στις τάξεις του στρατού για πρώτη φορά, να προσκομίσουν στην υπηρεσία τους βεβαίωση, ότι υπέβαλαν αίτηση στην αρμόδια αρχή, που αναφέρεται στο άρθρο 11 για την εγγραφή τους στον εκλογικό κατάλογο με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά. Η παράλειψη εμπρόθεσμης προσκόμισης της πιο πάνω βεβαίωσης συνεπάγεται τις ποινές που αναφέρονται στο άρθρο 109. Τα πρόσωπα αυτά γράφονται στην κατάσταση της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού, ύστερα από την οριστική εγγραφή τους στον εκλογικό κατάλογο και την προσκόμιση του εκλογικού τους βιβλιαρίου.

5. Καθένας από τα πρόσωπα της παραγράφου 1, που υποθετείται με οποιοδήποτε τρόπο για εκτέλεση υπηρεσίας αδρίστου χρονικού διαστήματος ή μεγαλύτερου του μήνα στον τόπο, σύμφωνα με την έννοια της παρ. 6, στους εκλογικούς καταλόγους του οποίου δεν είναι γραμμένος, είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει το εκλογικό του βιβλιάριο. Με βάση αυτό το στοιχείο, η υπηρεσία ή η μονάδα γράφει τον παραπάνω, που υπηρετεί σ' αυτή, στην κατάσταση που αναφέρεται στο παρόν άρθρο, με όλα τα στοιχεία που ορίζονται στην παράγραφο 2. Επίσης κάθε υπη-

ρεσία ή μονάδα διαγράφει από την ίδια κατάσταση κάθε πρόσωπο της παρ. 1, που μετακινείται σ' άλλο τόπο, σύμφωνα με την έννοια της παρ. 6, ενημερώνοντας έτσι συνέχεια και χωρίς καμιά παράλειψη την κατάσταση ως την προκήρυξη του βουλευτικών εκλογών.

6. Στις καταστάσεις του άρθρου αυτού δεν περιλαμβάνονται, όσοι από τους εκλογείς της παρ. 1 είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους του τόπου που υπηρετούν την ημέρα των βουλευτικών εκλογών. Ως τόπος νοείται η περιφέρεια του δήμου ή της κοινότητας. Ειδικά για την Αθήνα και τον Πειραιά, θεωρείται ολόκληρη η περιφέρεια της πρώην Διοικήσεως Πρωτεύουσας, μαζί με τους δήμους Αχαρνών, Σαλαμίνας και Ελευσίνας. Όσο για τη Θεσσαλονίκη θεωρείται ολόκληρη η περιφέρεια του πρώην Δήμου Θεσσαλονίκης.

7. Οι καταστάσεις του άρθρου αυτού συντάσσονται με προσωπική ευθύνη των διοικητών ή των προϊσταμένων κάθε μονάδας ή υπηρεσίας οι οποίοι υπόκεινται, για κάθε παράβαση, στις ποινές που αναφέρονται στο άρθρο 109.

8. Μόλις αρχίσει η κατά το άρθρο 31 παρ. 3 προεκλογική περίοδος η ενημέρωση των καταστάσεων διακόπτεται. Από αυτές διαγράφονται όσοι δήλωσαν την πρόθεσή τους να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα στο δήμο ή την κοινότητα, στους εκλογικούς καταλόγους του οποίου είναι γραμμένοι, σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 1, εφόσον οι προϊστάμενοί τους, ύστερα από εκτίμηση των υπηρεσιακών αναγκών τους χορηγήσουν σχετική έγκριση και ειδική άδεια απουσίας για τον απολύτως αναγκαίο χρόνο. Ο χρόνος αυτός δεν συνυπολογίζεται στο χρόνο της κανονικής άδειας που δικαιούται ο υπάλληλος ή στρατιωτικός. Σ' αυτούς τους εκλογείς που διαγράφονται από τις καταστάσεις, παραδίδονται από την υπηρεσία τα εκλογικά τους βιβλιάρια, για να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα στον τόπο της εκλογικής τους περιφέρειας. Οι εκλογείς αυτοί είναι υποχρεωμένοι μετά την ψηφοφορία να παραδώσουν στην υπηρεσία τους τα εκλογικά τους βιβλιάρια.

Αφού διαγραφούν οι παραπάνω εκλογείς οι καταστάσεις ανασυντάσσονται σε πέντε αντίτυπα, υπογράφονται από τους οικείους προϊσταμένους ή διοικητές και σφραγίζονται από την υπηρεσία ή τη μονάδα.

Τα τέσσερα αντίτυπα των καταστάσεων, με συνημμένα τα εκλογικά βιβλιάρια, διαβιβάζονται μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία πέντε ημερών, από την κατά το άρθρο 31 έναρξη της προεκλογικής περιόδου, στον πρόεδρο πρωτοδικών της οικείας εκλογικής περιφέρειας. Ο πρόεδρος πρωτοδικών εκθέτει τις καταστάσεις στο κατάστημα του πρωτοδικείου επί τρεις ημέρες. Μέσα στην προθεσμία των τριών ημερών, η οποία είναι ανατρεπτική, κάθε εκλογέας ή αντιπρόσωπος αναγνωρισμένου κόμματος, σύμφωνα με τον κανονισμό της Βουλής, έχει το δικαίωμα να ασκήσει ένσταση κατά της εγγραφής κάθε προσώπου, που έχει συμπεριληφθεί στις καταστάσεις αυτές κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος.

Για τις ενστάσεις αυτές εφαρμόζεται η παράγραφος 2 του άρθρου 13. Αφού περάσει η προθεσμία αυτή των τριών ημερών, ο πρόεδρος των πρωτοδικών ορίζει με πράξη του ημέρα και ώρα εκδίκασης των ενστάσεων ενώπιον του πρωτοδικείου.

9. Η απόφαση του πρωτοδικείου εκδίδεται το γρηγορότερο, είναι οριστική και δεν υπόκειται σε κανένα ένδικο

μέσο. Οι καταστάσεις που επικυρώνονται με την απόφαση έχουν ισχύ ειδικών εκλογικών καταλόγων.

10. Ύστερα από την έκδοση των αποφάσεων του πρωτοδικείου τα εκλογικά βιβλιάρια επιστρέφονται στις οικείες υπηρεσίες ή μονάδες, στις οποίες παραμένουν και φυλάσσονται με φροντίδα και ευθύνη των προϊσταμένων αυτών.

Μετά τη διενέργεια των βουλευτικών εκλογών οι υπηρεσίες και μονάδες συνεχίζουν την τήρηση των καταστάσεων του παρόντος άρθρου, σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού.

11. Οι εκλογείς του άρθρου αυτού δεν κωλύονται να υπηρετούν στην περιφέρεια που ασκούν ή άσκησαν το εκλογικό τους δικαίωμα οι ίδιοι ή συγγενείς τους εξ αίματος ή εξ αγχιστείας οποιουδήποτε βαθμού.

12. Στρατιωτικοί με οποιαδήποτε ιδιότητα, που υπηρετούν στις ένοπλες δυνάμεις και δεν έχουν γραφεί στην κατάσταση που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού, ένεκα αδυναμίας να προσκομίσουν το εκλογικό τους βιβλιάριο, γράφονται στην κατάσταση με υπεύθυνη δήλωση, σύμφωνα με το άρθρο 8 Ν. 1599/86, ότι είναι γραμμένοι σε κατάλογο εκλογικών βιβλιαρίων δήμου ή κοινότητας, αναφέροντας το νομό, όπου υπάγεται ο δήμος ή η κοινότητα, και ότι έχουν όλα τα νόμιμα προσόντα της ιδιότητας του εκλογέα. Η παρούσα παράγραφος τίθεται σε εφαρμογή με απόφαση του Υπουργού των Εσωτερικών, που εκδίδεται την επομένη της προκήρυξης των εκλογών ημέρα και καθορίζει τις λεπτομέρειες της εφαρμογής της.

13. Έλληνες ναυτικοί, που υπηρετούν σε πλοία με ελληνική σημαία και είναι γραμμένοι τους εκλογικούς καταλόγους δήμου ή κοινότητας του κράτους, αλλά που το πλοίο, στο οποίο υπηρετούν, προβλέπεται σύμφωνα με τα εγκεκριμένα δρομολόγια ή το πρόγραμμα κινήσεώς του κατά την ημέρα της ψηφοφορίας να ευρίσκεται σε λιμάνι άλλου δήμου ή κοινότητας, ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα στις βουλευτικές εκλογές ή εκλογές Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο δήμο ή στην κοινότητα που θα βρίσκεται το πλοίο, στο οποίο υπηρετούν, σύμφωνα με όσα προβλέπονται για τους πολιτικούς δημοσίους υπαλλήλους και στρατιωτικούς από τις διατάξεις του νόμου αυτού, με την προσθήκη ότι οι ονομαστικές καταστάσεις συντάσσονται και υπογράφονται από τον πλοίαρχο του πλοίου και θεωρούνται, για το γνήσιο της υπογραφής και το αληθές του περιεχομένου τους, από τον προϊστάμενο της Λιμενικής ή Αστυνομικής ή Τελωνειακής Αρχής του δήμου ή της κοινότητας που ναυλογεί το πλοίο.

Άρθρο 28
(Άρθρο 28 Πρ. Δ. 265/1989)

Αποστολή των ειδικών
εκλογικών καταλόγων στο νομάρχη

Οι ειδικοί εκλογικοί κατάλογοι που αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο και επικυρώθηκαν, μαζί με αντίγραφα των αποφάσεων του πρωτοδικείου, σχετικά με τη διαγραφή όσων τυχόν κρίθηκαν ότι πρέπει να διαγραφούν, στέλνονται το γρηγορότερο στο νομάρχη της περιφέρειας, ο οποίος φροντίζει για την έγκαιρη και σε αρκετό

αριθμό αντιτύπων εκτύπωση, ή δακτυλογράφηση και αποστολή τους στα οικεία εκλογικά τμήματα.

ΤΜΗΜΑ Δ'

ΕΚΛΟΓΙΜΟΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Δικαίωμα του εκλέγεσθαι

Άρθρο 29

(Άρθρο 29 Πρ. Δ. 265/1989)

Κτήση του δικαιώματος

1. Το δικαίωμα του εκλέγεσθαι έχουν οι πολίτες Έλληνες και Ελληνίδες, οι οποίοι την ημέρα της εκλογής, έχουν συμπληρώσει το εικοστό πέμπτο έτος της ηλικίας τους και έχουν τη νόμιμη ικανότητα του εκλέγειν.

2. Η ηλικία, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, αποδεικνύεται από την εγγραφή στο μητρώο αρρένων ή το δημοτολόγιο ενός δήμου ή κοινότητας. Αν για τη συμπλήρωση της ηλικίας, πρέπει να βεβαιωθεί εκτός το έτος και η ημερομηνία γεννήσεως, αυτή αποδεικνύεται μόνο με ληξιαρχική πράξη γέννησης.

Άρθρο 30

(Άρθρο 30 Πρ. Δ. 265/1989)

Παραίτηση από θέσεις που αποτελούν κώλυμα εκλογιμότητας.

1. Η παραίτηση από την υπηρεσία και από τις θέσεις που σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 56 του Συντάγματος αποτελούν κώλυμα για την εκλογή στο αξίωμα του βουλευτή, είναι γραπτή και η επίδοσή της γίνεται με δικαστικό επιμελητή στον πρόεδρο του αρμόδιου για την ανακήρυξη των υποψηφίων δικαστηρίου, πριν από την ημέρα της ανακήρυξης αυτών.

2. Η παραίτηση που επιδόθηκε δεν ανακαλείται. Αυτή θεωρείται ότι έγινε αυτοδικαίως αποδεκτή με την επίδοσή της.

3. Ο πρόεδρος του δικαστηρίου διαβιβάζει την παραίτηση, χωρίς αναβολή, στην αρμόδια για την παραλαβή της αρχή.

4. Εφόσον, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, η πράξη για την αποδοχή της παραίτησης δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, η αρμόδια αρχή οφείλει να δημοσιεύσει αμέσως περιληψή της, που να περιέχει το ονοματεπώνυμο, τη θέση ή το αξίωμα που κατείχε αυτός που παραιτήθηκε ή αν πρόκειται για στρατιωτικούς, το βαθμό και το όπλο ή την υπηρεσία στην οποία αυτός ανήκε, καθώς και τη χρονολογία της επίδοσης της παραίτησης στον πρόεδρο του αρμόδιου δικαστηρίου.

5. Ο αξιωματικός, που σύμφωνα με τα παραπάνω παραιτήθηκε και δεν εκλέχτηκε βουλευτής, είναι δυνατόν οποτεδήποτε ν' ανακληθεί στην ενέργεια ως έφεδρος, ενώ αυτός που εκλέχτηκε βουλευτής δεν μπορεί ν' ανακληθεί στην ενέργεια, πριν από την έναρξη των εργασιών της Α' Συνόδου της νέας Βουλής και χωρίς την έγκριση αυτής.

6. Έφεδρος αξιωματικός σε ενέργεια θεωρείται αυτοδικαίως ότι απολύθηκε από τις τάξεις του Στρατού, από την ημέρα που υπέβαλε την υποψηφιότητα που προτάθηκε από εκλογείς. Εάν δεν εκλεγεί βουλευτής, μπορεί ν' ανακληθεί οποτεδήποτε. Εάν όμως εκλεγεί δεν επιτρέπεται να κληθεί υπό τα όπλα πριν την έναρξη της Α' Συνόδου της

νέας Βουλής και χωρίς την έγκρισή της. Ο Πρόεδρος του αρμόδιου δικαστηρίου ανακοινώνει αμέσως στις προϊστάμενες αρχές του εφέδρου αξιωματικού και στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας την υποβολή απ' αυτόν ή αποδοχή υποψηφιότητας βουλευτή.

ΒΙΒΛΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ – ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΚΛΟΓΩΝ

ΤΜΗΜΑ Α'

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΕΚΛΟΓΩΝ

Άρθρο 31

(Άρθρο 31 Πρ. Δ. 265/1989)

Πρ. Διατάγματα προκήρυξης εκλογών και κατανομής Βουλευτικών εδρών

1. Η διενέργεια γενικών βουλευτικών εκλογών διατάσσεται με προεδρικό διάταγμα, που προσυπογράφεται από τον Υπουργικό Συμβούλιο, μέσα σε τριάντα μέρες από τη λήξη της βουλευτικής περιόδου ή τη διάλυση της Βουλής. Με το ίδιο διάταγμα ορίζεται και η ημέρα της ταυτόχρονης ψηφοφορίας σ' όλη την επικράτεια.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που δημοσιεύεται το αργότερο πέντε ημέρες πριν από τη λήξη της βουλευτικής περιόδου ή το αργότερο οκτώ ημέρες μετά τη διάλυση της Βουλής, ορίζεται ο αριθμός των βουλευτικών εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας σύμφωνα με το άρθρο 2.

3. Από τη δημοσίευση του διατάγματος διάλυσης της Βουλής ή τη δωδεκάτη ημέρα πριν την κατά το άρθρο 53 παρ. 1 του Συντάγματος λήξη της βουλευτικής περιόδου αρχίζει η προεκλογική περίοδος. Οι συγκεντρώσεις κατά την προεκλογική περίοδο διέπονται από τις ειδικές για το θέμα αυτό διατάξεις στα πλαίσια του Συντάγματος.

ΤΜΗΜΑ Β'

ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΚΛΟΓΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Υποψήφιοι

Άρθρο 32

(Άρθρο 32, Πρ. Δ. 265/1989 και άρθρο 18 Ν. 1914/1990)

Πρόταση υποψηφίων

1. Οι υποψήφιοι προτείνονται από τους εκλογείς κάθε εκλογικής περιφέρειας. Η πρόταση είναι γραπτή και υπογράφεται, το λιγότερο, από δώδεκα εκλογείς. Την πρόταση πρέπει ν' αποδεχτεί εγγράφως ο ίδιος ο προτεινόμενος, ή ο σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου αυτού πληρεξούσιός του. Οι υποψήφιοι έχουν το δικαίωμα επίσης να προτείνουν εγγράφως την υποψηφιότητά τους οι ίδιοι προσωπικά ή με τον παραπάνω πληρεξούσιό τους.

2. Κανείς δεν μπορεί να υποβάλει ή ν' αποδεχτεί υποψηφιότητα που προτείνεται από εκλογείς σε περισσότερες από μία εκλογικές περιφέρειες. Κατ' εξαίρεση έχει δικαίωμα να υποβάλει ή να αποδεχθεί υποψηφιότητα σε δύο εκλογικές περιφέρειες ο αρχηγός ή πρόεδρος κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων.

3. Στην πρόταση υποψηφιότητας αναγράφεται το όνομα, επώνυμο, πατρώνυμο, η ιδιότητα και η ακριβής διεύθυνση του προτεινόμενου. Στην πρόταση ή τη δήλωση

αποδοχής υποψηφιότητας πρέπει να επισυνάπτεται υπεύθυνη δήλωση εκείνου που προτείνει τον εαυτό του ή εκείνου που αποδέχεται την πρόταση εκλογέων ή του πληρεξουσίου του με την οποία να δηλώνεται: α) Σε ποίου δήμου ή κοινότητας του Κράτους το μητρώο αρρένων ή το δημοτολόγιο είναι γραμμένος ο υποψήφιος, β) το έτος γέννησης καθώς και η ημερομηνία για την περίπτωση της παρ. 2 του άρθρου 29 και γ) ότι δεν έχει στερηθεί το δικαίωμα του εκλέγειν και δεν υπέβαλε ούτε αποδέχτηκε πρόταση υποψηφιότητας σε άλλη εκλογική περιφέρεια. Αυτός που ψευδώς δηλώνει υπόκειται στις ποινές της παρ. 5 του άρθρου 108.

4. Η πληρεξουσιότητα για υποβολή πρότασης ή για αποδοχή προτάσεων εκλογέων πρέπει να είναι ειδική και παρέχεται με συμβολαιογραφική πράξη. Στην πρόταση υποψηφιότητας που γίνεται από πληρεξούσιο, καθώς και στη δήλωση αποδοχής πρότασης εκλογέων που γίνεται επίσης από πληρεξούσιο, επισυνάπτεται πάντοτε αντίγραφο της συμβολαιογραφικής πράξης, με την οποία δόθηκε η πληρεξουσιότητα.

5. Στην πρόταση επισυνάπτονται για κάθε υποψήφιο γραμμάτιο δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας για κατάθεση χρηματικού ποσού πενήντα χιλιάδων (50.000). Το χρηματικό αυτό ποσό αποτελεί έσοδο του τακτικού προϋπολογισμού και είναι δυνατό να αυξομειώνεται με κοινή απόφαση των Υπουργικών και Οικονομικών.

6. Η επίδοση των προτάσεων υποψηφίων γίνεται με παραγγελία αυτών η κάθε εκλογέα με δικαστικό επιμελητή στον πρόεδρο του αρμόδιου για την ανακήρυξη των υποψηφίων δικαστηρίου δέκα το αργότερο ημέρες μετά την κατά το άρθρο 31 παρ. 3 έναρξη της προεκλογικής περιόδου.

7. Αν λείπουν οι δώδεκα υπογραφές εκλογέων ή η αποδοχή του προτεινόμενου ή η υπογραφή αυτού ή του πληρεξουσίου του ή τα γραμμάτια ή κάποιο από τα στοιχεία της παρ. 3, η πρόταση είναι απαράδεκτη.

Άρθρο 33
(Άρθρο 33 Πρ. Δ. 265/1989)

Ανακήρυξη υποψηφίων.

Έντεκα ημέρες μετά την κατά το άρθρο 31 παρ. 3 έναρξη της προεκλογικής περιόδου το αρμόδιο δικαστήριο σε δημόσια συνεδρίαση ανακηρύσσει τους υποψηφίους που προτάθηκαν νόμιμα.

Άρθρο 34
(Άρθρο 34 Πρ. Δ. 265/1989 και
άρθρο 2 παρ. 1 Ν. 1907/1990)

Συνδυασμοί

1. Οι υποψήφιοι που ανακηρύσσονται σύμφωνα με το προηγούμενο άρθρο παίρνουν μέρος στις εκλογές είτε σε συνδυασμό είτε ως μεμονωμένοι.

2. Οι συνδυασμοί μπορεί να είναι είτε συνδυασμοί ενός μόνο κόμματος, είτε συνδυασμοί συνασπισμού περισσότερων συνεργαζομένων κομμάτων, είτε συνδυασμοί ανεξαρτήτων.

3. Κανείς δεν μπορεί να μετέχει σε περισσότερους από ένα συνδυασμούς. Κατ' εξαίρεση ο αρχηγός κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων μπορεί να μετέχει στους συνδυασμούς του κόμματος ή του συνασπισμού του οποίου ηγεί-

ται σε δύο εκλογικές περιφέρειες, στις οποίες έχει ανακηρυχθεί υποψήφιος.

4. Ο συνδυασμός καταρτίζεται με δήλωση που γίνεται, αν πρόκειται για συνδυασμό ενός μόνο κόμματος, από το αρμόδιο κατά το καταστατικό όργανο του κόμματος και, αν δεν υπάρχει τέτοιο όργανο ή δεν ορίζεται, από τον αρχηγό του κόμματος ή από εκείνον που διορίστηκε αντιπρόσωπος του κόμματος. Αν πρόκειται για συνδυασμό συνασπισμού κομμάτων, από το αρμόδιο κοινό όργανο του συνασπισμού ή από τα αρμόδια, κατά το καταστατικό όργανα των κομμάτων, αν δεν υπάρχουν αυτά ή δεν ορίζονται, από τους αρχηγούς των κομμάτων ή από εκείνον που διορίστηκε αντιπρόσωπος του συνασπισμού και, αν πρόκειται για συνδυασμό ανεξαρτήτων, από τους υποψηφίους που αποτελούν το συνδυασμό. Η δήλωση αν πρόκειται για συνδυασμό ενός μόνο κόμματος, πρέπει να περιέχει το όνομα του κόμματος και τα ονόματα των υποψηφίων που αποτελούν το συνδυασμό. Αν πρόκειται για συνδυασμό συνασπισμού κομμάτων, πρέπει να περιέχει την προσωνομία του συνασπισμού, τα ονόματα των κομμάτων που αποτελούν το συνασπισμό και τα ονόματα των υποψηφίων και, αν πρόκειται για συνδυασμό ανεξαρτήτων, την προσωνομία του συνδυασμού και τα ονόματα των συνεργαζομένων ανεξαρτήτων υποψηφίων. Στη δήλωση οι υποψήφιοι αναγράφονται κατ' αλφαβητική σειρά επωνύμου, με εξαίρεση το όνομα του αρχηγού ή πρόεδρου του κόμματος ή του συνασπισμού κομμάτων, το οποίο προτάσσεται.

5. Η επίδοση της δήλωσης, με την οποία καταρτίζεται ο συνδυασμός, γίνεται με δικαστικό επιμελητή ή με απόδειξη στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου το αργότερο δεκατέσσερις ημέρες μετά την κατά το άρθρο 31 παρ. 3 έναρξη της προεκλογικής περιόδου.

6. Κάθε συνδυασμός μπορεί να περιλάβει αριθμό υποψηφίων μέχρι του αριθμού των βουλευτικών εδρών της εκλογικής περιφέρειας προσαυξανόμενο:

α) Κατά ένα, στις εκλογικές περιφέρειες που εκλέγονται από ένα έως και πέντε βουλευτές.

β) Κατά δύο, στις εκλογικές περιφέρειες που εκλέγονται από έξι έως και δέκα βουλευτές.

γ) Κατά τρεις, στην εκλογική περιφέρεια Α' Θεσσαλονίκης.

δ) Κατά τέσσερις, στην εκλογική περιφέρεια Α' Αθηνών και

ε) Κατά πέντε, στην εκλογική περιφέρεια Β' Αθηνών.

7. Ο διορισμός αντιπροσώπου κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων που αναφέρεται στην παρ. 4 του άρθρου αυτού, γίνεται με έγγραφη δήλωση στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, ο οποίος την κοινοποιεί στον Πρόεδρο του αρμόδιου για την ανακήρυξη των συνδυασμών δικαστηρίου.

Άρθρο 35
(Άρθρο 35 Πρ. Δ. 265/1989)

Ανακήρυξη συνδυασμών

Τη δεκάτη πέμπτη ημέρα μετά την κατά το άρθρο 31 παρ. 3 έναρξη της προεκλογικής περιόδου το Α' Τμήμα του Αρείου Πάγου σε δημόσια συνεδρίαση ανακηρύσσει

τους συνδυασμούς, όπως αυτοί δηλώθηκαν κατά την παρ. 4 του προηγούμενου άρθρου.

Άρθρο 36
(Άρθρο 36 Πρ. Δ. 265/1989)

Αναπλήρωση υποψηφίων που πέθαναν

1. Όταν ένας από τους υποψηφίους συνδυασμούς κόμματος, συνασπισμού κομμάτων ή ανεξαρτήτων πεθάνει μετά την δήλωση για ανακήρυξη του συνδυασμού, είναι δυνατό για συμπλήρωσή του να προτείνουν άλλο υποψήφιο αυτοί, που, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 34, είναι αρμόδιοι για τη δήλωση κατάρτισης του συνδυασμού. Στην πρόταση περιέχονται τα στοιχεία του προτεινόμενου και επισυνάπτονται τα γραμμάτια και η δήλωση αποδοχής της υποψηφιότητας όπως ορίζουν οι παράγραφοι 1 έως 5 του άρθρου 32. Η πρόταση του άλλου αυτού υποψηφίου, πρέπει να επιδοθεί με δικαστικό επιμελητή στον πρόεδρο του αρμόδιου για την ανακήρυξη δικαστηρίου οκτώ τουλάχιστον ημέρες πριν από την ψηφοφορία και να γνωστοποιηθεί στον Εισαγγελέα του Άρειου Πάγου πέντε τουλάχιστον ημέρες πριν απ' αυτήν. Πέραν από τις προθεσμίες αυτές δεν είναι δυνατό να προταθεί άλλος υποψήφιος.

2. Το αρμόδιο Δικαστήριο ανακηρύσσει αυτόν που προτάθηκε και επιφέρει την αναγκαία μεταβολή στο συνδυασμό μέχρι και την επόμενη ημέρα από την επίδοση της πρότασης της προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 37
(Άρθρο 37 Πρ. Δ. 265/1989)

Όνομα και έμβλημα των κομμάτων

1. Το αργότερο δέκα ημέρες μετά την κατά το άρθρο 31 παρ. 3 έναρξη της προεκλογικής περιόδου κάθε πολιτικό κόμμα με γραπτή δήλωση του αρχηγού του ή της επιτροπής που το διευθύνει, η οποία επιδίδεται στον Πρόεδρο της Βουλής και στον Εισαγγελέα του Άρειου Πάγου, γνωστοποιεί το όνομα και το έμβλημα του κόμματος, ενιαία σ' όλο το Κράτος. Το όνομα και το έμβλημα που κατ' αυτό το τρόπο δηλώθηκαν έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιεί στο εξής αποκλειστικά το πολιτικό κόμμα που τα δήλωσε.

2. Το αργότερο δέκα ημέρες μετά την κατά το άρθρο 31 παρ. 3 έναρξη της προεκλογικής περιόδου τα κόμματα, που θέλουν να απαρτίσουν συνασπισμό περισσότερων συνεργαζόμενων κομμάτων, γνωστοποιούν προς τον Πρόεδρο της Βουλής και τον Εισαγγελέα του Άρειου Πάγου με γραπτή δήλωση των αρχηγών τους ή των επιτροπών που τα διευθύνουν την προσωνομία και το έμβλημα του συνασπισμού τους, ενιαία σ' όλο το Κράτος.

3. Ο Πρόεδρος της Βουλής και ο Εισαγγελέας του Άρειου Πάγου ανακοινώνουν τις δηλώσεις, που τους επιδόθηκαν, στο Υπουργείο των Εσωτερικών, το οποίο οφείλει, μελλοντικά, να γνωστοποιεί στις εφορευτικές επιτροπές το όνομα και το έμβλημα που ορίστηκαν για κάθε κόμμα ή συνασπισμό συνεργαζόμενων κομμάτων και να φροντίζει για την εξασφάλιση της χρησιμοποίησής του μόνο από τους δικαιούχους.

4. Δήλωση ονόματος και εμβλήματος σύμφωνα με τις νόμιμες διατάξεις έχουν δικαίωμα να επιδώσουν και οι συνδυασμοί ανεξαρτήτων, που την υπογράφουν όλοι τα μέλη του συνδυασμού, καθώς και οι μεμονωμένοι υποψήφιοι την οποία υπογράφει καθένας απ' αυτούς.

5. Απαγορεύεται η χρήση ως ονόματος και εμβλήματος ή σήματος κόμματος:

α) Συμβόλου θρησκευτικής λατρείας, της σημαίας της πατρίδας ή άλλου παρόμοιου συμβόλου ή σημείου ιδιαίτερης ευλάβειας.

β) του στέμματος,

γ) συμβόλων ή εμβλημάτων του δικτατορικού καθεστώτος της 21ης Απριλίου 1967 ή φωτογραφιών προσώπων που έχουν καταδικαστεί για τη συμμετοχή τους σ' αυτό.

Άρθρο 38
(Άρθρο 38 Πρ. Δ. 265/1989)

Διαφωνία για τη χρήση ονόματος ή εμβλήματος κομμάτων

1. Σε περίπτωση διαφωνίας για τη χρήση ονόματος και εμβλήματος κομμάτων αποφασίζει επιτροπή, που αποτελείται από τον Πρόεδρο, τον Εισαγγελέα και τον αρχαιότερο Αντιπρόεδρο του Άρειου Πάγου και το Διευθυντή της Διεύθυνσης Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών. Τα μέλη της Επιτροπής που προέρχονται από τον Άρειο Πάγο, όταν απουσιάζουν ή κωλύονται ή δεν υπάρχουν αναπληρώνονται από τους νόμιμους αναπληρωτές τους. Ο Διευθυντής Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών αναπληρώνεται από άλλον διευθυντή του ίδιου Υπουργείου, που τον ορίζει ο Υπουργός των Εσωτερικών. Η επιτροπή εδρεύει στον Άρειο Πάγο και χρέη γραμματέα της εκτελεί υπάλληλος της γραμματείας του ίδιου δικαστηρίου, που μαζί με τον αναπληρωτή του, ορίζεται από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου.

2. Η επιτροπή της προηγούμενης παραγράφου αναγνωρίζει ως δικαιούχο του ονόματος και εμβλήματος το κόμμα το οποίο και προηγουμένως κατά κοινή αντίληψη, τα χρησιμοποιούσε.

3. Η παραπάνω επιτροπή αποφασίζει σε περίπτωση διαφωνίας για την ιδιότητα του αρχηγού του κόμματος ή της διευθύνουσας επιτροπής αυτού.

Άρθρο 39
(Άρθρο 39 Πρ. Δ. 265/1989)

Κοινοποίηση ονομάτων ανακηρυχθέντων υποψηφίων

1. Το αρμόδιο Δικαστήριο κοινοποιεί αμέσως στον Άρειο Πάγο και τον οικείο νομάρχη τις αποφάσεις του για την ανακήρυξη των υποψηφίων. Κάθε νομάρχης γνωστοποιεί με προκήρυξη του, στην περιφέρεια του Νομού, τους υποψηφίους που ανακηρύχθηκαν με τα στοιχεία που περιέχει η απόφαση. Οι συνδυασμοί και τα ονόματα των υποψηφίων αναγράφονται στην προκήρυξη με τη σειρά που αναφέρονται στην απόφαση του Α' Τμήματος του Άρειου Πάγου. Οι μεμονωμένοι υποψήφιοι, που ακολουθούν στην προκήρυξη, αναγράφονται με τη σειρά που αναφέρονται στην απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου. Η προκήρυξη δημοσιεύεται, εφόσον αυτό είναι δυνατό, οπωσδήποτε όμως τοιχοκολλάται στα δημοσιότερα μέρη όλων των δημοτικών και κοινοτικών κάθε νομού, με την φροντίδα των δημοτικών και κοινοτικών αρχών.

2. Με ευθύνη του οικείου νομάρχη η πιο πάνω γνωστοποίηση και τοιχοκόλληση πρέπει να έχει γίνει το βραδύτερο μέχρι την πέμπτη ημέρα πριν από τη ημέρα της εκλογής.

3. Η γνωστοποίηση των μεταβολών του άρθρου 36, γίνεται στην ανάγκη με ιδιαίτερη προκήρυξη.

Άρθρο 40

(Άρθρο 40 Πρ. Δ. 265/1989)

Αντιπρόσωπος και πληρεξούσιος υποψηφίων

1. Κάθε συνδυασμός κόμματος ή συνασπισμός κομμάτων ή ανεξαρτήτων και κάθε μεμονωμένος υποψήφιος έχουν το δικαίωμα να διορίσουν από ένα αντιπρόσωπο και ένα αναπληρωτή τους σε κάθε εκλογικό τμήμα.

2. Εάν οι προτεινόμενοι αντιπρόσωποι των μεμονωμένων υποψηφίων είναι περισσότεροι από τρεις, η εφορευτική επιτροπή, πριν από την έναρξη της ψηφοφορίας, ενεργεί μεταξύ αυτών κλήρωση για τον καθορισμό τριών απ' αυτούς, που μόνο αυτοί ή οι αναπληρωτές τους παραμένουν στο κατάστημα της ψηφοφορίας.

3. Για τα πιά πάνω γίνεται μνεία στο βιβλίο των πρακτικών της εκλογής. Ο διορισμός των αντιπροσώπων και αναπληρωτών τους γίνεται με γραπτή δήλωση του αρχηγού του κόμματος ή του εξουσιοδοτημένου απ' αυτόν υποψηφίου του οικείου συνδυασμού ή του μεμονωμένου υποψηφίου.

4. Ο διορισμός των αντιπροσώπων κόμματος γίνεται με γραπτή δήλωση του αρχηγού του κόμματος ή της διευθύνουσας επιτροπής, είτε απευθείας στον Πρόεδρο του αρμόδιου Πρωτοδικείου είτε στον Εισαγγελέα του Άρειου Πάγου, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να κοινοποιήσει το διορισμό στους προέδρους των πρωτοδικών. Ο διορισμός των αντιπροσώπων και αναπληρωτών κάθε συνδυασμού γίνεται με γραπτή δήλωση του αρχηγού του κόμματος ή των εξουσιοδοτημένων απ' αυτόν υποψηφίων του οικείου συνδυασμού ή του μεμονωμένου υποψηφίου.

5. Εκτός από τους αντιπροσώπους, κάθε υποψήφιος μπορεί να διορίσει με συμβολαιογραφική πράξη ένα πληρεξούσιο, που θα ενεργεί αντί γι' αυτόν τα σχετικά με την εκλογή σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος. Και τα πολιτικά κόμματα έχουν το δικαίωμα να διορίζουν από ένα πληρεξούσιο σε κάθε εκλογική περιφέρεια.

Άρθρο 41

(Άρθρο 41 Πρ. Δ. 265/1989)

Κωλύματα διορισμού αντιπροσώπων και πληρεξουσίων υποψηφίων

Αντιπρόσωποι συνδυασμών και υποψηφίων ή πληρεξούσιοι κομμάτων ή υποψηφίων και αναπληρωτές αντιπροσώπων δεν μπορούν να διοριστούν οι απαριθούμενοι στην παρ. 1 του άρθρου 52 υπάλληλοι, οι αξιωματικοί και στρατιωτικοί υπάλληλοι, οι πρόεδροι δημοτικών συμβουλίων τα μέλη των εφορευτικών επιτροπών, οι θρησκευτικοί λειτουργοί, οι μοναχοί και οι ανήλικοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Χρόνος και τόπος ψηφοφορίας

Άρθρο 42

(Άρθρο 42 Πρ. Δ. 265/1984)

Ημέρα ψηφοφορίας

1. Η ψηφοφορία διαρκεί μία ημέρα μόνο, η οποία πρέπει να είναι Κυριακή, και αρχίζει από την ώρα της ανατολής και λήγει την ώρα της δύσης του ηλίου. Το διάταγμα του άρθρου 31 παρ. 2 μνημονεύει τις ώρες αυτές.

2. Με αποφάσεις του Υπουργού Δημόσιας Τάξης ρυθμίζονται τα σχετικά με τη λειτουργία των δημοσίων γενικά

κέντρων την ημέρα της ψηφοφορίας, καθώς και τα σχετικά με την κίνηση των οχημάτων και κάθε τροχοφόρου.

Άρθρο 43

(Άρθρο 43 Πρ. Δ. 265/1989)

Εκλογικά τμήματα

1. Κάθε δήμος και κάθε κοινότητα αποτελεί ιδιαίτερο εκλογικό τμήμα.

2. Κοινότητες που έχουν λιγότερους από πεντακόσιους δημότες είναι δυνατόν να ενωθούν σ' ένα εκλογικό τμήμα με άλλες όμοιες κοινότητες είτε με δήμο ή κοινότητα μεγαλύτερου πληθυσμού, μόνο όταν η απόσταση και οι συγκοινωνιακές συνθήκες διευκολύνουν την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος.

3. Δήμοι και κοινότητες με γραμμένους εκλογείς πάνω από οκτακοσίους, υποδιαιρούνται σε εκλογικά τμήματα έτσι που σε κάθε τμήμα να μην αναλογούν πάνω από οκτακόσιοι εκλογείς.

4. Σε κοινότητες που αποτελούνται από περισσότερους συνοικισμούς - μακριά ο ένας από τον άλλο - και που είναι δύσκολο να πηγαίνουν οι εκλογείς για ψηφοφορία σε ένα εκλογικό τμήμα, είναι δυνατόν να ορίζονται περισσότερα εκλογικά τμήματα, ανάλογα με τις υπάρχουσες συγκοινωνιακές δυσχέρειες.

Άρθρο 44

(Άρθρο 44 Πρ. Δ. 265/1989)

Καταστήματα ψηφοφορίας

1. Για κάθε εκλογικό τμήμα ορίζεται ιδιαίτερο κατάστημα ψηφοφορίας.

2. Ως καταστήματα ψηφοφορίας χρησιμοποιούνται κτίρια που κατέχονται από το δημόσιο, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, δημόσιες επιχειρήσεις και γενικά δημόσιους οργανισμούς κι αν δεν φτάνουν αυτά - κατάλληλα ιδιωτικά οικήματα ή δημόσια κέντρα, που παραχωρούνται οικειοθελώς από τους δικαιούχους, σύμφωνα με τις διατάξεις της επόμενης παραγράφου.

3. Ο νομάρχης ή οι εξουσιοδοτημένοι απ' αυτόν δήμαρχοι ή πρόεδροι κοινοτήτων προσκαλούν (τον Ιανουάριο κάθε χρόνου) τους δικαιούχους ιδιωτικών οικημάτων, που κρίνονται κατάλληλα για καταστήματα ψηφοφορίας, να δηλώσουν εγγράφως μέσα σε τρεις μέρες από την πρόσκληση αν δέχονται να χρησιμοποιηθούν ενδεχομένως τα οικήματά τους ως καταστήματα ψηφοφορίας, για πέντε το πολύ μέρες με αποζημίωση, που ορίζεται - μετά την χρησιμοποίηση - από το νομάρχη και μετά από γνώμη επιτροπής που την αποτελούν ο αρμόδιος οικονομικός έφορος και ένας ανώτερος υπάλληλος της Δ/σης Εσωτερικών της Νομαρχίας, κι αν πρόκειται για το Νομό Αττικής, των Δ/σεων Εσωτερικών των νομαρχιών του, με πρόεδρο τον προϊστάμενο της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών.

4. Σε περίπτωση άρνησης από τους δικαιούχους να παραχωρήσουν οικειοθελώς τα κρινόμενα κατάλληλα για ψηφοφορία ιδιωτικά οικήματα ή δημόσια κέντρα, επιτρέπεται η επίταξή τους από το νομάρχη για χρονικό διάστημα μέχρι πέντε μέρες. Η απόφαση του νομάρχη για την επίταξη κοινοποιείται δια της αστυνομικής αρχής είτε πριν από την εκτέλεση της επίταξης από τις διοικητικές αρχές είτε σύγχρονα μ' αυτή, στον ιδιοκτήτη ή νομέα ή κάτοχο ή νόμιμο αντιπρόσωπό τους, κι αν δεν υπάρχει αυτός ή απουσιάζει

από το επιτασσόμενο οικημα ή κέντρο, στη δημοτική κοινοτική αρχή του τόπου που βρίσκεται το οικημα. Για τα επιτασσόμενα οικήματα καταβάλλεται αποζημίωση που την καθορίζει ο οικείος ειρηνοδίκης.

5. Απαγορεύεται η χρησιμοποίηση για κατάσταση ψηφοφορίας οποιουδήποτε στρατιωτικού καταστήματος ή στρατώνων.

6. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται και για τη διενέργεια δημοτικών και κοινοτικών εκλογών, καθώς και σε κάθε εκδήλωση λαϊκής ετυμηγορίας.

Άρθρο 45

(Άρθρο 45 Πρ. Δ. 265/1989)

Εκλογείς που αλλάζουν ομαδικά διαμονή

1. Εκλογείς κοινοτήτων, που τις διάφορες εποχές του χρόνου αλλάζουν ομαδικά διαμονή, αλλά μέσα στην ίδια εκλογική περιφέρεια, ψηφίζουν στα εκλογικά τμήματα του δήμου ή κοινότητας που μένουν την ημέρα της ψηφοφορίας.

2. Εκλογείς της προηγούμενης παραγράφου που την ημέρα της ψηφοφορίας μένουν σε δήμο ή κοινότητα που υπάγεται σ' άλλη εκλογική περιφέρεια, ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα στο δήμο ή την κοινότητα που μένουν την ημέρα της ψηφοφορίας, αλλά αποτελούν ιδιαίτερο εκλογικό τμήμα και ψηφίζουν τους υποψήφιους της εκλογικής περιφέρειας, στους εκλογικούς καταλόγους της οποίας είναι γραμμένοι.

Άρθρο 46

(Άρθρο 46 Πρ. Δ. 265/1989)

Εκλογείς δημόσιοι υπάλληλοι και στρατιωτικοί

1. Οι εκλογείς του άρθρου 27 παρ. 1 του νόμου αυτού ψηφίζουν μαζί με τους άλλους εκλογείς στα εκλογικά τμήματα που ορίζει ο νομάρχης σύμφωνα με το άρθρο 48. Ο νομάρχης όταν ορίζει τα εκλογικά τμήματα κάθε δήμου ή κοινότητας, οφείλει να λαβαίνει υπόψη και τον αριθμό των εκλογέων αυτών σε κάθε δήμο ή κοινότητα και να τους κατανέμει συμμετρικά σ' όλα τα εκλογικά τμήματα.

2. Όσοι από τους εκλογείς του άρθρου 27 παρ. 1 υπηρετούν στην περιοχή του Αγίου Όρους, ψηφίζουν στα πλησιέστερα εκλογικά τμήματα που νομού Χαλκιδικής που τα ορίζει ο νομάρχης.

Άρθρο 47

(Άρθρο 47 Πρ. Δ. 265/1989)

Ψηφοφορία ανδρών φρουράς

Οι άνδρες της φρουράς κάθε εκλογικού τμήματος δεν είναι δυνατόν να είναι πιά πολλοί από έξι και ψηφίζουν στο εκλογικό τμήμα που αποτελούν τη φρουρά του.

Άρθρο 48

(Άρθρο 48 Πρ. Δ. 265/1989)

Προσδιορισμός εκλογικών τμημάτων και καταστημάτων ψηφοφορίας

1. Τα εκλογικά τμήματα και καταστήματα ψηφοφορίας ορίζονται με απόφαση του Νομάρχη. Με την ίδια απόφαση γίνεται και η κατανομή των εκλογέων στα εκλογικά τμήματα. Σε κάθε εκλογικό τμήμα ο αριθμός των εκλογέων δεν μπορεί να ξεπερνάει τους οκτακόσιους (800). Για τους εκλογείς του άρθρου 45 την απόφαση βγάζει ο νομάρχης της περιφέρειας που μένουν.

2. Οι αποφάσεις του νομάρχη της προηγούμενης παραγράφου εκδίδονται το αργότερο δεκαπέντε ημέρες μετά την κατά το άρθρο 31 παρ. 3 έναρξη της προεκλογικής περιόδου και κοινοποιούνται αμέσως στον πρόεδρο του αρμόδιου πρωτοδικείου και δια του Υπουργείου Εσωτερικών στον Άρειο Πάγο.

3. Οι αποφάσεις αυτές είναι δυνατόν να τροποποιούνται με απόφαση του Υπουργού των Εσωτερικών δέκα τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας.

4. Οι ίδιες αποφάσεις, όπως τελικά θα καταρτισθούν, γνωστοποιούνται με προκήρυξη του νομάρχη στους δήμους και κοινότητες του νομού, πέντε τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας.

5. Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή, εξαιτίας ανώτερης βίας η χρησιμοποίηση καταστήματος που έχει οριστεί για ψηφοφορία, μπορεί να οριστεί άλλο κατάστημα, μέχρι και την προηγούμενη ημέρα της ψηφοφορίας με απόφαση του οικείου νομάρχη.

Άρθρο 49

(Άρθρο 49 Πρ. Δ. 265/1989)

Δημοσίευση προγράμματος ψηφοφορίας

Οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές εκδίδουν και δημοσιεύουν σ' όλη γενικά την περιφέρειά τους, τρεις τουλάχιστον ημέρες πριν από την ορισμένη για την ψηφοφορία, πρόγραμμα που αναφέρει ακριβώς την ημέρα της ψηφοφορίας, τις ώρες έναρξης και λήξης της, τον τόπο και το κατάστημα της ψηφοφορίας, τον αριθμό των βουλευτικών εδρών της εκλογικής περιφέρειας και τα ονόματα των υποψηφίων, όπως αυτά αναγράφονται στην προκήρυξη της διοικητικής αρχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Προπαρασκευή της ψηφοφορίας

Άρθρο 50

(Άρθρο 50 Πρ. Δ. 265/1989)

Προετοιμασία του καταστήματος ψηφοφορίας

1. Το πρωί της προηγούμενης ημέρας της ψηφοφορίας ο δήμαρχος ή ο Πρόεδρος της κοινότητας, καθέναν για τα καταστήματα ψηφοφορίας των εκλογικών τμημάτων του δήμου του ή της κοινότητάς του, οφείλει να μεριμνήσει ώστε να έχει ετοιμαστεί η αίθουσα της εκλογής και τα εκλογικά είδη.

2. Σε κάθε κατάστημα ψηφοφορίας τοποθετείται τραπέζι, γύρω από το οποίο κάθονται η εφορευτική επιτροπή, ο δικαστικός αντιπρόσωπος και οι υποψήφιοι ή οι αντιπρόσωποί τους.

Μπροστά από το τραπέζι της επιτροπής τοποθετείται η κάλπη και σε ύψος που το επίπεδο του καλύμματος της κάλπης να είναι πιά πάνω από το επίπεδο του τραπέζιού.

3. Οι κάλπες κατασκευάζονται με φροντίδα του Υπουργείου Εσωτερικών ή από την αρχή που πήρε εντολή του, από οποιαδήποτε ύλη και σε μέγεθος ανάλογο με τον αριθμό των εκλογέων κάθε τμήματος. Οι λεπτομέρειες θα καθοριστούν με αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών.

4. Οι δαπάνες για την επισκευή των καλπών, την προμήθεια των ειδών γραφικής ύλης για τις εφορευτικές επιτροπές και των ειδών που απαιτούνται για τη συσκευασία των εκλογικών στοιχείων για να διαβιβαστούν στο πρωτοδικείο, βαρύνουν τους οικείους δήμους και κοινότητες.

5. Για τις άπορες κοινότητες το Υπουργείο των Εσωτερικών μπορεί να εγκρίνει την πληρωμή τέτοιων δαπανών από το Δημόσιο.

6. Σε κάθε κατάσταση ψηφοφορίας και εντός του χώρου, όπου εδρεύει η εφορευτική επιτροπή, κατασκευάζεται με φροντίδα του αρμόδιου δήμαρχου ή προέδρου της κοινότητας κατάλληλος, ξεχωριστός χώρος, στον οποίο ν' αποσύρεται ο εκλογέας και να μπορεί, χωρίς να τον βλέπουν, να συμπληρώνει το ψηφοδέλτιο και να το κλείνει στο φάκελο. Αν δεν μπορεί να κατασκευαστεί καλά χωρισμένο διαμέρισμα, επιτρέπεται να γίνει ένα τέτοιο προχειρώς, είτε με την παρεμβολή ξύλινου πλαισίου, περιφραγμένου με χοντρό χαρτί είτε με την ανάρτηση αδιαφανούς υφάσματος είτε με άλλο τρόπο.

7. Εντός του ξεχωριστού χώρου τοποθετείται τραπέζι και πάνω του φροντίζουν οι υποψήφιοι ή οι αντιπρόσωποί τους να υπάρχουν αρκετά ψηφοδέλτια όλων των συνδυασμών και υποψηφίων, που ανακηρύχτηκαν στην περιφέρεια, καθώς και μολύβια για χρήση από τους εκλογείς. Η εφορευτική επιτροπή επιβλέπει να υπάρχουν στο τραπέζι σ' όλη την διάρκεια της ψηφοφορίας αρκετά ψηφοδέλτια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

Εφορευτικές Επιτροπές

Άρθρο 51

(Άρθρο 51 Πρ. Δ. 265/1989)

Διορισμός εφορευτικών επιτροπών

1. Η ψηφοφορία γίνεται ενώπιον εφορευτικών επιτροπών.

2. Σε κάθε εκλογικό τμήμα ορίζεται εφορευτική επιτροπή που αποτελείται από τον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής ως πρόεδρο και τέσσερα μέλη που αναπληρώνονται από ισάριθμα αναπληρωματικά.

3. Τα λαϊκά μέλη των εφορευτικών επιτροπών μαζί με τα αναπληρωματικά τους κληρώνονται μέσα σε είκοσι ημέρες από την κατά το άρθρο 31 παρ. 3 έναρξη της προεκλογικής περιόδου, από το αρμόδιο δικαστήριο των πρωτοδικών, από τους γραμμένους στους εκλογικούς καταλόγους και τα παραρτήματά τους εκλογείς του δήμου ή της κοινότητας που ανήκει το εκλογικό τμήμα και που κατοικούν σε αυτόν το δήμο ή την κοινότητα. Σε όποιους δήμους και κοινότητες οι κατάλογοι έχουν συνταχθεί κατά ενορίες, τα μέλη των εφορευτικών επιτροπών κληρώνονται απ' αυτούς που είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους της οικείας ενορίας και κατοικούν σ' αυτή.

4. Μέσα στην προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου το αρμόδιο δικαστήριο, μπορεί, κατά την κρίση του, να διορίζει, με απόφασή του που λαμβάνεται σε συμβούλιο, τα μέλη των εφορευτικών επιτροπών από τους καταλόγους της προηγούμενης παραγράφου. Στην περίπτωση αυτή μέλη εφορευτικών επιτροπών ορίζονται αυτοί που κατά την κρίση του συμβουλίου πρωτοδικών παρέχουν στοιχεία επάρκειας γι' αυτά τα καθήκοντα. Οι οριζόμενοι πρέπει να έχουν τουλάχιστον απολυτήριο δημοτικού σχολείου και να μην έχουν υπερβεί το εξηκοστό πέμπτο έτος της ηλικίας τους.

Για το σκοπό αυτό είναι δυνατόν ο αρμόδιος πρόεδρος πρωτοδικών να ζητήσει πληροφορίες και στοιχεία από τους ειρηνοδίκες του τόπου και τις δημοτικές ή κοινοτικές αρχές.

Μ' αυτές τις προϋποθέσεις το συμβούλιο πρωτοδικών μπορεί ν' αποκλείσει μέλη που κληρώθηκαν και που τα κρίνει ανεπαρκή για το έργο της εφορευτικής επιτροπής.

5. Αρμόδιο πρωτοδικείο είναι αυτό που στην περιφέρειά του υπάγεται ο δήμος ή η κοινότητα όπου εδρεύει το εκλογικό τμήμα.

6. Αυτοί που σύμφωνα με τα παραπάνω ορίστηκαν μέλη των εφορευτικών επιτροπών, ειδοποιούνται για το διορισμό τους δύο τουλάχιστον ημέρες πριν από την ψηφοφορία με φροντίδα του εισαγγελέα του πρωτοδικείου, στον οποίο διαβιβάζεται έγκαιρα από τον πρόεδρο πρωτοδικών αντίγραφο της πράξης του πρωτοδικείου για το διορισμό τους.

7. Τα μέλη των εφορευτικών επιτροπών είναι υποχρεωμένα να εκτελούν τα καθήκοντά τους χωρίς καμία αντιμισθία ή αποζημίωση.

Άρθρο 52

(Άρθρο 52 Πρ. Δ. 265/1989)

Κωλύματα διορισμού μελών εφορευτικών επιτροπών

1. Δημόσιοι και δημοτικοί ή κοινοτικοί υπάλληλοι ή έμμεθοι υπάλληλοι δημοτικών ή κοινοτικών νομικών προσώπων και ιδρυμάτων και όσοι μ' αυτές τις ιδιότητες υπηρέτησαν την τελευταία τριετία προ της εκλογής, δεν μπορούν να κληρωθούν ή διοριστούν μέλη εφορευτικών επιτροπών και αν τυχόν κληρωθούν ή διοριστούν δεν μπορούν να λάβουν μέρος στη συγκρότηση των επιτροπών. Το κώλυμα ισχύει και για τους αποστρατευθέντες αξιωματικούς, τα όργανα των σωμάτων ασφαλείας, καθώς και γι' αυτούς που διατέλεσαν δήμαρχοι και πρόεδροι κοινοτήτων κατά την τελευταία τριετία.

2. Τα τακτικά μέλη των εφορευτικών επιτροπών, αν προταθούν και ανακηρυχθούν από το πρωτοδικείο υποψήφιοι βουλευτές, έχουν το δικαίωμα της επιλογής με δήλωση, που επιδίδεται στη διοικητική αρχή με δικαστικό επιμελητή πέντε τουλάχιστον ημέρες πριν από την ψηφοφορία. Εάν για οποιοδήποτε λόγο δεν ασκήσουν αυτό το δικαίωμα, θεωρείται ότι προτίμησαν τη βουλευτική υποψηφιότητα και αντικαθίστανται στην εφορευτική επιτροπή σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 53.

3. Οι δικηγόροι που κληρώνονται τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη εφορευτικής επιτροπής, αν διοριστούν αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής, υποχρεούνται να εκπληρώσουν τα καθήκοντα του αντιπροσώπου της δικαστικής αρχής.

Άρθρο 53

(Άρθρο 53 Πρ. Δ. 265/1989)

Αναπλήρωση μελών εφορευτικών επιτροπών

1. Εάν μέλη της εφορευτικής επιτροπής δεν προσέλθουν να εκπληρώσουν τα καθήκοντά τους γιατί απουσιάζουν ή κωλύονται ή για οποιαδήποτε άλλη αιτία, αναπληρώνονται από τα αναπληρωματικά μέλη. Εάν η αναπλήρωση είναι αδύνατη για τους ίδιους λόγους, η εκλογή διεξάγεται μόνο από τα παρόντα μέλη της εφορευτικής επιτροπής, καθώς και από μόνο τον πρόεδρό της, αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής.

2. Σε περίπτωση που κωλύεται ή για οποιοδήποτε λόγο απουσιάζει ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής, αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής, αναπληρώνεται από τον ορισμένο αναπληρωτή του, κι αν λείπει κι αυτός, για

οποιοδήποτε λόγο, η εκλογή γίνεται έγκυρα ενώπιον τριών τουλάχιστον μελών της εφορευτικής επιτροπής, με πρόεδρο τον μεγαλύτερό τους σε ηλικία.

Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται και σε κάθε άλλη εκδήλωση της λαϊκής ετυμιογορίας.

Άρθρο 54

(Άρθρο 54 Πρ. Δ. 265/1989)

Καθήκοντα εφορευτικών επιτροπών

1. Η επιτροπή που καταρτίστηκε σύμφωνα με τις πιο πάνω διατάξεις διευθύνει την εκλογή και τηρεί τα εξής βιβλία: α) βιβλίο πρακτικών, β) πρωτόκολλο ψηφοφορίας και γ) βιβλίο διαλογής ψήφων. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών είναι δυνατόν να ορίζεται η τήρηση και άλλων στοιχείων.

2. Η επιτροπή αποφασίζει κατά πλειοψηφία. Σε ισοψηφία νικάει η ψήφος του προέδρου.

Άρθρο 55

(Άρθρο 55 Πρ. Δ. 265/1989)

Ψηφοφορία μελών εφορευτικών επιτροπών

1. Τα μέλη των εφορευτικών επιτροπών, ψηφίζουν στα τμήματα που εκπληρώνουν τα καθήκοντά τους. Για την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος γίνεται μνεία στο βιβλίο πρακτικών και αναγράφονται τα στοιχεία τους ιδιαίτερα στο πρωτόκολλο ψηφοφορίας. Η ψηφοφορία τους βεβαιώνεται από τον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής και στο εκλογικό τους βιβλιάριο.

2. Αν επαναληφθεί η ψηφοφορία σύμφωνα με το άρθρο 92, γιατί ακυρώθηκε η εκλογή σε μερικά μόνο τμήματα της εκλογικής περιφέρειας, αυτοί που ψήφισαν σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο σε τμήματα, που δεν ακυρώθηκε η εκλογή, δεν μπορούν να ψηφίσουν στα τμήματα που επαναλαμβάνεται η ψηφοφορία και αν είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους αυτών των τμημάτων.

Άρθρο 56

(Άρθρο 56 Πρ. Δ. 265/1989)

Γραμματέας εφορευτικής επιτροπής

1. Η εφορευτική επιτροπή αναθέτει καθήκοντα γραμματέα για τη σύνταξη των πρακτικών της σε υπάλληλο δημόσιο ή δημοτικό ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, που είναι υποχρεωμένος να τα εκτελέσει.

2. Αν δεν μπορεί η εφορευτική επιτροπή να αναθέτει τα καθήκοντα γραμματέα, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, τα αναθέτει σε έναν εκλογέα ή σ' ένα από τα τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη της και στην ανάγκη σε κοινοτικό υπάλληλο.

3. Αν για οποιοδήποτε λόγο δεν υπάρχει γραμματέας της εφορευτικής επιτροπής, δεν παρακωλύεται καθόλου το έργο της, γιατί στην ανάγκη μπορεί και ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής ή ο προεδρεύων της επιτροπής να εκτελέσει τα καθήκοντα του γραμματέα της.

Άρθρο 57

(Άρθρο 57 Πρ. Δ. 265/1989)

Διερμηνείς τουρκικής γλώσσας

Σε εκλογικά τμήματα των Νομών Έβρου, Ξάνθης, Ροδόπης και Δωδεκανήσου είναι δυνατόν να διορίζονται με απόφαση του οικείου νομάρχη διερμηνείς της τουρκικής

γλώσσας από τους δημόσιους, δημοτικούς ή κοινοτικούς υπαλλήλους, που υπηρετούν στην έδρα κάθε εκλογικού τμήματος ή πιο κοντά σ' αυτή.

Άρθρο 58

(Άρθρο 58 Πρ. Δ. 265/1989)

Σφραγίδα εφορευτικών επιτροπών

Η εφορευτική επιτροπή έχει δική της σφραγίδα. Αν δεν έχει δική της χρησιμοποιεί τη σφραγίδα μιάς άλλης αρχής, που την ορίζει με απόφασή της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

Αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής και έφοροι

Άρθρο 59

(Άρθρο 59 Πρ. Δ. 265/1989)

Αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής και καθήκοντά τους

1. Σε κάθε εκλογικό τμήμα και σ' όλη τη διάρκεια της εκλογής παραβρίσκεται αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής.

2. Ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής, εκτός από τα καθήκοντά του που ειδικά αναφέρονται στο παρόν, έχει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του ανακριτικού υπαλλήλου και ενεργεί αυτεπαγγέλτως ή μετά από μήνυση οποιοδήποτε πολίτη την ανάκριση για να εξακριβώσει όλες τις αξιόποινες πράξεις που έγιναν μέσα ή γύρω από το εκλογικό κατάστημα. Κατά την άσκηση των ανακριτικών του καθηκόντων ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής ενεργεί μόνος του, χωρίς δηλαδή να συμπράττει γραμματέας, άλλος ανακριτικός υπάλληλος ή μάρτυρες και διαβιβάζει τις μηνύσεις που του κατέθεσαν και τα σχετικά με την τυχόν προανάκριση έγγραφα στον αρμόδιο εισαγγελέα πλημμελειοδικών.

3. Ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής αναφέρει με το ταχύτερο μέσο στον έφορο του επομένου άρθρου την άφιξη του και την ανάληψη των καθηκόντων του. Αμέσως μετά το πέρας της εκλογής είναι υποχρεωμένος να υποβάλλει στον ίδιο έφορο γραπτή αναφορά για κάθε αξιοσημείωτο γεγονός που έλαβε χώρα κατά την εκλογή ή για το ότι δεν υπέπεσε στην αντίληψή του κανένα τέτοιο γεγονός. Επίσης είναι υποχρεωμένος να υποβάλλει ονομαστική κατάσταση αυτών που είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους και δεν ψήφισαν.

Η παράλειψη υποβολής αναφοράς τιμωρείται σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 109.

Άρθρο 60

(Άρθρο 60 Πρ. Δ. 265/1989)

Έφοροι των αντιπροσώπων δικαστικής αρχής

1. Για την εποπτεία των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής διορίζονται έφοροι, ένας ή περισσότεροι, σε κάθε εκλογική περιφέρεια.

2. Οι έφοροι της δικαστικής αρχής σε κάθε εκλογική περιφέρεια, είναι υποχρεωμένοι να περιοδεύουν μέσα στην περιφέρεια την ημέρα της ψηφοφορίας και την προηγούμενη μετά από συνεννόηση με τον αρχαιότερο μεταξύ τους και να επεμβαίνουν για να ενισχύσουν το έργο των δικαστικών αντιπροσώπων σε περιπτώσεις καταγγελίας παράνομων παρεμβάσεων. Για την εκτέλεση αυτού του έρ-

γου τους, ο οικείος νομάρχης οφείλει να θέσει στη διάθεσή τους τον αναγκαίο αριθμό αυτοκινήτων των δημόσιων πολιτικών και αστυνομικών αρχών του νομού. Και οι στρατιωτικές αρχές της περιφέρειας είναι υποχρεωμένες να διευκολύνουν τις κινήσεις των εφόρων. Ο έφορος μπορεί να ασκεί και όλα τα καθήκοντα, που αναθέτει στους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής του παρόν.

3. Ο έφορος υποβάλλει στο Υπουργείο Εσωτερικών, επί αποδείξει, τις αναφορές που του υποβλήθηκαν σύμφωνα με την παρ. 3 του προηγούμενου άρθρου, μαζί με ονομαστική κατάσταση όσων τυχόν δεν υπέβαλαν αναφορά και γενική έκθεση για την εκλογή στην περιφέρειά του. Διαβιβάζει ακόμα στον οικείο εισαγγελέα πλημμελειοδικών τις ονομαστικές καταστάσεις που του υποβλήθηκαν όσων ήταν γραμμένοι και δεν ψήφισαν.

Άρθρο 61

(Άρθρο 61 Πρ. Δ. 265/1989)

Διορισμός των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής και των εφόρων τους

1. Οι έφοροι και οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής διορίζονται από το Α' Τμήμα του Άρειου Πάγου.

2. Έφοροι των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής διορίζονται, οι πάρεδροι του Συμβουλίου Επικρατείας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι εφέτες των πολιτικών, ποινικών και διοικητικών δικαστηρίων και οι αντεισαγγελείς εφετών.

3. Αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής διορίζονται:

α) Οι πρωτοδικες και οι αντεισαγγελείς πρωτοδικών.

β) Οι πάρεδροι των πρωτοδικείων και των εισαγγελιών πρωτοδικών.

γ) Οι εισηγητές του Συμβουλίου της Επικρατείας.

δ) Οι εισηγητές του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

ε) Οι πρωτοδικες και οι πάρεδροι των διοικητικών πρωτοδικείων.

στ) Οι ειρηνοδίκες και οι πταισματοδίκες.

ζ) Οι δικηγόροι.

η) Οι δικαστικοί αντιπρόσωποι της Διοίκησης.

θ) Οι συμβολαιογράφοι.

ι) Οι έμμισθοι και άμισθοι υποθηκοφύλακες.

ια) Οι υπάλληλοι με βαθμό Α' ή Β' της γραμματείας των δικαστηρίων, δηλαδή του Συμβουλίου της Επικρατείας, όλων των πολιτικών, ποινικών και διοικητικών δικαστηρίων, των εισαγγελιών, της Γενικής Επιτροπείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, καθώς και των έμμισθων υποθηκοφυλακείων.

ιβ) Οι ασκούμενοι δικηγόροι.

4. Αν τα πρόσωπα της προηγούμενης παραγράφου δεν επαρκούν, το Α' Τμήμα του Άρειου Πάγου, αφού διαπιστώσει την ανεπάρκεια, μπορεί να διορίσει, για συμπλήρωση του απαιτούμενου αριθμού και μόνιμους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους της κατηγορίας ΠΕ με βαθμό Α' που έχουν πτυχίο Νομικής Σχολής.

5. Αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής δεν μπορεί να διορισθεί όποιος έχει υπερβεί το εξηκοστό έβδομο έτος της ηλικίας του.

6. Για την εφαρμογή των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων, οι παρακάτω αρχές αποστέλλουν στην εισαγγελία του Άρειου Πάγου τα εξής στοιχεία:

α) Το Υπουργείο Εσωτερικών δεκαπέντε το αργότερο ημέρες μετά την κατά το άρθρο 31 παρ. 3 έναρξη της προεκλογικής περιόδου, πίνακες των εκλογικών τμημάτων που συστήθηκαν σε όλη την επικράτεια.

β) Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, ονομαστικούς καταλόγους όλων των προσώπων που αναφέρονται στην παράγραφο 3 στοιχεία α' έως και γ', ε', στ', θ' έως και ια'.

γ) Η Διεύθυνση Δικαστικού του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους ονομαστικό κατάλογο των δικαστικών αντιπροσώπων της Διοίκησης.

δ) Το Ελεγκτικό Συνέδριο, ονομαστικούς καταλόγους των παρέδρων και εισηγητών του, καθώς και των διοικητικών υπαλλήλων του, που έχουν τα προσόντα της παραγράφου 4.

ε) Οι πρόεδροι των Δικηγορικών Συλλόγων της Χώρας ονομαστικούς καταλόγους των δικηγόρων και των ασκούμενων δικηγόρων.

στ) Οι νομάρχες δια του Υπουργείου Εσωτερικών, ονομαστικές καταστάσεις, που συντάσσονται απ' αυτούς, για τους μόνιμους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους της περιφέρειάς τους, που μπορούν σύμφωνα με την παράγραφο 4 να διοριστούν αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής. Γι' αυτούς που υπηρετούν στις κεντρικές υπηρεσίες των Υπουργείων, οι καταστάσεις συντάσσονται από την αρμόδια υπηρεσία κάθε Υπουργείου και αποστέλλονται στο Υπουργείο Εσωτερικών. Οι παραπάνω με στοιχεία β' έως και στ' ονομαστικοί κατάλογοι αποστέλλονται το αργότερο δεκαπέντε ημέρες μετά την κατά το άρθρο 31 παρ. 3 έναρξη της προεκλογικής περιόδου.

7. Σε κάθε εκλογική περιφέρεια, διορίζονται από τα πρόσωπα που αναφέρονται στις παρ. 3 και 4 και αναπληρωτές των τακτικών αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής, ο αριθμός των οποίων δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσοστό δέκα πέντε τοις εκατό του συνόλου των εκλογικών τμημάτων κάθε εκλογικής περιφέρειας. Οι αναπληρωτές, με παραγγελία του εφόρου της περιφέρειας, αναπληρώνουν τους απουσιάζοντες ή κωλυμένους για οποιοδήποτε λόγο τακτικούς αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής, ή τους βοηθούν στην εκτέλεση των καθηκόντων τους.

8. Στις συνεδριάσεις του Α' Τμήματος του Άρειου Πάγου, που γίνονται οι διορισμοί των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής και των αναπληρωτών τους, παρίσταται εκπρόσωπος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, οριζόμενος, μαζί με τον αναπληρωτή του, από το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου αυτού. Η γνωστοποίηση του εκπροσώπου και αναπληρωτή του γίνεται προς τον Εισαγγελέα του Άρειου Πάγου μέσα σε δέκα μέρες από την ημέρα προκήρυξης των εκλογών. Η τυχόν απουσία για οποιοδήποτε λόγο του εκπροσώπου του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών δεν ασκεί καμία επίδραση στην εγκυρότητα των συνεδριάσεων και των αποφάσεων του παραπάνω δικαστηρίου.

9. Αν εξαντληθεί ο αριθμός των διορισμένων αναπληρωτών σε κάποια εκλογική περιφέρεια και παραμείνουν εκλογικά τμήματα χωρίς αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής, ο οικείος έφορος μπορεί να διορίσει στα τμήματα αυτά αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής, από τα πρόσωπα που αναφέρονται στις παραγράφους 3 και 4, που υπηρετούν και βρίσκονται στην ίδια εκλογική περιφέρεια, εκτός από τους συμβολαιογράφους, τους δικηγόρους και τους ασκούμενους δικηγόρους. Η πράξη του εφόρου για τον διορισμό ανακoinώνεται αμέσως στον Εισαγγελέα του Άρειου Πάγου και στον εισαγγελέα πρωτοδικών της εκλογικής περιφέρειας. Στην ίδια αυτή περίπτωση είναι δυνατή

και η χρησιμοποίηση αντιπροσώπων ή αναπληρωτών από άλλες εκλογικές περιφέρειες, τους οποίους διαθέτει με εντολή του ο έφορος της εκλογικής περιφέρειας στην οποία διορίστηκαν, ύστερα από αίτηση του εφόρου της περιφέρειας στην οποία πρόκειται να χρησιμοποιηθούν. Οι μεταβολές αυτές ανακοινώνονται αμέσως στον εισαγγελέα του Άρειου Πάγου και στους οικείους εισαγγελείς πρωτοδικών.

10. Οι εισηγητές του Συμβουλίου Επικρατείας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι πρωτοδικείς, οι αντεισαγγελείς πρωτοδικών, οι πάρεδροι πρωτοδικείων και εισαγγελιών πρωτοδικών, οι πρωτοδικείς και οι πάρεδροι των διοικητικών πρωτοδικείων, καθώς και οι ειρηνοδίκες και πταισματοδίκες διορίζονται ως τακτικοί ή αναπληρωτές αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής στα μεγαλύτερα εκλογικά τμήματα της περιφέρειας που υπηρετούν και κατά προτίμηση στα πλησιέστερα της έδρας της περιφέρειας και της άμεσης εποπτείας των εφόρων.

11. Οι δικαστικοί λειτουργοί της παρ. 2 δεν μπορούν να διοριστούν στην εκλογική περιφέρεια, από την οποία κατάνονται.

12. Οι συμβολαιογράφοι, οι δικηγόροι και οι ασκούμενοι δικηγόροι δεν μπορούν να διοριστούν ως τακτικοί ή αναπληρωτές αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής ούτε στην εκλογική περιφέρεια από την οποία κατάνονται ούτε στην εκλογική περιφέρεια στην οποία περιλαμβάνεται ολικά ή μερικά το πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου ασκούν τα καθήκοντά τους.

13. Οι έφοροι και οι τακτικοί ή αναπληρωτές αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής ειδοποιούνται για το διορισμό τους από τον εισαγγελέα του Άρειου Πάγου και είναι υποχρεωμένοι να βρίσκονται στον τόπο του διορισμού τους τη δεύτερη μέρα πριν από την ορισμένη για την ψηφοφορία. Μόλις φτάσουν ειδοποιούν για την άφιξή τους τον εισαγγελέα της περιφέρειάς τους και τον οικείο νομάρχη.

Άρθρο 62

(Άρθρο 62 Πρ. Δ. 265/1989 και άρθρο 11 Ν. 1878/1990)

Ψηφοφορία αντιπροσώπων δικαστικής αρχής, εφόρων αυτών και κληρικών

1. Οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής ψηφίζουν στο εκλογικό τμήμα στο οποίο ασκούν τα καθήκοντά τους, τους υποψήφιους της περιφέρειας, στην οποία υπάγεται εκλογικά αυτό το εκλογικό τμήμα. Οι έφοροι και όσοι αναπληρωτές αντιπρόσωποι δικαστικής αρχής δεν άσκησαν τα καθήκοντά τους, ψηφίζουν τους ίδιους υποψήφιους σε εκλογικό τμήμα της έδρας του εφόρου που ορίζεται απ' αυτόν, τους υποψήφους της εκλογικής περιφέρειας στην οποία υπάγεται αυτό το εκλογικό τμήμα. Οι ανωτέρω ψηφίζουν μόνο εφόσον είναι γραμμένοι σε εκλογικό κατάλογο δήμου ή κοινότητας του Κράτους. Για το σκοπό αυτό υπογράφουν υπεύθυνη δήλωση στην οποία αναφέρεται ο δήμος ή η κοινότητα που είναι γραμμένοι.

2. Οι κληρικοί της Εκκλησίας της Ελλάδος δικαιούνται κατά τις βουλευτικές εκλογές να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα στον τόπο που βρίσκονται κατά την ανωτέρω ημερομηνία, ασκούντες τα ιερατικά τους καθήκοντα, με βάση το εκλογικό τους βιβλιάριο και με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

Ψηφοδέλτια - Γενικές διατάξεις

Άρθρο 63

(Άρθρο 63 Πρ. Δ. 265/1989)

Μορφή ψηφοδελτίων

1. Τα ψηφοδέλτια κατασκευάζονται από λευκό χαρτί, που χορηγεί το Δημόσιο. Το χαρτί χορηγείται στα κόμματα ή τους συνασπισμούς κομμάτων, των οποίων συνδυασμοί υποψηφίων ανακηρύχθηκαν στο ένα τρίτον τουλάχιστον των εκλογικών περιφερειών του Κράτους. Η ποσότητα του χαρτιού που χορηγείται και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού των Εσωτερικών.

2. Τα ψηφοδέλτια σ' όλη γενικά την επικράτεια έχουν ορθογώνιο σχήμα. Οι διαστάσεις των ψηφοδελτίων ορίζονται με απόφαση του Υπουργού των Εσωτερικών.

3. Τα ψηφοδέλτια είναι μόνο έντυπα. Όποιο ψηφοδέλτιο δεν είναι έντυπο, έστω και μερικά, είναι άκυρο. Τα τυπογραφικά στοιχεία στα ψηφοδέλτια πρέπει να είναι μελανής απόχρωσης.

Άρθρο 64

(Άρθρο 64 Πρ. Δ. 265/1989)

Εκτύπωση και διανομή ψηφοδελτίων

1. Τα κόμματα, οι συνδυασμοί κομμάτων και οι υποψήφιοι είναι υποχρεωμένοι:

α) να εκτυπώσουν τα ψηφοδέλτια και β) να παραδώσουν στον οικείο νομάρχη, επί αποδείξει, οκτώ τουλάχιστον ημέρες πριν από την ψηφοφορία, αριθμό ψηφοδελτίων που να επαρκεί για τις ανάγκες των εκλογικών τμημάτων της περιφέρειας.

2. Ο νομάρχης οφείλει να εφοδιάσει έγκαιρα κάθε εφορευτική επιτροπή των εκλογικών τμημάτων, που υπάγονται στη νομαρχία του, με ψηφοδέλτια της εκλογικής περιφέρειας. Ο αριθμός των ψηφοδελτίων για κάθε συνδυασμό υποψηφίων ή μεμονωμένο υποψήφιο της περιφέρειας πρέπει να είναι μεγαλύτερος κατά πενήντα τοις εκατό τουλάχιστον από τον αριθμό των εκλογέων, που είναι γραμμένοι στο εκλογικό τμήμα.

Άρθρο 65

(Άρθρο 65 Πρ. Δ. 265/1989 και άρθρα 2 και 5 Ν. 1907/1990)

Περιεχόμενο ψηφοδελτίων - Πρόωρες εκλογές

1. Σε κάθε εκλογική περιφέρεια εκτυπώνονται ιδιαίτερα ψηφοδέλτια για κάθε συνδυασμό υποψηφίων βουλευτών της περιφέρειας καθώς και για κάθε μεμονωμένο υποψήφιο.

2. Στα ψηφοδέλτια συνδυασμού κόμματος αναγράφονται οριζόντια από το άνω μέρος της μίας μακρότερης πλευράς τους και προς την άλλη σε διαδοχικές ξεχωριστές σειρές το έμβλημα του κόμματος, το όνομά του και η εκλογική περιφέρεια για την οποία προορίζονται. Αμέσως μετά αναγράφονται τα ονόματα όλων των υποψηφίων του συνδυασμού, καθένα χωριστά, κατά τη σειρά που αναφέρονται στην απόφαση για την ανακήρυξη του συνδυασμού και με τα ονοματεπωνυμικά στοιχεία που αναφέρονται στην ίδια απόφαση, από τα οποία προτάσσεται το επώνυμο.

3. Στα ψηφοδέλτια συνδυασμού συνασπισμού κομμά-

των αναγράφονται στην ίδια θέση και με την ίδια σειρά όλα τα στοιχεία που ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο, με τη διαφορά ότι μεταξύ της προσωνομίας του συνασπισμού και της εκλογικής περιφέρειας αναγράφονται και τα ονόματα όλων των κομμάτων που αποτελούν το συνασπισμό. Στη συνέχεια αναγράφονται, κατά τη σειρά της προηγούμενης παραγράφου, τα ονόματα όλων των υποψηφίων του Συνδυασμού.

4. Στα ψηφοδέλτια συνδυασμού ανεξαρτήτων αναγράφονται στην ίδια θέση και με την ίδια σειρά όλα τα στοιχεία που ορίζονται στην παρ. 2, με την διαφορά ότι αντί του ονόματος του κόμματος αναγράφεται η ένδειξη «συνδυασμός ανεξαρτήτων». Το έμβλημα του συνδυασμού ανεξαρτήτων αναγράφεται εφόσον έχει δηλωθεί σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 37. Στη συνέχεια αναγράφονται, κατά τη σειρά της παρ. 2, τα ονόματα όλων των υποψηφίων του συνδυασμού.

5. Στα ψηφοδέλτια μεμονωμένων υποψηφίων αναγράφονται στην ίδια θέση και με την ίδια σειρά όλα τα στοιχεία που αναφέρονται στην παρ. 2, με τη διαφορά ότι αντί του ονόματος του κόμματος αναγράφεται η ένδειξη «μεμονωμένος υποψήφιος». Το έμβλημα του μεμονωμένου υποψηφίου αναγράφεται εφόσον έχει δηλωθεί σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 37. Στη συνέχεια αναγράφεται το όνομα του υποψηφίου.

6. Στο ψηφοδέλτιο δεν επιτρέπονται εγγραφές και διαγραφές ενδείξεων ή ονομάτων. Αν γίνουν θεωρούνται ότι δεν υπάρχουν και το ψηφοδέλτιο παραμένει έγκυρο, με την επιφύλαξη της διάταξης της παρ. 2 του άρθρου 66.

7. Ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ υποψηφίων, σημειώνοντας σταυρό παραπλεύρως του ονόματός τους στο ψηφοδέλτιο του συνδυασμού, ως ακολούθως:

α) Στις εκλογικές περιφέρειες, που εκλέγονται από ένα μέχρι και πέντε βουλευτές, ένα σταυρό.

β) Στις εκλογικές περιφέρειες, που εκλέγονται από έξι μέχρι και δέκα βουλευτές, μέχρι δύο σταυρούς.

γ) Στην εκλογική περιφέρεια Α΄ Θεσσαλονίκης, μέχρι τρεις σταυρούς.

δ) Στην εκλογική περιφέρεια Α΄ Αθηνών, μέχρι και τέσσερις σταυρούς και

ε) Στην εκλογική περιφέρεια Β΄ Αθηνών, μέχρι και πέντε σταυρούς.

8. Όσοι έχουν διατελέσει πρωθυπουργοί σε κυβέρνηση που έτυχε ψήφου εμπιστοσύνης της Βουλής και έχουν εκλεγεί βουλευτές καθώς και ο αρχηγός ή ο πρόεδρος αυτοτελούς κόμματος ή, αν πρόκειται για συνασπισμό κομμάτων, ο αρχηγός του συνασπισμού θεωρούνται ότι λαμβάνουν σταυρούς προτίμησης το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων του συνδυασμού στο ψηφοδέλτιο του οποίου περιλαμβάνονται.

9. Ψηφοδέλτιο συνδυασμού με περισσότερους από ένα σταυρούς προτίμησης στις εκλογικές περιφέρειες, στις οποίες η προτίμηση του εκλογέα εκφράζεται προς ένα μόνο υποψήφιο, είναι έγκυρο, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη κανένας σταυρός προτίμησης. Αν όμως περιέχει δύο σταυρούς, από τους οποίους ο ένας έχει τεθεί δίπλα στο όνομα υποψηφίου από τους αναφερόμενους στην παράγραφο 8, λαμβάνεται υπόψη και ο σταυρός προτίμησης που έχει τεθεί δίπλα στο όνομα άλλου υποψηφίου. Ψηφοδέλτιο συνδυασμού με περισσότερους από δύο σταυρούς προτίμησης στις εκλογικές περιφέρειες, στις οποίες ο

εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του και προς δύο υποψηφίους, είναι έγκυρο χωρίς να λαμβάνεται υπόψη κανένας σταυρός προτίμησης. Αν όμως περιέχει τρεις σταυρούς, από τους οποίους ο ένας έχει τεθεί δίπλα στο όνομα υποψηφίου από τους αναφερόμενους στην παράγραφο 8, λαμβάνονται υπόψη οι υπόλοιποι δύο σταυροί προτίμησης που έχουν τεθεί δίπλα στο όνομα άλλων υποψηφίων.

Ψηφοδέλτιο συνδυασμού με περισσότερους από τρεις σταυρούς προτίμησης στις εκλογικές περιφέρειες, στις οποίες ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του και προς τρεις υποψηφίους, είναι έγκυρο, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη κανένας σταυρός προτίμησης. Αν όμως περιέχει τέσσερις σταυρούς, από τους οποίους ο ένας έχει τεθεί δίπλα στο όνομα υποψηφίου από τους αναφερόμενους στην παράγραφο 8, λαμβάνονται υπόψη οι υπόλοιποι τρεις σταυροί προτίμησης που έχουν τεθεί δίπλα στο όνομα άλλων υποψηφίων.

10. Δεν λαμβάνεται υπόψη σταυρός προτίμησης, εάν ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής ή ο διευθύνων τις εργασίες της δεν έχει μονογράψει στο ψηφοδέλτιο παραπλεύρως του σταυρού και δεν έχει αναγράψει στο ψηφοδέλτιο ολογράφως το συνολικό αριθμό σταυρών προτίμησης, που σημειώθηκαν σ' αυτό. Σ' αυτήν την περίπτωση το ψηφοδέλτιο προσμετράται υπέρ του συνδυασμού.

11. Σε περίπτωση που οι βουλευτικές εκλογές διενεργούνται μέσα σε ένα έτος από τις προηγούμενες, δεν εφαρμόζονται για τις εκλογές αυτές οι περί εκλογής βουλευτών με σταυρό προτίμησης διατάξεις του π.δ. 265/1989, αλλά οι περί σειράς καταλήψεως εδρών διατάξεις (λίστα) του π.δ. 152/1985, που επαναφέρονται σε ισχύ και εφαρμόζονται κάθε φορά για την περίπτωση αυτήν.

Άρθρο 66

(Άρθρο 66 Πρ. Δ. 265/1989)

Αλλοιώσεις του περιεχομένου των ψηφοδελτίων

1. Ο εκλογέας δεν έχει το δικαίωμα να αλλοιώσει το περιεχόμενο του ψηφοδελτίου πέρα απ' όσα επιτρέπονται σύμφωνα με το εκλογικό σύστημα που κάθε φορά εφαρμόζεται. Κάθε αλλοίωση που γίνεται κατά παράβαση της διάταξης αυτής επάγεται την ακυρότητα του ψηφοδελτίου.

2. Λέξεις, φράσεις, υπογραμμίσεις, στίγματα ή άλλα σημεία που οπωσδήποτε σημειώνονται σε οποιαδήποτε πλευρά του ψηφοδελτίου, επάγονται ακυρότητα, εφόσον αποτελούν διακριτικά γνωρίσματα, που παραβιάζουν το απόρρητο της ψηφοφορίας.

3. Ο σταυρός προτίμησης σημειώνεται με μολύβι μαύρης ή γαλάζιας απόχρωσης ή με μελάνι μαύρης ή γαλάζιας απόχρωσης. Σταυρός προτίμησης που έχει σημειωθεί κατά παράβαση της παραγράφου αυτής δε λαμβάνεται υπόψη, με την επιφύλαξη της εφαρμογής και της προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 67

(Άρθρο 67 Πρ. Δ. 265/1989)

Λευκά ψηφοδέλτια

1. Σε περίπτωση που σε κάποιο εκλογικό τμήμα προβλέπεται κατά τη διάρκεια της ψηφοφορίας ότι θα προκύψει, για οποιοδήποτε λόγο, έλλειψη έντυπων ψηφοδελτίων, η εφορευτική επιτροπή οφείλει να φροντίσει αμέσως να εφοδιαστεί με τον αναγκαίο αριθμό ψηφοδελτίων. Εάν

ο εφοδιασμός δεν πραγματοποιηθεί έγκαιρα, η εφορευτική επιτροπή οφείλει να συντάξει την ίδια στιγμή πρακτικό, στο οποίο να βεβαιώνει την έλλειψη έντυπων ψηφοδελτίων, το λόγο που, κατά την κρίση της, δημιουργήθηκε αυτή η έλλειψη, τον τρόπο που φρόντισε για ανεφοδιασμό με νέα έντυπα ψηφοδέλτια και τον λόγο για τον οποίο δεν πραγματοποιήθηκε.

Μετά τη σύνταξη του πρακτικού αυτού επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, η συνέχιση της ψηφοφορίας με λευκά ψηφοδέλτια.

2. Τα λευκά αυτά ψηφοδέλτια είναι από το ίδιο χαρτί, έχουν το ίδιο σχήμα και τις ίδιες διαστάσεις με τα έντυπα και δεν πρέπει να έχει γραφτεί σ' αυτά τίποτε με κανένα τρόπο.

3. Τα λευκά ψηφοδέλτια παραδίδονται από την εφορευτική επιτροπή, από ένα σε κάθε εκλογέα, αφού πρώτα τεθεί, προς το μέρος της μικρότερης πλευράς του, η σφραγίδα της εφορευτικής επιτροπής, σημειωθεί δίπλα της η ημερομηνία της εκλογής και τεθεί, κάτω από την ημερομηνία, η μονογραφή του δικαστικού αντιπροσώπου.

4. Ο εκλογέας αφού πάρει από την εφορευτική επιτροπή το σφραγισμένο και θεωρημένο σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο λευκό ψηφοδέλτιο και αφού αποχωρήσει στον ιδιαίτερο χώρο του εκλογικού τμήματος οφείλει να το συμπληρώσει με το χέρι του.

5. Στο λευκό ψηφοδέλτιο ο εκλογέας γράφει ο ίδιος, με μολύβι μαύρης ή γαλάζιας απόχρωσης ή με μελάνι μαύρης ή γαλάζιας απόχρωσης, το όνομα του συνδυασμού ή το όνομα μεμονωμένου υποψηφίου της προτίμησής του ή το όνομα ενός ή περισσότερων υποψηφίων του ίδιου συνδυασμού, οπότε το ψηφοδέλτιο υπολογίζεται στη δύναμη του συνδυασμού, στον οποίο ανήκουν οι υποψήφιοι αυτοί. Όταν η προτίμηση του εκλογέα αφορά συνδυασμό κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων, γράφεται το πλήρες όνομα του κόμματος ή του συνασπισμού ή τα αρχικά γράμματα του πλήρους ονόματος του κόμματος ή του συνασπισμού, εφ' όσον δηλώθηκαν και αυτά σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 37, ή και τα δύο, δηλαδή το πλήρες όνομα του κόμματος ή συνασπισμού και τα αρχικά γράμματά του. Ο υποψήφιος συνδυασμού, του οποίου το όνομα αναγράφεται στο λευκό ψηφοδέλτιο, θεωρείται ότι λαμβάνει σταυρό προτίμησης. Αν αναγραφούν τα ονόματα περισσότερων από έναν υποψηφίων, ο εκλογέας οφείλει να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ ενός απ' αυτούς. Στις εκλογικές περιφέρειες, στις οποίες ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του και υπέρ δύο υποψηφίων, αν αναγραφούν τα ονόματα περισσότερων από δύο υποψηφίων, ο εκλογέας μπορεί να σημειώσει σταυρό προτίμησης δίπλα στο όνομα ενός ή δύο από αυτούς αντιστοίχως. Στην τελευταία αυτήν περίπτωση, αν σημειωθεί σταυρός προτίμησης σε περισσότερα από ένα ή από δύο, αντιστοίχως ονόματα, έχει εφαρμογή η παράγραφος 9 του άρθρου 65. Στις εκλογικές περιφέρειες, στις οποίες ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του και υπέρ τριών υποψηφίων, αν αναγραφούν τα ονόματα περισσότερων από τρεις υποψηφίων, ο εκλογέας μπορεί να σημειώσει σταυρό προτίμησης δίπλα στο όνομα ενός ή δύο ή τριών απ' αυτούς αντιστοίχως. Και στην περίπτωση αυτήν, αν σημειωθεί σταυρός προτίμησης σε περισσότερα από ένα ή δύο ή τρία, αντιστοίχως, ονόματα, έχει εφαρμογή η παράγραφος 9 του άρθρου 65.

6. Για τα λευκά ψηφοδέλτια εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 66.

Λευκό ψηφοδέλτιο με διαγραφές, εγγραφές ή διορθώσεις, που καθιστούν αμφίβολο το περιεχόμενό του, είναι άκυρο.

7. Κάθε λευκό ψηφοδέλτιο, που δεν έχει τη σφραγίδα της εφορευτικής επιτροπής, την ημερομηνία της εκλογής και τη μονογραφή του οικείου δικαστικού αντιπροσώπου, είναι άκυρο. Είναι επίσης άκυρο κάθε λευκό ψηφοδέλτιο, που χρησιμοποιήθηκε σε εκλογικό τμήμα, του οποίου η εφορευτική επιτροπή δεν έχει συντάξει πρακτικό σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου αυτού.

8. Όποιος εκλογέας, δεν μπορεί μόνος του να συμπληρώσει λευκό ψηφοδέλτιο, οφείλει να απευθυνθεί στο δικαστικό αντιπρόσωπο, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να συνοδεύσει τον εκλογέα στον ιδιαίτερο χώρο του εκλογικού τμήματος και να τον βοηθήσει.

9. Το Υπουργείο των Εσωτερικών οφείλει, δια μέσου των νομαρχιών να εφοδιάζει τα εκλογικά τμήματα με ανάλογο αριθμό λευκών ψηφοδελτίων.

Άρθρο 68

(Άρθρο 68 Πρ. Δ. 265/1989)

Εκλογικοί φάκελοι

1. Οι φάκελοι, μέσα στους οποίους κλείνονται τα ψηφοδέλτια, κατασκευάζονται ομοιόμορφα για ολόκληρο το Κράτος, με την φροντίδα του Υπουργείου των Εσωτερικών, από αδιάφανο χαρτί λευκής απόχρωσης και στην εμπρόσθια πλευρά τους έχουν έντυπη επιγραφή ή άλλο γνώρισμα.

2. Το Υπουργείο των Εσωτερικών φροντίζει ν' αποσταλούν έγκαιρα στους νομάρχες αρκετοί φάκελοι. Οι νομάρχες φροντίζουν για την έγκαιρη αποστολή των φακέλων στις κατά τόπους δημοτικές και κοινοτικές αρχές, οι οποίες εφοδιάζουν τα εκλογικά τμήματα της περιφέρειάς τους, δια μέσου των εφορευτικών επιτροπών τους.

3. Εάν λείψουν τέτοιοι φάκελοι, η εφορευτική επιτροπή, μετά από πιστοποίηση της έλλειψης, προμηθεύεται μόνη της ομοιόμορφους φακέλους.

4. Εκτός από την έντυπη επιγραφή ή γνώρισμα δεν αναγράφεται στο φάκελο τίποτ' άλλο. Στίγματα, σημεία ή λέξεις, σημειωμένες στο φάκελο, εφόσον θα κριθούν σαν διακριτικά γνώρισμα, που ολοφάνερα παραβιάζουν το απόρρητο της ψηφοφορίας, επάγονται την ακυρότητα του ψηφοδελτίου που είναι μέσα στο φάκελο.

Άρθρο 69

(Άρθρο 69 Πρ. Δ. 265/1989)

Ακυρότητα ψηφοδελτίων

Εκτός από την ακυρότητα την παρ. 3 του άρθρου 63, 1 και 2 του άρθρου 66, 6 και 7 του άρθρου 67 και 4 του άρθρου 68 το ψηφοδέλτιο είναι άκυρο και στις ακόλουθες περιπτώσεις που ορίζονται περιοριστικά, δηλαδή, εάν: α) εκτυπώθηκε σε χαρτί, που ολοφάνερα διαφέρει στο χρώμα απ' αυτό που χορηγήθηκε από το Δημόσιο ή με τυπογραφικά στοιχεία πρόδηλα διαφορετικά στο χρώμα απ' αυτά που γενικά χρησιμοποιήθηκαν, β) έχει σχήμα ή διαστάσεις που διαφέρουν φανερά από τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 63, γ) δεν είναι ακριβώς σύμφωνα με τους όρους των παραγράφων 2-6 του άρθρου 65, δ) βρεθεί στον ίδιο φάκελο μαζί με ένα ή περισσότερα άλλα έγκαιρα ή άκυρα ψηφοδέλτια του ίδιου ή άλλου συνδυα-

σμού, ε) χρησιμοποιηθεί σ' εκλογικό τμήμα άλλης εκλογικής περιφέρειας και όχι αυτής, που αναγράφεται πάνω σ' αυτό και στ) βρεθεί σε φάκελο, που δεν είναι σύμφωνο με τους όρους των παρ. 1 έως 3 του άρθρου 68.

Άρθρο 70
(Άρθρο 70 Πρ. Δ. 265/1989)

Άλλες διατάξεις για ψηφοδέλτια

Κατά τα λοιπά, τα σχετικά με τα ψηφοδέλτια και το περιεχόμενο αυτών διέπονται από τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις για το εφαρμοστέο εκλογικό σύστημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

Ψηφοφορία

Άρθρο 71
(Άρθρο 71 Πρ. Δ. 265/1989)

Παραλαβή καταστήματος και εκλογικών ειδών από την εφορευτική επιτροπή

1. Ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής, μόλις φτάσει και το αργότερο την παραμονή της ημέρας που έχει οριστεί για ψηφοφορία, οφείλει να παραβρεθεί στον τόπο της ψηφοφορίας, για να παραλάβει από τον Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο της κοινότητας το εκλογικό υλικό που έστειλε ο Νομάρχης, να ελέγξει αν αυτό είναι πλήρες και σύγχρονα να ενημερωθεί σχετικά. Για την παραπέρα ασφαλή διαφύλαξη του υλικού ευθύνεται ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής.

2. Την ορισμένη ημέρα της ψηφοφορίας και μία ώρα πριν από την ανατολή του ήλιου, τα μέλη της εφορευτικής επιτροπής είναι υποχρεωμένα να βρίσκονται στον τόπο της ψηφοφορίας, για να παραλάβουν από τον Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο της Κοινότητας, το κατάστημα, την κάλπη, τα έπιπλα και σκεύη και λοιπά εκλογικά είδη. Μετά απ' αυτό η επιτροπή ορίζει το γραμματέα της για σύνταξη των πρακτικών, σύμφωνα με το άρθρο 56, και, με παρουσία των υποψηφίων ή των αντιπροσώπων των κομμάτων κ.λπ. του άρθρου 40, τακτοποιεί την αίθουσα ψηφοφορίας.

Άρθρο 72
(Άρθρο 72 Πρ. Δ. 265/1989)

Σφράγιση της κάλπης

Μετά την αποπεράτωση της εργασίας του προηγούμενου άρθρου ανοίγεται η κάλπη και εξετάζεται από την επιτροπή και τους υποψηφίους ή τους αντιπροσώπους τους, εάν είναι άδεια και κατόπιν κλείνεται και σφραγίζεται από την επιτροπή. Και οι υποψήφιοι ή αντιπρόσωποί τους έχουν το δικαίωμα να βάζουν τις δικές τους σφραγίδες.

Άρθρο 73
(Άρθρο 73 Πρ. Δ. 265/1989)

Πρακτικό Παραλαβής

Για τις ενέργειες που γίνονται σύμφωνα με τα άρθρα 71-72 συντάσσεται πρακτικό, που υπογράφεται από την επιτροπή και τους υποψηφίους ή αντιπροσώπους.

Άρθρο 74
(Άρθρο 74 Πρ. Δ. 265/1989)

Έναρξη ψηφοφορίας

Την ορισμένη από το πρόγραμμα ώρα ο Πρόεδρος της επιτροπής κηρύσσει την έναρξη της ψηφοφορίας και καλεί τους εκλογείς να ψηφίσουν.

Άρθρο 75
(Άρθρο 75 Πρ. Δ. 265/1989 και άρθρο έβδομο περ. β' Ν. 1879/1990)

Προσέλευση ψηφοφόρων και αναγνώριση της ταυτότητας αυτών

1. Οι εκλογείς προσέρχονται στο κατάστημα ψηφοφορίας και παρουσιάζονται στην εφορευτική επιτροπή, η οποία αναγνωρίζει την ταυτότητά τους και επαληθεύει την εγγραφή τους στον εκλογικό κατάλογο. Οι εκλογείς μπαίνουν στο κατάστημα της ψηφοφορίας ένας - ένας ή σε μικρές ολιγάριθμες ομάδες, με τη σειρά της προσέλευσής τους και όπως ειδικότερα καθορίζει κάθε εφορευτική επιτροπή.

2. Η αναγνώριση των εκλογέων, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, γίνεται με βάση το εκλογικό τους βιβλιário και την αστυνομική τους ταυτότητα, που προσκομίζουν στην εφορευτική επιτροπή. Αν δεν έχουν αστυνομική ταυτότητα, προσκομίζουν κάθε άλλο χρήσιμο και κατάλληλο, κατά την κρίση της εφορευτικής επιτροπής, αποδεικτικό της ταυτότητας έγγραφο στοιχείο. Αν πρόκειται για στρατιωτικούς και γι' αυτούς που υπηρετούν στα σώματα ασφαλείας, η αναγνώριση αυτών γίνεται με βάση τις στρατιωτικές ή άλλες υπηρεσιακές τους ταυτότητες.

Σε περίπτωση που δεν προσκομίζεται αστυνομική ταυτότητα ή άλλο έγγραφο δηλωτικό αυτής, κατά την κρίση της εφορευτικής επιτροπής, ο εκλογέας γίνεται δεκτός για την άσκηση του εκλογικού του δικαιώματος, μόνον αν υπογράψει υπεύθυνη δήλωση προς την εφορευτική επιτροπή, ότι δεν έχει αστυνομική ταυτότητα. Οι δηλώσεις αυτές, αφού κλειστούν μέσα σε ειδικό φάκελο, με φροντίδα και ευθύνη του αντιπροσώπου της δικαστικής αρχής, τοποθετούνται μαζί με τα άλλα εκλογικά στοιχεία, μέσα στο σάκκο που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 87. Σ' αυτούς που παραβιάζουν τις διατάξεις της παραγράφου αυτής, εφαρμόζονται οι ποινικές διατάξεις του παρόντος, του Ποινικού Κώδικα ή άλλου ειδικού νόμου.

3. Σε κανένα δεν μπορεί να επιτρέψει η εφορευτική επιτροπή να ψηφίσει, εάν δεν προσκομίσει το εκλογικό του βιβλιário.

4. Εάν μετά τη βεβαίωση της ταυτότητας του εκλογέα και της εγγραφής του στον εκλογικό κατάλογο είναι ολοφάνερο πως αυτός είναι ανήλικος ή εάν είναι γνωστό ότι έχει στερηθεί το δικαίωμα του εκλέγειν, η επιτροπή του επιτρέπει να ψηφίσει, αφού όμως του υπενθυμίσει τις ποινές που προβλέπει ο νόμος.

5. Οι εκλογείς της παρ. 1 του άρθρου 27 προσέρχονται στο εκλογικό τμήμα ατομικά χωρίς να είναι συντεταγμένοι και χωρίς οποιαδήποτε συνοδεία και ψηφίζουν με βάση την εγγραφή τους στον ειδικό εκλογικό κατάλογο του άρθρου 27. Η αναγνώριση της ταυτότητας των εκλογέων αυτών γίνεται με βάση την αστυνομική ή στρατιωτική ή υπηρεσιακή τους ταυτότητα, σύμφωνα μ' αυτά που ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου αυτού. Ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής προβαίνει στην διάτρηση των ταυτοτήτων,

σύμφωνα με αυτά που καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

6. Οι άνδρες της φρουράς του άρθρου 47 ψηφίζουν μόνο εφόσον είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους ή στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους του άρθρου 27 οποιασδήποτε εκλογικής περιφέρειας, που επικυρώθηκαν από το οικείο πρωτοδικείο.

Η ψηφοφορία γίνεται με ονομαστικές καταστάσεις, που συντάσσονται και υπογράφονται από το διοικητή της μονάδας στην οποία υπάγονται, ο οποίος βεβαιώνει υπεύθυνα πάνω σ' αυτές ότι αυτοί που περιλαμβάνονται στις καταστάσεις είναι γραμμένοι στους παραπάνω εκλογικούς καταλόγους. Οι καταστάσεις αυτές στέλνονται απευθείας στον πρόεδρο της εφορευτικής επιτροπής του οικείου εκλογικού τμήματος με τον επικεφαλής της φρουράς. Για τα υπόλοιπα εφαρμόζονται οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου.

7. Ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής ή αυτός που διευθύνει το έργο της βεβαιώνει με πρακτικό ότι, αυτοί που ψήφισαν στο τμήμα ως άνδρες της φρουράς του, ανήκουν στη φρουρά του.

8. Το στρατιωτικό προσωπικό, που πέρα από τις φρουρές των εκλογικών τμημάτων διατίθεται για τις ανάγκες των εκλογών, όπως οι στρατιωτικοί επόπτες και οι βοηθοί τους, καθώς και αξιωματικοί, υπαξιωματικοί και οπλίτες μετακινούμενων στρατιωτικών τμημάτων για υπηρεσιακούς λόγους, ψηφίζουν με τις ίδιες προϋποθέσεις και με τον τρόπο που ορίζονται στην παρ. 6, σε εκλογικό τμήμα του δήμου ή της κοινότητας, όπου εκτελούν διατεταγμένη υπηρεσία, τους συνδυασμούς και υποψηφίους της εκλογικής περιφέρειας στην οποία υπάγεται το εκλογικό αυτό τμήμα. Για την ψηφοφορία των παραπάνω εκλογέων γίνεται ειδική μνεία στο βιβλίο πρακτικών της εφορευτικής επιτροπής και τα στοιχεία τους αναγράφονται ιδιαίτερα στο πρωτόκολλο ψηφοφορίας.

9. Έλληνες ναυτικοί, που υπηρετούν σε πλοίο με ελληνική σημαία και κατά την ημέρα των εθνικών εκλογών ή εκλογών Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ευρίσκονται ή καταπλέουν σε ελληνικό λιμάνι δήμου ή κοινότητας διαφορετικής απ' αυτήν, στις οποίες τους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους είναι γραμμένοι, ψηφίζουν σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο 8 του άρθρου αυτού.

Η ψηφοφορία γίνεται με ονομαστικές καταστάσεις, όπως στην παρ. 6 του άρθρου αυτού, που συντάσσονται και υπογράφονται από τον πλοίαρχο του πλοίου στο οποίο υπηρετούν και θεωρούνται, για το γνήσιο υπογραφής του πλοίαρχου και το αληθές του περιεχομένου τους, από τον προϊστάμενο της Λιμενικής ή Αστυνομικής ή Τελωνειακής Αρχής του δήμου ή της κοινότητας που ναυλοχεί το πλοίο. Οι καταστάσεις αυτές παραδίδονται απευθείας στον πρόεδρο της εφορευτικής επιτροπής του οικείου εκλογικού τμήματος με τον πλοίαρχο ή αξιωματικό του πλοίου. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου αυτού. Οι σχετικές με το θέμα λεπτομέρειες και

οδηγίες ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Εμπορικής Ναυτιλίας.

Άρθρο 76

(Άρθρο 76 Πρ. Δ. 265/1989)

Τρόπος ψηφοφορίας

1. Σε κάθε εκλογέα η εφορευτική επιτροπή δίνει ένα φάκελο με ειδικό γνώρισμα μονογραφημένο από τον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής και σφραγισμένο με τη σφραγίδα της δικαστικής αρχής και ολόκληρη σειρά από έντυπα ψηφοδέλτια. Πάντως η έλλειψη μονογραφής της δικαστικής αρχής, δεν συνεπάγεται ακυρότητα του ψηφοδέλτιου.

2. Μετά ο εκλογέας οφείλει να αποσυρθεί στον ξεχωριστό χώρο με τρόπο να μη τον βλέπουν και εκεί κλείνει μυστικά το ψηφοδέλτιο της εκλογής του μέσα στο φάκελο, που του έχει παραδοθεί. Στη συνέχεια κολλάει το φάκελο, επιστρέφει και το δείχνει στον πρόεδρο της εφορευτικής επιτροπής και στους άλλους που παρίστανται, ώστε να βεβαιωθεί ότι κρατάει ένα μόνο φάκελο με τη σφραγίδα της επιτροπής και ύστερα το ρίχνει με το χέρι του στην κάλη.

3. Εκλογείς, που από σωματική αδυναμία δεν μπορούν να κάμουν τα πιο πάνω, έχουν το δικαίωμα για το σκοπό αυτό να απευθυνθούν στον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής ή σε μέλος της εφορευτικής επιτροπής, οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι να τους βοηθήσουν.

4. Απαγορεύεται στον εκλογέα να ρίξει το ψηφοδέλτιο του στην κάλη:

α) αν αυτό δεν είναι μέσα στο φάκελο με το ειδικό γνώρισμα ή αν δεν έχει κλειστεί ο φάκελος και β) αν ο εκλογέας δεν αποσύρθηκε πρώτα στον ξεχωριστό χώρο, όπως ορίζει η παρ. 2 του άρθρου αυτού.

5. Οι εκλογείς της παρ. 1 του άρθρου 27 ψηφίζουν στον τόπο που υπηρετούν την ημέρα της ψηφοφορίας τους συνδυασμούς ή μεμονωμένους υποψηφίους της εκλογικής περιφέρειας στην οποία εδρεύει η υπηρεσία τους.

6. Στο εκλογικό βιβλιάριο του εκλογέα που ψήφισε, καταχωρίζεται από την εφορευτική επιτροπή βεβαίωση ότι ο εκλογέας ψήφισε. Η βεβαίωση υπογράφεται από τον πρόεδρο της εφορευτικής επιτροπής, και σφραγίζεται με την σφραγίδα της. Στους εκλογείς της παρ. 1 του άρθρου 27, στους άνδρες της φρουράς του εκλογικού τμήματος, καθώς και στους στρατιωτικούς της παρ. 8 του άρθρου 75, που ψήφισαν σ' αυτό, χορηγείται από την εφορευτική επιτροπή βεβαίωση ότι ψήφισαν.

Άρθρο 77

(Άρθρο 77 Πρ. Δ. 265/1989)

Πρωτόκολλο ψηφοφορίας

Για την ψηφοφορία τηρείται από την εφορευτική επιτροπή πρωτόκολλο αριθμημένο και μονογραφημένο από τη διοικητική αρχή, στο οποίο γράφονται οι εκλογείς που ψηφίζουν και ο αριθμός του εκλογικού καταλόγου, όπου είναι γραμμένος κάθε εκλογέας. Όταν τελειώσει η ψηφοφορία κλείνεται το πρωτόκολλο και υπογράφεται από τα μέλη της επιτροπής, τους υποψηφίους ή τους αντιπρόσω-

πους ή τους αναπληρωτές τους και τον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής.

Άρθρο 78
(Άρθρο 78 Πρ. Δ. 265/1989)

Ενστάσεις κατά τη διάρκεια της ψηφοφορίας

1. Κάθε εκλογέας ή υποψήφιος ή αντιπρόσωπός του έχει το δικαίωμα να υποβάλει στην εφορευτική επιστροφή ενστάσεις, για παραβάσεις του νόμου κατά τη διάρκεια της ψηφοφορίας, μέσα ή έξω από το εκλογικό κατάστημα. Οι ενστάσεις είναι γραπτές και καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο βιβλίο των πρακτικών.

2. Η υποβολή οποιασδήποτε ένστασης δεν διακόπτει την ψηφοφορία.

3. Για τις ενστάσεις και για κάθε άλλο ζήτημα, που παρουσιάζεται κατά τη διάρκεια της εκλογής, αποφασίζει η εφορευτική επιτροπή αιτιολογημένα, είτε αμέσως είτε όταν τελειώσει η ψηφοφορία και τις αποφάσεις της τις καταχωρεί στα πρακτικά.

4. Ειδικά για την εγκυρότητα των ψηφοδελτίων κάθε μέλος της εφορευτικής επιτροπής, ο δικαστικός αντιπρόσωπος, οι υποψήφιοι ή οι αντιπρόσωποί τους μπορούν να διατυπώσουν ένσταση. Για την ένσταση αυτής της παραγράφου αποφασίζει η εφορευτική επιτροπή, αφού ακούσει τον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής.

Άρθρο 79
(Άρθρο 79 Πρ. Δ. 265/1989)

Τήρηση της τάξης κατά την ψηφοφορία

1. Η φροντίδα για την τήρηση της δημόσιας τάξης και ασφάλειας στον τόπο της ψηφοφορίας και γύρω απ' αυτόν ανήκει στην εφορευτική επιτροπή, με επιτηρητή τον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής. Για το έργο της αυτό υπάγεται αμέσως σ' αυτή και εκτελεί απροφάιστα τις αιτήσεις της η δύναμη της Ελληνικής Αστυνομίας ή τακτικού στρατού, που έχει ταχθεί για το σκοπό αυτό.

2. Εάν η εφορευτική επιτροπή ή κάποια μέλη της, ενώ διαρκεί η ψηφοφορία, γίνουν ένοχοι για αξιόποινη πράξη ή παράβαση του εκλογικού νόμου, ο αρμόδιος ανακριτικός υπάλληλος συντάσσει αμέσως έκθεση για την πράξη αυτή και μεριμνά για την καταδίωξη του υπαίτιου αμέσως μόλις αποπερατωθεί η εκλογή.

Άρθρο 80
(Άρθρο 80 Πρ. Δ. 265/1989)

Απαγορεύσεις

1. Απαγορεύεται η παρουσία κάθε ένοπλης δύναμης στον τόπο της ψηφοφορίας και γύρω απ' αυτόν.

2. Στην πόλη ή το χωριό, που γίνεται η ψηφοφορία, η στρατιωτική δύναμη οφείλει να μένει μέσα στους στρατώνες όλο το διάστημα της ψηφοφορίας. Εξαιρούνται οι σκοποί που κάλεσε η εφορευτική επιτροπή και οι τακτικές περιπόλοι στις πόλεις. Μόνο σε περίπτωση σπουδαίας σύγκρουσης και εφόσον η επιτροπή δεν μπορέσει μόνη της να επαναφέρει την τάξη, τότε η επιτροπή μπορεί να προκαλέσει γραπτά τη συνδρομή ορισμένης, ένοπλης δύναμης, η οποία μόλις αποκατασταθεί η τάξη φεύγει αμέσως από τον τόπο της ψηφοφορίας. Για όλα αυτά γίνεται μνεία στα πρακτικά.

3. Απαγορεύεται να πλησιάζει στον τόπο της ψηφοφορίας ή γύρω του οποιοσδήποτε εκλογέας ή πολίτης ή αξιω-

ματικός που φέρει όπλο ή οποιοδήποτε όργανο κατάλληλο για επίθεση.

4. Απαγορεύεται η είσοδος στο κατάστημα της ψηφοφορίας οποιοδήποτε υπάλληλο, πολιτικού ή στρατιωτικού, που δεν εκπληρώνει καθήκοντα σύμφωνα με το διάταγμα αυτό ή δεν καλείται να ψηφίσει. Στην ίδια απαγόρευση υπάγονται και οι δημοτικό υπάλληλοι καθώς και κάθε πολίτης.

Άρθρο 81
(Άρθρο 81 Πρ. Δ. 265/1989)

Παρουσία υποψηφίων και αντιπροσώπων τους

1. Οι υποψήφιοι ή, όταν λείπουν, οι αντιπρόσωποί τους ή, όταν λείπουν και αυτοί, οι αναπληρωτές τους, έχουν το δικαίωμα να παραβρίσκονται στην ψηφοφορία, να προτείνουν κάθε παρατήρηση ή ένσταση σχετικά με την τάξη της ψηφοφορίας για το συμφέρον των υποψηφίων, να βάζουν τη σφραγίδα τους στην κάλη, να παραβρίσκονται στη διαλογή των ψήφων και να ασκούν κάθε άλλο δικαίωμα που επιτρέπεται από το νόμο.

2. Η απουσία μερικών υποψηφίων ή και όλων των αντιπροσώπων ή των αναπληρωτών τους δεν εμποδίζει τις εκλογικές εργασίες.

3. Οι υποψήφιοι μπορούν να ψηφίσουν στο τμήμα που βρίσκονται την ημέρα της ψηφοφορίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'

Διαλογή των ψήφων

Άρθρο 82
(Άρθρο 82 Πρ. Δ. 265/1989)

Αποπεράτωση της ψηφοφορίας

1. Όταν περάσει η ορισμένη από το πρόγραμμα ώρα για τη λήξη της ψηφοφορίας η εφορευτική επιτροπή μπορεί να την παρατείνει το πολύ δύο ώρες, μόνον εφόσον διαπιστώνεται η παρουσία εκλογέων, που επιθυμούν να ασκήσουν το δικαίωμά τους. Εάν η ψηφοφορία διακόπηκε για οποιοδήποτε λόγο, αυτή παρατείνεται, με συμφωνία και του αντιπροσώπου της δικαστικής αρχής, μέχρι να συμπληρωθεί ο χρόνος που κράτησαν οι διακοπές. Κατά παρέκκλιση και σε πολύ εξαιρετικές περιπτώσεις, απόλυτα δικαιολογημένες, η εφορευτική επιτροπή μπορεί να παρατείνει την ψηφοφορία και πέρα από τις δύο ώρες, καθώς και πέρα από το χρόνο της διακοπής, μέχρι να εξαντληθεί ο αριθμός των παρόντων εκλογέων.

2. Όταν λήξει η ψηφοφορία, κηρύσσεται η αποπεράτωση της και κλείνονται οι πόρτες του καταστήματος. Μετά συντάσσεται πρακτικό, στο οποίο αναφέρεται ο ολικός αριθμός των γραμμένων στον εκλογικό κατάλογο εκλογέων, ο αριθμός αυτών που ψήφισαν, η ώρα της περάτωσης της ψηφοφορίας, καθώς και ο λόγος της τυχόν συνέχισης αυτής πέρα από την ορισμένη.

3. Στο πρακτικό πιστοποιείται ότι οι σφραγίδες της κάλης, βρέθηκαν άθικτες τη στιγμή του ανοίγματος αυτής.

Άρθρο 83
(Άρθρο 83 Πρ. Δ. 265/1989)

Άνοιγμα κάλης - Αριθμηση φακέλλων

1. Κατόπιν ο πρόεδρος της επιτροπής ή αυτός που διευθύνει τα έργα της, ορίζει τα καθήκοντα κάθε μέλους και αρχίζει η διαλογή των ψηφοδελτίων, με την παρουσία των υποψηφίων ή των αντιπροσώπων τους, σύμφωνα με αυτά που ορίζονται στις επόμενες παραγράφους.

2. Ανοίγεται η κάλη και αριθμούνται οι φάκελοι πρώτα χωρίς να ανοιχτούν. Το αποτέλεσμα της αριθμησης γράφεται ολογράφως στο βιβλίο των πρακτικών.

3. Άν από την αριθμηση προκύψει διαφορά μεταξύ του αριθμού των φακέλων και του αριθμού των ψηφοφόρων που ψήφισαν, επαναλαμβάνεται η αριθμηση.

34. Εάν και πάλι προκύψει διαφορά, πετιούνται οι φάκελοι εκείνοι που δεν έχουν τη σφραγίδα της εφορευτικής επιτροπής. Όταν ο αριθμός των ασφράγιστων ξεπερνάει τον αριθμό των φακέλων που πλεονάζουν, τότε αφαιρούνται στην τύχη και πετιούνται τόσοι φάκελοι ασφράγιστοι όσοι είναι οι πλεονάζοντες.

5. Εάν και πάλι ύστερα από το πέταγμα των ασφράγιστων φακέλων υπάρχουν πλεονάζοντες, τότε όλοι οι σφραγισμένοι φάκελοι ξαναρίχνονται στην κάλη και αφαιρούνται στην τύχη όσοι είναι και οι πλεονάζοντες. Οι φάκελοι που έτσι αφαιρούνται, ανοίγονται και σημειώνεται στο βιβλίο πρακτικών το περιεχόμενο των ψηφοδελτίων, που βρίσκονται μέσα σ' αυτούς, τα οποία όμως δεν υπολογίζονται στα διαλογή.

6. Η εφορευτική επιτροπή οφείλει σε κάθε περίπτωση να διατυπώσει στα πρακτικά τη γνώμη της για την αιτία της ύπαρξης πλεονάζοντων φακέλων.

Άρθρο 84

Άρθρο 84, Πρ. Δ. 265/1989 και άρθρο 2, παρ. 4, Ν. 1907/1990)

Διαλογή ψήφων

1. Μετά τα παραπάνω η εφορευτική επιτροπή προβαίνει στη διαλογή των ψήφων με τον εξής τρόπο:

α) Ο Πρόεδρος της επιτροπής ή εκείνος που διευθύνει τις εργασίες της παίρνει από την κάλη ένα - ένα φάκελο, τον αποσφραγίζει και αφού εξακριβώσει το έγκυρο του ψηφοδελτίου, το οποίο επιδεικνύει σε όποιον από τους παρισταμένους το ζητήσει (μέλη της εφορευτικής επιτροπής, υποψηφίους ή αντιπροσώπους τους), διαβάζει το περιεχόμενό του έτσι ώστε να τον ακούνε όλοι,

β) κάθε έγκυρο ψηφοδέλτιο αριθμείται κατά τη σειρά εξαγωγής του από την κάλη και μονογράφεται από τον πρόεδρο της εφορευτικής επιτροπής ή εκείνον που διευθύνει τις εργασίες της, ο οποίος θέτει τη μονογραφή του και δίπλα από κάθε σταυρό προτίμησης που υπάρχει στο ψηφοδέλτιο. Ακολούθως, συμπληρώνει ολογράφως το συνολικό αριθμό σταυρών προτίμησης του ψηφοδελτίου.

γ) στη συνέχεια σημειώνεται ο αριθμός του ψηφοδελτίου σε ειδικούς πίνακες, από τους οποίους ο ένας τηρείται για τους συνδυασμούς κομμάτων ή συνασπισμών και για τους μεμονωμένους υποψηφίους και ο άλλος για τους υποψηφίους των συνδυασμών.

Στον πρώτο από τους πίνακες αυτούς ο αριθμός του ψηφοδελτίου αναγράφεται απέναντι από το όνομα του συνδυασμού ή μεμονωμένου υποψηφίου που ψηφίζεται και στο δεύτερο πίνακα απέναντι από το όνομα του υποψηφίου υπέρ του οποίου υπάρχει έγκυρος σταυρός προτίμησης σύμφωνα με όσα ορίζονται στις παραγράφους 7 και 9 του άρθρου 65.

2. Αμέσως μόλις τελειώσει η διαλογή, ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής ή εκείνος που διευθύνει τις εργασίες της, τηλεγραφεί ή ανακοινώνει εγγράφως με οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο αμέσως και χωρίς καμία καθυστέρηση στο νομάρχη της περιφέρειας που υπάγεται το εκλογικό τμήμα, το αποτέλεσμα της διαλογής των ψήφων. Η ανακοίνωση αυτή πρέπει να περιλαμβάνει:

α) Τον ολικό αριθμό των εκλογέων που είναι γραμμένοι στο εκλογικό τμήμα.

β) Τον ολικό αριθμό των εκλογέων που ψήφισαν.

γ) Τον αριθμό των ψηφοδελτίων που αναγνωρίστηκαν ως έγκυρα.

δ) Τον αριθμό των άκυρων ψηφοδελτίων.

ε) Τον αριθμό των λευκών ψηφοδελτίων, και

στ) Τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός και κάθε μεμονωμένος υποψήφιος.

Στη συνέχεια γίνεται διαλογή των σταυρών προτίμησης που έχουν λάβει οι υποψήφιοι κάθε συνδυασμού και μόλις τελειώσει η διαλογή αυτή το αποτέλεσμά της ανακοινώνεται στο νομάρχη.

3. Για την εκτέλεση των υποχρεώσεων της προηγουμένης παραγράφου, τίθενται στη διάθεση του προέδρου της εφορευτικής επιτροπής ή αυτού που διευθύνει τα έργα της, όλα γενικά τα κατώτατα όργανα της Ελληνικής Αστυνομίας που υπηρετούν στην περιφέρεια του εκλογικού τμήματος και στην ανάγκη και πολίτες, που είναι υποχρεωμένοι να εκτελέσουν αμέσως την εντολή που τους δόθηκε. Οποιαδήποτε παράλειψη του προέδρου της εφορευτικής επιτροπής, ή εκείνου που διευθύνει τα έργα της ή των δημόσιων οργάνων ή των πολιτών τιμωρείται σύμφωνα με το άρθρο 109.

Άρθρο 85

(Άρθρο 85 Πρ. Δ. 265/1989)

Διακοπή της διαλογής

1. Η διαλογή γίνεται συνέχεια. Μπορεί να διακοπεί μόνο από κούραση αυτών που ασχολούνται με τη διαλογή, οπότε ο δικαστικός αντιπρόσωπος και η εφορευτική επιτροπή παίρνουν τα κατάλληλα μέτρα για να μη γίνουν νοθείες.

2. Σε περίπτωση που θα διακοπεί η διαλογή τη νύχτα και για μικρότερη σχετικά διάρκεια, οι φάκελοι και τα ψηφοδέλτια τοποθετούνται στην κάλη, που κλείνεται και σφραγίζεται από την εφορευτική επιτροπή. Οι υποψήφιοι ή οι αντιπρόσωποί τους μπορούν να βάλουν τις σφραγίδες τους. Επίσης κλείνεται και το άνοιγμα από το οποίο ρίχνονται στην κάλη τα ψηφοδέλτια. Το άνοιγμα αυτό καλύπτεται με ταινία που απλώνεται σε όλο του το μήκος. Στις δύο άκρες η ταινία σφραγίζεται με τις ίδιες σφραγίδες. Γι' αυτό συντάσσεται πράξη στο βιβλίο πρακτικών, που υπογράφεται από τα μέλη της εφορευτικής επιτροπής, το δικαστικό αντιπρόσωπο και τους υποψηφίους ή τους αντιπροσώπους τους. Έπειτα η επιτροπή οφείλει να κλείσει το κατάστημα της ψηφοφορίας, σφραγίζοντας τις πόρτες και τα παράθυρα αυτού και να το παραδώσει στη στρατιωτική δύναμη για εξωτερική φύλαξη με την ευθύνη του δικαστικού αντιπροσώπου, της εφορευτικής επιτροπής και του επικεφαλής της φρουράς.

3. Όταν αρχίσει πάλι η διαλογή, συντάσσεται για την επανάληψη νέα πράξη, που υπογράφεται όπως παραπάνω. Στην πράξη βεβαιώνεται ότι η κάλη ήταν απαραβίαστη και οι σφραγίδες απειραχτές.

Άρθρο 86

Άρθρο 86, Πρ. Δ. 265/1989)

Πέρασ διαλογής

1. Μετά τον τερματισμό της διαλογής, κλείνονται οι πίνακες διαλογής που προβλέπονται στο άρθρο 84 παρ. 1 περ. γ', με πράξη που γράφεται στους πίνακες αυτούς και υπογράφεται από τον Πρόεδρο και τα μέλη της εφορευτικής επιτροπής, τους υποψηφίους ή τους αντιπροσώπους τους. Στην πράξη που συντάσσεται στον πίνακα των συνδυασμών και των μεμονωμένων υποψηφίων αναφέρεται το άθροισμα των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός και μεμονωμένος υποψήφιος και στην πράξη που συντάσσεται στον πίνακα των υποψηφίων των συνδυασμών το άθροισμα των σταυρών προτίμησης που έλαβε κάθε υποψήφιος.

2. Αμέσως κατόπιν η εφορευτική επιτροπή συντάσσει άλλη πράξη στο βιβλίο πρακτικών της εκλογής, που την υπογράφουν όλοι οι προηγούμενοι. Στην πράξη αναφέρονται: α) η ημέρα και η ώρα του πέρατος της διαλογής, β) ο ολικός αριθμός των γραμμένων στο τμήμα εκλογέων, γ) ο ολικός αριθμός των εκλογέων που ψήφισαν, δ) ο ολικός αριθμός των φακέλων που βρέθηκαν στην κάλη, ε) ο αριθμός των ψηφοδελτίων που αναγνωρίστηκαν ως έγκυρα, στ) ο αριθμός των άκυρων ψηφοδελτίων, ζ) ο αριθμός των λευκών ψηφοδελτίων, η) ο αριθμός των ψηφοδελτίων που προσβλήθηκαν ως άκυρα, αλλά κηρύχθηκαν έγκυρα, θ) ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων (περιλαμβανομένων και αυτών της περίπτωσης ή που κηρύχθηκαν έγκυρα), τα οποία πήρε κάθε συνδυασμός και κάθε μεμονωμένος υποψήφιος και ι) κάθε άλλο στοιχείο προβλεπόμενο από το εκλογικό σύστημα που εφαρμόζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του διατάγματος αυτού. Η πράξη αυτή διαβάζεται δημόσια και αντίγραφό της διαβιβάζεται αμέσως στο νομάρχη και στο δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας της περιφέρειας που υπάγεται το εκλογικό τμήμα.

3. Μετά το πέρας της διαλογής η εφορευτική επιτροπή παραδίνει στο δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας την κάλη αφού κλείσει μέσα σ' αυτήν όσα τυχόν εκλογικά είδη περίσσεψαν. Αυτοί είναι υποχρεωμένοι να τα φυλάξουν.

Άρθρο 87

Άρθρο 87 Πρ. Δ. 265/1989)

Διαβίβαση αποτελεσμάτων στο Πρωτοδικείο

1. Η εφορευτική επιτροπή και ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής είναι υποχρεωμένοι, αμέσως μετά τον τερματισμό της διαλογής, να κλείσουν καλά μέσα σε σάκκο το πρωτόκολλο της ψηφοφορίας, το βιβλίο πρακτικών, τους πίνακες διαλογής και όσα άλλα εκλογικά έγγραφα υπάρχουν, καθώς και τα δέματα των ψηφοδελτίων τακτοποιημένα κατά συνδυασμούς ή μεμονωμένους υποψηφίους, με τη σειρά που αριθμήθηκαν και να σφραγίσουν το σάκκο. Στο σάκκο έχουν το δικαίωμα να βάλουν τη σφραγίδα τους οι υποψήφιοι ή οι αντιπρόσωποί τους. Το σάκκο παραλαμβάνει ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής, τον μεταφέρει ο ίδιος και τον παραδίνει στον πρόεδρο του αρμόδιου πρωτοδικείου των παρ. 3, 4 και 5 αυτού του άρθρου. Εφόσον η μετάβαση στην έδρα αυτού του πρωτοδικείου είναι δύσκολη ή δαπανηρή, παραδίνει το σάκκο στον πρόεδρο του πλησιέστερου πρωτοδικείου, ο οποίος οφεί-

λει να στον στείλει αμέσως με το ασφαλέστερο μέσο στον πρόεδρο του αρμόδιου πρωτοδικείου.

2. Σε περίπτωση που χαθεί ο σάκκος της προηγούμενης παραγράφου, το αρμόδιο πρωτοδικείο, αφού διαπιστώσει την απώλεια, με πρόταση του εισαγγελέα του και με απόφασή του, που εκδίδεται σε δημόσια συνεδρίαση, διατάζει με την ίδια απόφαση να προσκομιστεί το αντίγραφο της πράξης της εφορευτικής επιτροπής που διαβιβάστηκε στο νομάρχη ή το δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας, που αναφέρεται στο εδάφιο β' παρ. 2 του άρθρου 86. Με βάση το αντίγραφο αυτό γίνεται η συγκέντρωση και κατάταξη των αποτελεσμάτων σύμφωνα με το επόμενο άρθρο 88.

3. Αρμόδιο Δικαστήριο για τις ενέργειες, που ορίζονται στα άρθρα 27, 30, 32, 33, 36, 39, 93 παρ. 1 και την παρ. 1 του άρθρου αυτού, είναι το πρωτοδικείο, που εδρεύει στην πρωτεύουσα του νομού.

4. Για τις εκλογικές περιφέρειες Α' και Β' Αθηνών και την εκλογική περιφέρεια του υπόλοιπου του νομού Αττικής, αρμόδιο είναι το πρωτοδικείο Αθηνών. Για τις εκλογικές περιφέρειες Α' και Β' Πειραιώς αρμόδιο είναι το πρωτοδικείο Πειραιώς και για τις εκλογικές περιφέρειες Α' και Β' Θεσσαλονίκης το πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης.

5. Αρμόδιο πρωτοδικείο για την εκλογική περιφέρεια του νομού Λασιθίου ορίζεται το πρωτοδικείο, που εδρεύει στη Νεάπολη του νομού αυτού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ'

Κατανομή εδρών - Ελάχιστο ποσοστό εγκύρων ψηφοδελτίων για την απόκτηση έδρας - Εξομάλυνση αντιστοιχίας ψήφων και εδρών

Άρθρο 88

(Άρθρο 88 παρ. 1, 3, 4 και 6-9 Πρ. Δ. 152/1985, άρθρο 88 παρ. 5 Πρ. Δ. 265/1989 και άρθρα 1, 3, 4 και 7 Ν. 1907/1990)

Πρώτη κατανομή εδρών

1. Από την επόμενη μέρα της ψηφοφορίας αρχίζει από το αρμόδιο πρωτοδικείο η συγκέντρωση και κατάταξη των αποτελεσμάτων της εκλογής, σε κάθε εκλογική περιφέρεια.

2. Το πρωτοδικείο, μόλις συγκεντρωθούν τα αποτελέσματα όλων των εφορευτικών επιτροπών της εκλογικής περιφέρειας, περιοριζόμενο σε αρίθμηση των ψήφων, συντάσσει τον από την παράγραφο 7 προβλεπόμενο πίνακα αποτελεσμάτων, για χρήση της Ανωτάτης Εφορευτικής Επιτροπής, η οποία ενεργεί όλες τις κατανομές των εδρών.

3. Οι έδρες κάθε εκλογικής περιφέρειας κατανέμονται μεταξύ των συνδυασμών και των μεμονωμένων υποψηφίων αυτής, ανάλογα με την εκλογική δύναμη καθενός συνδυασμού ή μεμονωμένου υποψηφίου.

4. Για το σκοπό αυτό διαιρείται το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων της εκλογικής περιφέρειας με τον αριθμό των εδρών της, αυξημένο κατά μια μονάδα. Το πηλίκο της διαίρεσης, παραλείποντας το κλάσμα, αποτελεί το εκλογικό μέτρο, με το οποίο διαιρείται η εκλογική δύναμη κάθε συνδυασμού κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων, δηλαδή το σύνολο των υπέρ αυτού έγκυρων ψηφοδελτίων στην περιφέρεια και λαμβάνει κάθε συνδυασμός τόσες έδρες, όσες φορές το εκλογικό μέτρο περιέχεται στην εκλογική του δύναμη. Μεμονωμένος υποψήφιος, που έλαβε ψήφους ίσους ή περισσότερους από το εκλογικό μέτρο, κα-

ταλαμβάνει μία έδρα. Αν οι έδρες, που σύμφωνα με τα προηγούμενα παραχωρούνται, είναι περισσότερες από τον αριθμό των βουλευτικών εδρών της εκλογικής περιφέρειας, η έδρα που πλεονάζει αφαιρείται από τον συνδυασμό στον οποίο έχει απομείνει το μικρότερο σχετικά υπόλοιπο εκλογικής δύναμης. Αν σε δύο ή και περισσότερους συνδυασμούς ή μεμονωμένο υποψήφιο έχουν απομείνει ίσα υπόλοιπα εκλογικής δύναμης ενεργείται μεταξύ αυτών κλήρωση από την Ανωτάτη Εφορευτική Επιτροπή σε δημόσια συνεδρίαση και η έδρα που πλεονάζει αφαιρείται από το συνδυασμό, που το όνομά του βγήκε από την κληρωτίδα. Σε εκλογική περιφέρεια που εκλέγει ένα μόνο βουλευτή η έδρα παραχωρείται στο συνδυασμό ή στο μεμονωμένο υποψήφιο που έλαβε τη σχετική πλειοψηφία. Σε περίπτωση ισοψηφίας ενεργείται από την Ανωτάτη Εφορευτική Επιτροπή κλήρωση μεταξύ των συνδυασμών που ισοψήφισαν και η έδρα παραχωρείται σ' αυτόν που ευνοήθηκε από τον κλήρο.

5. Οι έδρες που παραχωρούνται σύμφωνα με τις πιο πάνω παραγράφους σε κάθε συνδυασμό καταλαμβάνονται από τους υποψηφίους αυτού κατά τη σειρά των ψήφων προτίμησης καθενός. Αν δύο ή περισσότεροι υποψήφιοι του ίδιου συνδυασμού ισοψηφήσουν και οι έδρες που παραχωρούνται είναι λιγότερες από τους υποψηφίους αυτούς, ενεργείται κλήρωση μεταξύ αυτών από το πρωτοδικείο σε δημόσια συνεδρίαση και ανακηρύσσονται βουλευτές εκείνοι που ευνοήθηκαν από τον κλήρο.

6. Συνδυασμός που περιλαμβάνει υποψηφίους λιγότερους από τις έδρες που του ανήκουν, καταλαμβάνει τόσες μόνο έδρες όσοι οι υποψήφιοί του.

7. Το πρωτοδικείο (σε συμβούλιο) συντάσει, για κάθε εκλογική περιφέρεια, που είναι αρμόδιο, πίνακα των αποτελεσμάτων αυτής, που περιέχει: α) τον αριθμό των γραμμένων εκλογέων στην εκλογική περιφέρεια, β) το συνολικό αριθμό των εκλογέων που ψήφισαν σ' αυτή, γ) τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων, δ) τον αριθμό των άκυρων ψηφοδελτίων, ε) τον αριθμό των λευκών ψηφοδελτίων, στ) την εκλογική δύναμη κάθε συνδυασμού και κάθε μεμονωμένου υποψήφιοι, δηλαδή το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που δόθηκαν στον καθένα απ' αυτούς στην εκλογική περιφέρεια. Στον πίνακα προτάσσονται οι συνδυασμοί των αυτοτελών κομμάτων που δηλώθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 37 παρ. 1, με τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης και ακολουθούν οι συνδυασμοί των συνασπισμένων κομμάτων, οι συνδυασμοί ανεξαρτήτων και οι μεμονωμένοι υποψήφιοι. Κάτω από τον πίνακα συντάσσεται πράξη στην οποία αναγράφονται ολογράφως τα πιο πάνω στοιχεία για κάθε περίπτωση και υπογράφεται από τον πρόεδρο, τα μέλη και το γραμματέα.

8. Όταν καταρτίζεται ο πίνακας, είναι δυνατό να είναι παρόντες από ένας αντιπρόσωπος από κάθε συνδυασμό και οι μεμονωμένοι υποψήφιοι.

9. Επικυρωμένο αντίγραφο του πιο πάνω πίνακα, που καταρτίζεται μέσα στο συντομότερο χρόνο, στέλνεται αμέσως από τον πρόεδρο του αρμόδιου πρωτοδικείου στο Υπουργείο των Εσωτερικών.

10. Κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων ή ανεξάρτητος συνδυασμός ή μεμονωμένος υποψήφιος, που δε συγκέντρωσε ποσοστό εγκύρων ψηφοδελτίων τουλάχιστον ίσο με το τρία τοις εκατό (3%) του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων, που έλαβαν σε ολόκληρη την επικράτεια τα κόμματα, οι συνασπισμοί, οι ανεξάρτητοι συνδυασμοί και

οι μεμονωμένοι υποψήφιοι, δε δικαιούνται βουλευτική έδρα σε καμιά εκλογική περιφέρεια από οποιαδήποτε κατανομή ούτε από την κατά το επόμενο άρθρο προβλεπόμενη εξομάλυνση.

11. Κόμμα ή συνασπισμός, που δικαιούται να εκλέξει βουλευτή, σε καμιά περίπτωση δε λαμβάνει λιγότερες από το 70% των εδρών που αντιστοιχούν στο ποσοστό των ψήφων του στην επικράτεια, πολλαπλασιαζόμενο επί 300. Το κλάσμα παραλείπεται.

Εφ' όσον υπάρξουν κόμματα ή συνασπισμοί που υστερούν, τότε αυτά λαμβάνουν τόσες έδρες, επί πλέον, όσες απαιτούνται για να εξασφαλίζεται η εφαρμογή του πρώτου εδαφίου. Οι έδρες αυτές αφαιρούνται από τα αμέσως κατά σειρά προηγούμενα αυτών, σε έδρες, κόμματα ή συνασπισμούς.

12. Οι πρόσθετες έδρες δίδονται στους δικαιούχους, αρχίζοντας από τους μικρότερους, σε συνολικό ποσοστό ψήφων επικρατείας.

Κόμμα ή συνασπισμός, που δικαιούται έδρες, τις λαμβάνει από το αμέσως προηγούμενο αυτού, που προσφέρει έδρες και κατά σειρά από το μικρότερο προς το μεγαλύτερο, μέχρι ικανοποίησης του δικαιώματός του. Τις έδρες αυτές λαμβάνει στις εκλογικές περιφέρειες που έχει το μεγαλύτερο αχρησιμοποίητο, μετά την πρώτη κατανομή, αριθμό ψήφων και υπό την προϋπόθεση ότι δεν πήρε έδρα κατά τη δεύτερη κατανομή στην ελάχισσα αυτήν εκλογική περιφέρεια. Στην περίπτωση που είχε λάβει έδρα κατά τη δεύτερη κατανομή, την πρόσθετη έδρα λαμβάνει στην αμέσως επόμενη ελάχισσα εκλογική περιφέρεια που έχει το μεγαλύτερο αχρησιμοποίητο υπόλοιπο. Από την αυτή εκλογική περιφέρεια δεν διατίθεται έδρα και σε άλλο δικαιούχο κόμμα ή συνασπισμό, αλλά εφαρμόζεται ανάλογα το προηγούμενο εδάφιο.

13. Η Ανωτάτη Εφορευτική Επιτροπή εκδίδει την προβλεπόμενη από την παράγραφο 2 του άρθρου 91 του παρόντος απόφασή της, μετά την κατά τις προηγούμενες παραγράφους 11 και 12 εξομάλυνση της αντιστοιχίας ψήφων και εδρών.

Άρθρο 89

(Άρθρο 89 παρ. 1 & 3-9 Πρ. Δ. 152/1985, άρθρο 89 παρ. 2 Πρ. Δ. 265/1989 και άρθρα 1 παρ. 1 εδαφ. δ και 7 Ν. 1907/1990)

Δεύτερη κατανομή εδρών

1. Αν, μετά την κατανομή των εδρών που έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου σε κάθε εκλογική περιφέρεια, παραμείνανε αδιάθετες έδρες, (σ' αυτές περιλαμβάνονται κι αυτές που δεν έχουν διατεθεί, σύμφωνα με την περίπτωση της παρ. 6 του προηγούμενου άρθρου), ενεργείται κατανομή των αδιάθετων εδρών κατά μειζονες εκλογικές περιφέρειες σύμφωνα μ' αυτά που ορίζονται στις επόμενες παραγράφους:

2. Όλη η επικράτεια διαιρείται στις παρακάτω δεκατρείς μειζονες εκλογικές περιφέρειες:

1. Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, που περιλαμβάνει τις εκλογικές περιφέρειες των νομών α) Έβρου, β) Ροδόπης, γ) Ξάνθης, δ) Δράμας και ε) Καβάλας.

2. Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, που περιλαμβάνει τις εκλογικές περιφέρειες α) Α' Θεσσαλονίκης και Β' Θεσσαλονίκης και τις περιφέρειες των νομών α) Σερρών, β) Χαλκιδικής, γ) Κιλκίς, δ) Πέλλας, ε) Ημαθίας και στ) Πιερίας.

3. Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, που περιλαμβάνει τις εκλογικές περιφέρειες των νομών α) Φλώρινας, β) Κοζάνης, γ) Καστοριάς και δ) Γρεβενών.

4. Περιφέρεια Ηπείρου, που περιλαμβάνει τις εκλογικές περιφέρειες των νομών α) Ιωαννίνων, β) Άρτας, γ) Θεσπρωτίας και δ) Πρέβεζας.

5. Περιφέρεια Θεσσαλίας, που περιλαμβάνει τις εκλογικές περιφέρειες των νομών α) Λάρισας, β) Μαγνησίας, γ) Τρικάλων και δ) Καρδίτσας.

6. Περιφέρεια Ιόνιων Νησιών, που περιλαμβάνει τις εκλογικές περιφέρειες των νομών α) Κέρκυρας, β) Λευκάδας, γ) Κεφαλληνίας και δ) Ζακύνθου.

7. Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, που περιλαμβάνει τις εκλογικές περιφέρειες των νομών α) Αιτωλοακαρνανίας, β) Αχαΐας και γ) Ηλείας.

8. Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, που περιλαμβάνει τις εκλογικές περιφέρειες των νομών β) Φθιώτιδας, β) Ευρυτανίας, γ) Φωκίδας, δ) Βοιωτίας και ε) Ευβοίας.

9. Περιφέρεια Αττικής, που περιλαμβάνει τις εκλογικές περιφέρειες α) Α' Αθηνών, β) Β' Αθηνών, γ) Α' Πειραιώς, δ) Β' Πειραιώς και ε) του νομού Αττικής.

10. Περιφέρεια Πελοποννήσου, που περιλαμβάνει τις εκλογικές περιφέρειες των νομών α) Κορινθίας, β) Αργολίδας, γ) Αρκαδίας, δ) Μεσσηνίας και ε) Λακωνίας.

11. Περιφέρεια Βόρειου Αιγαίου, που περιλαμβάνει τις εκλογικές περιφέρειες των νομών α) Λέσβου, β) Χίου και γ) Σάμου.

12. Περιφέρεια Νότιου Αιγαίου, που περιλαμβάνει τις εκλογικές περιφέρειες των νομών α) Κυκλάδων και β) Δωδεκανήσου και

13. Περιφέρεια Κρήτης, που περιλαμβάνει τις εκλογικές περιφέρειες των νομών α) Χανίων, β) Ρεθύμνης, γ) Ηρακλείου και δ) Λασιθίου.

3. Οι αδιάθετες έδρες, σύμφωνα με την παράγραφο 1, σε κάθε εκλογική περιφέρεια, κατανέμονται μεταξύ όλων των κομμάτων και των συνασπισμών κατά την αναλογία της εκλογικής τους δύναμης στην οικεία μερίζονα περιφέρεια. Για το σκοπό αυτό αθροίζεται το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων, που έλαβαν στη μερίζονα περιφέρεια τα κόμματα και οι συνασπισμοί και το άθροισμά τους διαιρείται με τον αριθμό των αδιάθετων εδρών της οικείας μερίζονας περιφέρειας.

Το πηλίκο από τη διαίρεση, παραλείποντας το κλάσμα, αποτελεί το εκλογικό μέτρο στη μερίζονα περιφέρεια και λαμβάνει κάθε κόμμα ή συνασπισμός από την κατανομή αυτή τόσες έδρες, όσες φορές το εκλογικό μέτρο περιέχεται στην εκλογική δύναμη στη μερίζονα περιφέρεια.

4. Οι έδρες που προσκυρώθηκαν, σύμφωνα με την παρ. 3, σε καθένα από τα κόμματα ή συνασπισμούς κατανέμονται μεταξύ των συνδυασμών τους στη μερίζονα περιφέρεια ως εξής:

Σε κάθε εκλογική περιφέρεια αθροίζονται οι εκλογικές δυνάμεις των συνδυασμών όλων των κομμάτων και των συνασπισμών και το άθροισμα διαιρείται με τον αριθμό των αδιάθετων εδρών στην εκλογική αυτή περιφέρεια. Το πηλίκο, παραλείποντας το κλάσμα, αποτελεί το εκλογικό μέτρο, με το οποίο διαιρείται η εκλογική δύναμη καθενός συνδυασμού χωριστά και λαμβάνει καθένας τόσες έδρες όσες φορές το εκλογικό μέτρο περιέχεται στην εκλογική του δύναμη.

Οι έδρες που παραμένουν αδιάθετες από την πιο πάνω κατανομή, παραχωρούνται ανά μία στους συνδυασμούς

που έχουν το μεγαλύτερο κατά σειρά αξιοποίηση υπολοίπο εκλογικής δύναμης από την παραχώρηση εδρών που έγινε, σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο.

Σε περιφέρειες που εκλέγουν δύο βουλευτές, η έδρα που τυχόν έχει παραμείνει αδιάθετη από την πρώτη κατανομή, περιέρχεται οριστικά, στο συνδυασμό που πέτυχε από την πρώτη κατανομή τη μία έδρα, εφόσον, αυτός συνυπολογιζόμενης αυτής με την αδιάθετη έδρα, παρουσιάζει μέσο όρο ψηφοδελτίων ανά εκλεγόμενο βουλευτή μεγαλύτερο του αριθμού των ψηφοδελτίων καθενός από τους άλλους συνδυασμούς, που μετέχουν στη δεύτερη κατανομή της ίδιας εκλογικής περιφέρειας. Στις περιπτώσεις αυτές δεν έχει εφαρμογή η παράγραφος 5 του άρθρου αυτού.

5. Αν με την παραπάνω κατά συνδυασμούς κατανομή, περιέρχονται σε κάποιο κόμμα ή συνασπισμό, περισσότερες από τις έδρες που προσκυρώθηκαν σ' αυτά, σύμφωνα με την παράγραφο 3, οι έδρες που μ' αυτό τον τρόπο πλεονάζουν, αφαιρούνται ανά μία, κατά σειρά από τους συνδυασμούς κάθε κόμματος ή συνασπισμού που έλαβαν έδρα κατά τη Β' κατανομή, οι οποίοι παρουσιάζουν το μικρότερο μέσο όρο κατά βουλευτή. Δηλαδή το μικρότερο πηλίκο που προκύπτει από τη διαίρεση των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού σύμφωνα με τα ανωτέρω, με τον αριθμό των εδρών που περιήλθαν σ' αυτόν από την Α' και Β' κατανομή. Κάθε έδρα που αφαιρείται, περιέρχεται στο συνδυασμό του κόμματος ή συνασπισμού από τον οποίο λείπει στην ίδια εκλογική περιφέρεια.

Αν είναι δυο τα κόμματα ή συνασπισμοί από τα οποία λείπουν έδρες ή σε δύο κόμματα ή συνασπισμούς πλεονάζουν έδρες, κάθε έδρα που αφαιρείται, σύμφωνα με την παραπάνω σειρά, περιέρχεται στο συνδυασμό στην ίδια εκλογική περιφέρεια, του κόμματος ή συνασπισμού που δικαιούται έδρα, του οποίου συνδυασμού ή εκλογική δύναμη, αν διαιρεθεί με τον αριθμό των εδρών από τις δύο κατανομές (πρώτη και δεύτερη) που περιήλθαν στο συνδυασμό αυτό, παρουσιάζει το μεγαλύτερο πηλίκο.

Δε θεωρούνται ότι πλεονάζουν και δεν αφαιρούνται κατά το πρώτο εδάφιο της παραγράφου αυτής οι έδρες που παραχωρήθηκαν με βάση το εκλογικό μέτρο της δεύτερης κατανομής, σύμφωνα με τις διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου, εφόσον υπάρχουν έδρες που παραχωρήθηκαν με βάση τα αξιοποιημένα υπολοίπα, σύμφωνα με τις διατάξεις του τρίτου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου.

6. Αν, σε κάποια εκλογική περιφέρεια δεν ανακηρύχτηκε συνδυασμός, κάποιου από τα κόμματα ή συνασπισμούς ή ανακηρύχτηκε, αλλά περιλαμβάνει ελαττωμένο αριθμό υποψηφίων, που όλοι πήραν έδρα κατά την πρώτη κατανομή, όλες οι αδιάθετες έδρες της εκλογικής αυτής περιφέρειας παραχωρούνται στους συνδυασμούς των υπολοίπων κομμάτων και συνασπισμών.

7. Οι διατάξεις της παραγράφου 6 εφαρμόζονται ανάλογα και στην περίπτωση που οι υποψήφιοι κάποιου ή και όλων των συνδυασμών των κομμάτων ή συνασπισμών που δεν έλαβαν έδρα κατά την πρώτη κατανομή, είναι λιγότεροι από τις έδρες που έχουν παραχωρηθεί στους συνδυασμούς αυτούς από τη δεύτερη κατανομή.

8. Σε κάθε περίπτωση ισοψηφίας κομμάτων και συνασπισμών ή των συνδυασμών αυτών κατά την προσκύρωση ή παραχώρηση εδρών (εφόσον οι διαθέσιμες έδρες είναι λιγότερες απ' αυτούς που ισοψήφισαν), γίνεται κλήρωση

από την Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή και θεωρούνται ότι ευνοήθηκαν από τον κλήρο αυτοί που βγήκαν από την κληρωτίδα.

9. Οι έδρες που παραχωρούνται σε κάθε συνδυασμό, σύμφωνα με τις παραπάνω παραγράφους, καταλαμβάνονται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 5 του άρθρου 88.

Άρθρο 90

(Άρθρο 90 Πρ. Δ. 152/1985 και άρθρο 1 Ν. 1907/1990)

Τρίτη κατανομή εδρών

1. Αν, μετά τη δεύτερη κατανομή των εδρών, που έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου, παραμείνουν αδιάθετες έδρες, ενεργείται τρίτη κατανομή από την Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή σύμφωνα μ' αυτά που ορίζονται στις επόμενες παραγράφους.

2. Οι αδιάθετες έδρες της προηγούμενης παραγράφου σε κάθε ελάχιστο περιφέρεια περιέρχονται στο αυτοτελές κόμμα που χορηγείται των λοιπών αυτοτελών κομμάτων στην εκλογική αυτή περιφέρεια και σ' ολόκληρη την επικράτεια.

Για την εφαρμογή των διατάξεων αυτών και προς αποφυγή περιγραφής τους, το Α' Τμήμα του Αρείου Πάγου συνέρχεται αυτεπαγγέλτως, σε συμβούλιο, μόλις ανακηρυχθούν οι συνδυασμοί απ' αυτό και αποφαινεται αμετάκλητα, ποια κόμματα είναι στην πραγματικότητα αυτοτελή και ποια εμφανίζονται ως αυτοτελή, στην πραγματικότητα όμως είναι καλυμμένοι συνασπισμοί συνεργαζόμενων κομμάτων ή συγχωνεύσεως κομμάτων που εξομοιώνονται με αυτούς.

Το Α' Τμήμα του Αρείου Πάγου αποφαινεται κατά ελεύθερη κρίση, εκ των ενόντων, από τα υπάρχοντα στοιχεία και χωρίς δικονομικές διατυπώσεις. Κάθε υποψήφιος και κάθε κόμμα είναι δυνατό να προσκομίσει στοιχεία μόνο με υπόμνημα, για να αποδείξει την παράβαση από δόλο ή όχι των διατάξεων του παρόντος άρθρου. Η απόφαση του Α' Τμήματος του Αρείου Πάγου εκδίδεται μέσα σε πέντε, το πολύ, ημέρες από την ανακήρυξη των συνδυασμών.

3. Για την κατανομή των υπόλοιπων αδιάθετων εδρών αθροίζεται το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν σ' ολόκληρη την επικράτεια όλα τα κόμματα και οι συνασπισμοί που μετέχουν στις εκλογές και το άθροισμα αυτό διαιρείται με τον αριθμό των υπόλοιπων αδιάθετων εδρών. Το πηλίκο αυτής της διαίρεσης, παραλείποντας το κλάσμα, αποτελεί το εκλογικό μέτρο με το οποίο κατανέμονται οι υπόλοιπες αδιάθετες έδρες. Με το εκλογικό αυτό μέτρο διαιρείται χωριστά το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων σ' ολόκληρη την επικράτεια καθενός κόμματος ή συνασπισμού και κάθε κόμμα ή συνασπισμός παίρνει τόσες έδρες όσες φορές περιέχεται το εκλογικό μέτρο στην εκλογική του δύναμη.

4. Οι έδρες που παραχωρούνται σε κάθε κόμμα ή συνασπισμό, σύμφωνα με την αμέσως προηγούμενη παράγραφο, κατανέμονται ως εξής:

α) Αν η έδρα που πρέπει να κατανεμηθεί από την τρίτη κατανομή είναι μία, παραχωρείται στο συνδυασμό του κόμματος ή συνασπισμού που δικαιώθηκε αυτή στην εκλογική περιφέρεια, όπου η έδρα ανήκει.

β) Αν οι έδρες που πρέπει να κατανεμηθούν από την τρίτη κατανομή, είναι περισσότερες από μία, εφόσον αυτές περιέρχονται σ' ένα κόμμα ή συνασπισμό, παραχωρού-

νται στους συνδυασμούς του κόμματος, ή συνασπισμού που δικαιώθηκε σ' αυτές τις εκλογικές περιφέρειες, όπου οι έδρες αυτές ανήκουν. Εφόσον όμως οι έδρες αυτές περιέρχονται σε περισσότερα από ένα κόμματα ή συνασπισμούς, κατανέμονται μεταξύ αυτών ως εξής:

Τα κόμματα ή συνασπισμοί που δικαιώθηκαν αυτές τις έδρες, κατατάσσονται, κατά τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης σ' όλη γενικά την επικράτεια, από τα οποία προτάσσονται αυτά που συγκέντρωσαν μεγαλύτερη εκλογική δύναμη.

Μετά βρίσκεται σε κάθε μία από τις εκλογικές περιφέρειες, στις οποίες ανήκουν οι αδιάθετες έδρες από τη β' κατανομή, ο μέσος όρος των έγκυρων ψηφοδελτίων κατά βουλευτή, που συγκέντρωσαν οι συνδυασμοί του κατά την παραπάνω σειρά πρώτου κόμματος ή συνασπισμού σε κάθε μία απ' αυτές τις περιφέρειες. Δηλαδή βρίσκεται το πηλίκο, που προκύπτει από τη διαίρεση της εκλογικής δύναμης σε καθεμιά απ' αυτές τις περιφέρειες του συνδυασμού στην ίδια περιφέρεια του παραπάνω πρώτου κόμματος ή συνασπισμού, με τον αριθμό των εδρών που έχουν περιέλθει στο συνδυασμό αυτό από την πρώτη, τη δεύτερη και την τρίτη κατανομή. Αφού γίνει αυτό, οι έδρες που δικαιώθηκε το παραπάνω πρώτο κόμμα ή συνασπισμός αυτό την τρίτη κατανομή και μέχρι τη συμπλήρωση όλου του αριθμού τους, παραχωρούνται στους συνδυασμούς αυτού, των εκλογικών εκείνων περιφερειών, που αυτοί οι συνδυασμοί παρουσιάζουν, σύμφωνα με τα παραπάνω, το μεγαλύτερο μέσο όρο έγκυρων ψηφοδελτίων. Αφού παραχωρηθούν μ' αυτό τον τρόπο οι έδρες μέχρι την εξάντλησή τους, που σύμφωνα με τα παραπάνω, δικαιώθηκε το πρώτο κόμμα ή συνασπισμός από την τρίτη κατανομή, η ίδια εργασία επαναλαμβάνεται διαδοχικά για το δεύτερο και τα επόμενα κόμματα ή συνασπισμούς.

5. Οι έδρες, που τυχόν απομένουν αδιάθετες και ύστερα από την τρίτη κατανομή, προσκυρώνονται μόνο στο αυτοτελές κόμμα που προηγήθηκε των λοιπών αυτοτελών κομμάτων σε όλη την επικράτεια.

Οι αδιάθετες έδρες των παραγράφων 2 και 5 του παρόντος αντί στο πρώτο αυτοτελές κομμα, διατίθενται στον τυχόν μετέχοντα συνασπισμό κομμάτων, εφόσον ο μέσος όρος της δύναμης των κομμάτων που τον απαρτίζουν είναι μεγαλύτερος από τη δύναμη του πρώτου αυτοτελούς κόμματος.

Ο μέσος όρος προκύπτει από τη διαίρεση του ποσοστού που έλαβε ο συνασπισμός δια του αριθμού των κομμάτων που τον αποτελούν.

Εφόσον συμμετέχουν μόνο συνασπισμοί κομμάτων, τις έδρες αυτές λαμβάνει ο συνασπισμός, ο οποίος έχει το μεγαλύτερο μέσο όρο στην επικράτεια και στην ελάχιστο εκλογική περιφέρεια.

6. Οι έδρες που προσκυρώνονται σε κάθε κόμμα ή συνασπισμό, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, καταλαμβάνονται από τους υποψήφιους αυτών σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 88.

Άρθρο 91

(Άρθρο 91 Πρ. Δ. 152/1985 και άρθρο 1 παρ. 1 εδ. η' Ν. 1907/1990)

Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή - Αρμοδιότητες

1. Στο Υπουργείο Εσωτερικών εδρεύει Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή, που αποτελείται: Από τον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου, ως Πρόεδρο, β) δύο Αεροπαγίτες, που

ορίζονται από το Α' Τμήμα του Άρειου Πάγου με ισάριθμους αναπληρωματικούς, γ) το Διευθυντή της Διεύθυνσης Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών και δ) ένα Διευθυντή του Κλάδου ΑΤ1 της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών.

Τον Πρόεδρο του Άρειου Πάγου, όταν απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνει ο αρχαιότερος Αντιπρόεδρος του ίδιου δικαστηρίου. Τους διευθυντές του Υπουργείου Εσωτερικών αναπληρώνουν ομοιόβαθμοί τους, του ίδιου κλάδου, απ' αυτούς που υπηρετούν στην κεντρική υπηρεσία του ίδιου Υπουργείου που ορίζονται από τον Υπουργό των Εσωτερικών. Χρέη Γραμματέα στην Επιτροπή εκτελεί υπάλληλος του Κλάδου ΑΤ1 με 4 ή 5 βαθμό της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον Υπουργό των Εσωτερικών. Από τον ίδιο Υπουργό μπορεί να οριστούν μέχρι πέντε υπάλληλοι απ' αυτούς που υπηρετούν στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών, για τη γραμματειακή γενικά εξυπηρέτηση της Επιτροπής.

2. Η Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή, με βάση τους πίνακες των Πρωτοδικείων, που προβλέπονται στην παράγραφο 7 του άρθρου 88, καταρτίζει το γενικό οριστικό πίνακα αποτελεσμάτων των εκλογών σ' ολόκληρη την επικράτεια και ενεργεί τα όσα ορίζονται στα άρθρα 88, 89 και 90, εκδίδοντας απόφαση για την κατανομή και παραχώρηση των εδρών σε όλες τις κατανομές στα κόμματα ή συνασπισμούς κομμάτων, καθώς και για την παραχώρηση στους υπόλοιπους συνδυασμούς των εδρών που δεν διατέθηκαν σύμφωνα με τις παραγράφους 6, 7 και 8 του άρθρου 89.

3. Ο Πρόεδρος της επιτροπής διαβιβάζει αμέσως επικυρωμένο απόσπασμα της απόφασης για κάθε εκλογική περιφέρεια στους προέδρους των αρμόδιων Πρωτοδικείων και επικυρωμένο αντίγραφο αυτής και του γενικού οριστικού πίνακα των αποτελεσμάτων εκλογών στο Υπουργείο Εσωτερικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι'

Επανάληψη ψηφοφορίας

Άρθρο 92

(Άρθρο 92 Πρ. Δ. 265/1989)

Ματαίωση ψηφοφορίας - Ακύρωση εκλογής

1. Αν σε ένα εκλογικό τμήμα η ψηφοφορία δεν έγινε για οποιοδήποτε λόγο, αυτή γίνεται την επόμενη Κυριακή.

2. Αν ακυρωθεί η εκλογή για παράβαση των διατάξεων του νόμου και για πλημμέλειες εν γένει είτε στο σύνολο είτε σε κάποια τμήματα της εκλογικής περιφέρειας, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται σε όσα τμήματα ακυρώθηκε η εκλογή, μέσα σ' ένα μήνα από τη δημοσίευση της απόφασης του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου, που προβλέπεται από το άρθρο 100 του Συντάγματος.

Κατά την επανάληψη της ψηφοφορίας απ' αυτό το λόγο δεν επιτρέπεται πρόταση και ανακήρυξη νέων υποψηφίων, και η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται σε όσα τμήματα ακυρώθηκε η εκλογή, με βάση τους εκλογικούς καταλόγους που χρησιμοποιήθηκαν κατά την αρχική ψηφοφορία.

3. Αν ακυρωθεί η εκλογή για παράβαση που επιφέρει μεταβολή στις εκλογικές περιφέρειες βάση των οποίων έγινε η εκλογή, και συνεπάγεται κατ' ανάγκη τη νέα πρόταση και ανακήρυξη υποψηφίων και συνδυασμών, αυτή γί-

νεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, μέσα σε τριάντα μέρες από τη δημοσίευση της απόφασης του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου.

4. Αν επαναληφθεί η ψηφοφορία σε κάποια εκλογική περιφέρεια για παράβαση των διατάξεων του νόμου ή για πλημμέλειες γενικά, το νέο αποτέλεσμα δεν ασκεί καμία επιρροή στο σύνολο των ψήφων των κομμάτων και στο ποσοστό τους σ' όλη την επικράτεια, όπως αυτό καθορίστηκε από την Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 91 παρ. 1.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ'

Ανακήρυξη βουλευτών - τρόπος ανακήρυξης

Άρθρο 93

(Άρθρο 93 Πρ. Δ. 265/1989 και άρθρο 1 παρ. 2 Ν. 1907/1990)

Ανακήρυξη βουλευτών

1. Η ανακήρυξη των βουλευτών, σύμφωνα με αυτά που ορίζονται στα οικεία άρθρα, γίνεται από το αρμόδιο πρωτοδικείο σε δημόσια συνεδρίαση, με βάση την απόφαση της Ανωτάτης Εφορευτικής Επιτροπής. Η απόφαση της ανακήρυξης κοινοποιείται, με τη φροντίδα του εισαγγελέα, σ' όλους τους υποψηφίους.

2. Το αρμόδιο πρωτοδικείο ανακηρύσσει και αναπληρωματικούς των βουλευτών που ανακηρύχθηκαν από κάθε συνδυασμό.

3. Ως αναπληρωματικοί κάθε συνδυασμού, του οποίου υποψήφιοι ανακηρύχθηκαν βουλευτές, ανακηρύσσονται όλοι οι υπόλοιποι υποψήφιοι αυτού.

4. Οι αναπληρωματικοί ανακηρύσσονται κατά τη σειρά των ψήφων προτίμησης καθενός. Σε περίπτωση ισοψηφίας, ενεργείται από το πρωτοδικείο κλήρωση για τον καθορισμό της σειράς αυτών που ισοψήφισαν.

5. Ο αρχηγός ή πρόεδρος κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων που μετέχει στους συνδυασμούς δύο εκλογικών περιφερειών, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 34, εφόσον εκλεγεί βουλευτής και στις δύο αυτές περιφέρειες, οφείλει να δηλώσει στον Πρόεδρο της Βουλής σε ποιά από τις περιφέρειες αυτές προτιμά την εκλογή του. Η δήλωση αυτή υποβάλλεται μέσα σε προθεσμία πέντε ημερών από την ανακήρυξη όλων των βουλευτών και των αναπληρωματικών αυτών και των δύο περιφερειών. Αν δεν υποβληθεί δήλωση μέσα στην προθεσμία αυτή, θεωρείται ότι προτίμησε την εκλογή του στην περιφέρεια στην οποία το κόμμα ή ο συνασπισμός, του οποίου ηγείται, έλαβε τις περισσότερες ψήφους. Για την πλήρωση της έδρας που παραμένει κενή εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 94.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ'

Αναπληρωματική εκλογή

Άρθρο 94

(Άρθρο 94 Πρ. Δ. 265/1989)

Περιπτώσεις αναπληρωματικής εκλογής και ενέργειά της

1. Οι βουλευτικές έδρες που κενώνονται για οποιοδήποτε λόγο κατά τη διάρκεια της βουλευτικής περιόδου σε κάποια εκλογική περιφέρεια, πληρώνονται από τους αναπληρωματικούς του ίδιου συνδυασμού στην ίδια εκλογική περιφέρεια, που τυχόν έχουν ανακηρυχθεί, οι οποίοι κα-

λούνται από τον Πρόεδρο της Βουλής για την πλήρωση έδρας που κενώθηκε κατά τη σειρά της ανακήρυξής τους.

2. Αν δεν υπάρχουν αναπληρωματικοί που προβλέπει η προηγούμενη παράγραφος ή ο αριθμός τους έχει εξαντληθεί, προκηρύσσεται αναπληρωματική εκλογή στην εκλογική περιφέρεια, στην οποία κενώθηκαν οι βουλευτικές έδρες.

3. Σε περίπτωση αναπληρωματικής εκλογής εφαρμόζονται ανάλογα όλες οι διατάξεις των Α' και Β' τμημάτων του δεύτερου βιβλίου του παρόντος, που αναφέρονται στην προκήρυξη και ενέργεια των εκλογών. Σε κάθε συνδυασμό μπορεί να περιληφθεί αριθμός υποψηφίων μέχρι του αριθμού των κενών βουλευτικών εδρών, προσαυξανόμενος κατά ένα, και εφόσον η κενή βουλευτική έδρα είναι μία, ανακηρύσσεται βουλευτής ο πρώτος κατά τη σειρά των ψήφων προτίμησης υποψήφιος του συνδυασμού, που πήρε τη σχετική πλειοψηφία στο σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων.

Εάν τη σχετική πλειοψηφία την πήρε μεμονωμένος υποψήφιος ανακηρύσσεται αυτός βουλευτής. Εάν οι βουλευτικές έδρες που κενώθηκαν είναι δύο ή και περισσότερες, αυτές περιέρχονται στους συνδυασμούς ή μεμονωμένους υποψηφίους μετά από ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων για την πρώτη κατανομή εδρών των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 88. Σε περίπτωση που μετά την κατανομή αυτή παραμείνουν αδιάθετες έδρες, αυτές παραχωρούνται ανά μία στους συνδυασμούς ή μεμονωμένους υποψηφίους που έχουν κατά σειρά τη μεγαλύτερη αξιοσημείωτη εκλογική δύναμη. Σε κάθε περίπτωση ισοψηφίας δύο ή περισσότερων συνδυασμών ή μεμονωμένων υποψηφίων ενεργείται από το αρμόδιο δικαστήριο, σε δημόσια συνεδρίαση αυτού κλήρωση.

Εάν σε ένα συνδυασμό περιέλθουν, κατά την εφαρμογή των προηγούμενων διατάξεων, δύο ή περισσότερες έδρες, αυτές καταλαμβάνονται από τους υποψηφίους του, κατά τη σειρά των ψήφων προτίμησης καθενός.

Από το δικαστήριο αυτό ανακηρύσσονται αναπληρωματικοί οι λοιποί υποψήφιοι του ίδιου συνδυασμού.

4. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται και σε περίπτωση ακύρωσης εκλογής, εξαιτίας έλλειψης των νόμιμων προσόντων του βουλευτή που ανακηρύχθηκε.

5. Όταν γίνεται αναπληρωματική εκλογή σε κάποια εκλογική περιφέρεια, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου αυτού, οι εκλογείς που προβλέπει το άρθρο 27, έχουν το δικαίωμα να ψηφίσουν σ' αυτή μόνο εφόσον είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους αυτής της εκλογικής περιφέρειας και βρίσκονται εκεί κατά την ημέρα της ψηφοφορίας.

ΤΜΗΜΑ Γ'

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Άρθρο 95)

(Άρθρο 95 Πρ. Δ. 265/1989)

Μη ενέργεια προσωπικής κράτησης

Κατά τη διάρκεια της ψηφοφορίας και οκτώ μέρες πριν από την έναρξη και μετά τη λήξη της, δεν ενεργείται προσωπική κράτηση για χρέος στο δημόσιο ή τους δήμους και τις κοινότητες ή άλλα νομικά πρόσωπα ή ιδιώτες, αλλά

όσοι τυχόν τελούν σε κράτηση δεν απολύονται χάριν της εκλογής.

Άρθρο 96

(Άρθρο 96 Πρ. Δ. 265/1989)

Ανάκληση και απαγόρευση κανονικών αδειών δημοσίων υπαλλήλων, στρατιωτικών κ.λπ.

1. Απαγορεύεται η χορήγηση κάθε κανονικής άδειας απουσίας σε τακτικούς δημόσιους υπαλλήλους, στρατιωτικούς γενικά και τακτικούς υπαλλήλους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης στο διάστημα που μεσολαβεί από την προκήρυξη των εκλογών μέχρι και την ημέρα της ψηφοφορίας. Οι άδειες που τυχόν χορηγήθηκαν πριν από την προκήρυξη των εκλογών ανακαλούνται αυτοδικαίως, χωρίς να απαιτείται η έκδοση απόφασης, της αρμόδιας αρχής, και τα πρόσωπα που έχουν αυτές τις άδειες είναι υποχρεωμένα να βρεθούν στις θέσεις τους, χωρίς οποιαδήποτε ειδοποίηση.

2. Σε περίπτωση κατεπείγουσας ανάγκης μπορεί να χορηγηθεί άδεια σε δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους και στρατιωτικούς γενικά, ύστερα από προηγούμενη έγκριση του αρμόδιου Υπουργού ή εξουσιοδοτημένου από αυτόν οργάνου. Σε τακτικούς υπαλλήλους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης η άδεια αυτή χορηγείται ύστερα από έγκριση του Νομάρχη.

3. Στους τακτικούς υπαλλήλους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου χορηγείται από την αρμόδια προϊσταμένη αρχή, ύστερα από εκτίμηση των υπηρεσιακών αναγκών κατά την ημέρα της εκλογής, ειδική άδεια απουσίας, που καλύπτει τον απολύτως αναγκαίο χρόνο για τη μεταβίβασή τους στον τόπο άσκησης του εκλογικού τους δικαιώματος και την επιστροφή τους απ' αυτόν. Ο χρόνος της άδειας αυτής δεν συνυπολογίζεται στο χρόνο της κανονικής άδειας που δικαιούνται οι υπάλληλοι αυτοί, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις.

Με την ίδια διαδικασία και προϋποθέσεις είναι δυνατό να χορηγείται ειδική άδεια απουσίας με αποδοχές στο προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου του δημοσίου, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και στο προσωπικό των υπόλοιπων νομικών προσώπων του δημόσιου τομέα οποιασδήποτε κατηγορίας κλάδου και σχέση εργασίας.

4. Αυτά που ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο, μπορεί να εφαρμοστούν ανάλογα και για το προσωπικό των επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα. Τα σχετικά με την εφαρμογή της παραγράφου αυτής καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας.

Άρθρο 97

(Άρθρο 97 Πρ. Δ. 265/1989)

Προεκλογική περίοδος - Προβολή πολιτικών κομμάτων κ.λπ.

1. Κατά την προεκλογική περίοδο βουλευτικών, δημοτικών και κοινοτικών εκλογών, ευρωεκλογών ή δημοψηφίσματος τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια υποχρεούνται να διαθέσουν με απόφασή τους στα πολιτικά κόμματα και στους συνδυασμούς υποψηφίων, για την προεκλογική προβολή τους, όλους τους κοινόχρηστους γενικά χώρους, όπως πλατείες, άλση, δρόμους, πεζοδρόμια καθώς και όλους τους δημοτικούς και κοινοτικούς χώρους που διατέ-

θκαν για πράξεις εμπορικής διαφήμισης σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 5 του Ν. 1491/1984. Απαγορεύεται η διάθεση από τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια κοινόχρηστων γενικά χώρων, καθώς και όλων των δημοτικών και κοινοτικών χώρων, που διατέθηκαν για πράξεις εμπορικής διαφήμισης, στους υποψήφιους βουλευτές και στους υποψήφιους των συνδυασμών, αν πρόκειται για δημοτικές και κοινοτικές εκλογές.

Η προεκλογική προβολή των υποψηφίων βουλευτών και των υποψηφίων των συνδυασμών μπορεί να γίνει αποκλειστικά στους χώρους που διατίθενται στα πολιτικά κόμματα ή στους συνδυασμούς υποψηφίων, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου αυτής.

Στην περίπτωση αυτή αναστέλλεται η ισχύς των συμβάσεων μισθώσεως των χώρων που διατίθενται για πράξεις εμπορικής διαφήμισης και μειώνεται ανάλογα το μίσθωμα.

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται κάθε δύο χρόνια και μέσα στο μήνα Ιανουάριο, καθορίζεται ο τρόπος χρήσης των χώρων αυτών και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

Μετά τη διεξαγωγή των εκλογών και μέσα σε οκτώ μέρες τα πολιτικά κόμματα και οι συνδυασμοί υποχρεούνται με δαπάνη τους, σε κάθε περίπτωση, να αποκαταστήσουν τα πράγματα στην προηγούμενη κατάσταση.

Η προεκλογική περίοδος για τις βουλευτικές εκλογές αρχίζει κατά την παρ. 3 του άρθρου 31. Η ίδια περίοδος για το δημοψήφισμα αρχίζει με τη δημοσίευση του προεδρικού διατάγματος προκήρυξης, ενώ για τις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές αρχίζει τριάντα ημέρες πριν τη διεξαγωγή τους.

2. Αν το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο δεν διαθέτει μέσα στην προθεσμία της παραγράφου 1 τους χώρους της προηγούμενης παραγράφου για τις ανάγκες των πολιτικών κομμάτων ή των συνδυασμών, οι χώροι αυτοί διατίθενται με απόφαση του οικείου νομάρχη που εκδίδεται το ταχύτερο δυνατό και επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται από την παράγραφο 3 του άρθρου 109.

3. Η διάθεση των χώρων της προηγούμενης παραγράφου γίνεται αναλογικά και επί ίσοις όροις και σε περίπτωση προηγούμενης γραπτής συμφωνίας των πολιτικών κομμάτων που είναι αναγνωρισμένα σύμφωνα με τον κανονισμό της Βουλής ή των συνδυασμών υποψηφίων για τις δημοτικές ή κοινοτικές εκλογές η συμφωνία αυτή είναι υποχρεωτική για τα δημοτικά ή κοινοτικά συμβούλια και το νομάρχη.

4. Απαγορεύεται ιδιωτικοί χώροι και χώροι του δημοσίου τομέα, που έχουν διατεθεί για πράξεις εμπορικής διαφήμισης, σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 6 του Ν. 1451/1984, να διατίθενται κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου για την προβολή των πολιτικών κομμάτων, συνδυασμών, υποψηφίων βουλευτών και μεμονωμένων υποψηφίων.

5. Απαγορεύεται κατά την προεκλογική περίοδο η χρήση μεγαφωνικών εγκαταστάσεων από τους υποψηφίους βουλευτές στα εκλογικά κέντρα, τα οποία περιορίζονται μέχρι δύο για κάθε υποψήφιο στην εκλογική του περιφέρεια, στα γραφεία ή στα οχήματα που χρησιμοποιούν για την προεκλογική τους προβολή.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Δημοσίας Τάξης καθορίζονται οι ώρες λειτουργίας και ο βαθμός της έντασης των μεγαφωνικών εγκαταστάσεων των εκλογικών κέντρων, των γραφείων και των οχημάτων των

κομμάτων και των συνδυασμών κατά την προεκλογική περίοδο, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. Στις ώρες της κοινής ησυχίας απαγορεύεται η χρήση των παραπάνω εγκαταστάσεων. Επίσης απαγορεύεται η χρήση των παραπάνω εγκαταστάσεων εφόσον γειτνιάζουν με νοσηλευτικά ιδρύματα και σχολεία.

6. Κατά την προεκλογική περίοδο απαγορεύεται στους υποψηφίους βουλευτές και στους συνδυασμούς υποψηφίων για τις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές η ανάρτηση πανών, αεροπανών, η χρήση φέιν-βολάν και κάθε μορφής μέσων προβολής που ρυπαίνουν το περιβάλλον, όπως πλαστικά αυτοκόλλητα, χρωστικές ουσίες, η αναγραφή συνθημάτων, σε όλους τους χώρους που καθορίζονται από τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν. 1491/1984. Οι παραβάτες των διατάξεων της παραγράφου αυτής τιμωρούνται με τις ποινές που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 7 του Ν. 1491/1984.

7. Απαγορεύεται κατά την προεκλογική περίοδο στους υποψηφίους βουλευτές και στους υποψηφίους των συνδυασμών για τις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές η ανάρτηση, επικόλληση και εν γένει χρήση αφισών και φωτογραφιών για την προσωπική τους προβολή. Η ανάρτηση, επικόλληση και η εν γένει αφισών επιτρέπεται μόνο στα πολιτικά κόμματα ή στους συνδυασμούς υποψηφίων, με την επιφύλαξη των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων.

8. Με απόφαση του Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου (άρθρο 9 του Ν. 1730/1987, ΦΕΚ 145), που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι όροι, σύμφωνα με τους οποίους γίνεται ο προεκλογικός διάλογος και προβάλλονται οι υποψήφιοι βουλευτές από την Ελληνική Ραδιοφωνία - Τηλεόραση (ΕΡΤ Α.Ε.) και τους τοπικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς που λειτουργούν νόμιμα.

Η απόφαση αυτή εκδίδεται μετά από γνώμη των τοπικών ραδιοφωνικών σταθμών, ή των συλλογικών φορέων τους, οι οποίοι καλούνται να τη διατυπώσουν μέσα σε αποκλειστική προθεσμία οκτώ (8) ημερών μετά τη δημοσίευση της σχετικής πρόσκλησης του προέδρου του Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου σε δύο ημερήσιες εφημερίδες των Αθηνών.

9. Οι παραβάτες των ρυθμίσεων της προηγούμενης παραγράφου τιμωρούνται με τις κυρώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις της παραγράφου 9β του άρθρου 16 του Π.Δ. 25/1988.

10. Κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου στο Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο συμμετέχουν με δικαίωμα ψήφου και εκπρόσωποι των κομμάτων ή συνασπισμού κομμάτων, τα οποία έχουν πλήρεις συνδυασμούς υποψηφίων στα τρία τέταρτα (3/4) των εκλογικών περιφερειών της χώρας.

Άρθρο 98

(Άρθρο 98 Πρ. Δ. 265/1989)

Ενέργειες, Επιδόσεις, Ατέλειες

1. Οι επιδόσεις, κοινοποιήσεις και τοιχοκολλήσεις, που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος, γίνονται με δικαστικούς επιμελητές και από όργανα της Ελληνικής Αστυνομίας.

2. Για κάθε κοινοποίηση και επίδοση, κατά παραγγελία ιδιώτη, οι δικαστικοί επιμελητές παίρνουν τα νόμιμα δικαιώματά τους.

3. Τα σύμφωνα με την παράγραφο 2, δικαιώματα των δικαστικών επιμελητών μπορούν να μειώνονται μέχρι το μισό, με κοινή απόφαση των Υπουργών της Δικαιοσύνης και των Εσωτερικών.

4. Όλα τα έγγραφα που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος, καθώς και οι συμβολαιογραφικές πράξεις διορισμού πληρεξουσίου, συντάσσονται ατελώς σε απλό χαρτί. Κατά τον ίδιο τρόπο γίνεται ατελώς και όλη η διαδικασία ενώπιον του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου που αφορά στην εξέλεξη και εκδίκαση των βουλευτικών εκλογών κατά του κύρους των οποίων υποβάλλονται ενστάσεις.

Άρθρο 99

(Άρθρο 99 Πρ. Δ. 265/1989)

Αποζημιώσεις των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής κλπ.

1. Σ' αυτούς που διορίζονται κατά τη διενέργεια βουλευτικών εκλογών αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής, έφοροι αυτών, γραμματείς εφορευτικών επιτροπών και ερμηνείς της τουρκικής γλώσσας, χορηγείται ειδική αποζημίωση, που καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού των Εσωτερικών, κατά παρέκκλιση από κάθε γενική ή ειδική διάταξη.

2. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται υπέρ των παραπάνω προσώπων τα οδοιπορικά έξοδα, τα σχετικά με την πληρωμή αυτών και της ειδικής αποζημίωσης της προηγούμενης παραγράφου, καθώς και οι υποχρεώσεις όλων των προσώπων, στα οποία καταβάλλονται τα οδοιπορικά έξοδα και η ειδική αποζημίωση.

3. Οι δικαιούχοι των αποζημιώσεων του άρθρου αυτού απαλλάσσονται από την υποχρέωση καταβολής οποιουδήποτε φόρου, εισφοράς ή κράτησης υπέρ τρίτων κλπ, για τα ποσά που τους καταβάλλονται για τις αποζημιώσεις αυτές.

4. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται και κατά τη διενέργεια δημοψηφισμάτων και δημοτικών και κοινοτικών εκλογών.

ΤΜΗΜΑ Δ'

ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΕΣ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΑΙ
ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Πειθαρχικές διατάξεις

Άρθρο 100

(Άρθρο 100 Πρ. Δ. 265/1989)

Πειθαρχικές διατάξεις

1. Κάθε υπάλληλος, σύμφωνα με την έννοια του άρθρου 13 εδαφ. α' του Ποινικού Κώδικα, που αμελεί ή δείχνει απειθεία για την έγκαιρη εκπλήρωση των καθηκόντων που του επιβάλλονται από τις διατάξεις του Διατάγματος αυτού, τιμωρείται από το αρμόδιο πειθαρχικό συμβούλιο, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για καθένα απ' αυτούς.

2. Κάθε αξιωματικός των ενόπλων δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος και του Πυροσβεστικού Σώματος, που αμελεί ή δείχνει απειθεία για την έγκαιρη εκπλήρωση των καθηκόντων που του επιβάλλονται από τις διατάξεις του παρόντος, τιμωρείται από το αρμόδιο ανακριτικό συμβούλιο με αργία, με πρόσκαιρη παύση από ένα μέχρι τρεις μήνες.

3. Δήμαρχοι, πρόεδροι κοινοτήτων και δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι, που αμελούν ή δείχνουν απειθεία για την έγκαιρη εκπλήρωση των καθηκόντων που τους επιβάλλονται από τις διατάξεις του παρόντος, τιμωρούνται από τον αρμόδιο νομάρχη, με την ποινή της αργίας από τρεις μέχρι έξι μήνες, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου που προβλέπεται στην παράγραφο 5 του άρθρου 102 του Συντάγματος.

4. Ο υπάλληλος εκλογέας ή μέλος της εφορευτικής επιτροπής, στον οποίο έχουν ανατεθεί καθήκοντα γραμματέα εφορευτικής επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 56, καθώς και ο διερμηνέας της τουρκικής γλώσσας, τιμωρούνται με απόφαση της εφορευτικής επιτροπής με πρόστιμο από πεντακόσιες μέχρι πέντε χιλιάδες δραχμές, για οποιαδήποτε παράβαση αμέλεια ή απειθεία κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Άρθρο 101

(Άρθρο 101 Πρ. Δ. 265/1989)

Εισπραξη προστίμων

Τα πρόστιμα που επιβάλλονται σύμφωνα με το προηγούμενο άρθρο, βεβαιώνεται με έγγραφο του προέδρου του αρμόδιου πειθαρχικού συμβουλίου, ή προκειμένου για το πρόστιμο της παρ. 4 του προηγούμενου άρθρου, με έγγραφο του προέδρου της εφορευτικής επιτροπής προς το αρμόδιο δημόσιο ταμείο και εισπράττονται υπέρ του Δημοσίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου για την είσπραξη δημοσίων εσόδων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Γενικές Ποινικές Διατάξεις

Άρθρο 102

(Άρθρο 102 Πρ. Δ. 265/1989)

1. Κάθε αξιόποινη πράξη, που προβλέπεται από τον παρόντα ή τον Ποινικό Κώδικα ή από κάποιο άλλο νόμο και έχει σχέση με εκλογή βουλευτών, τιμωρείται είτε η εκλογή επικυρωθεί είτε ακυρωθεί.

2. Η αμετάκλητη καταδίκη για πλημμέλημα που διαπράχθηκε από την προκήρυξη των εκλογών μέχρι το τέλος της διαλογής των ψήφων, ως έχοντας οποιαδήποτε σχέση με την εκλογή και αποτελεί πλημμέλημα εξαιτίας τέτοιου είδους προσβολών κατά της πολιτειακής εξουσίας, της επιβολής της δημόσιας τάξης, της πλαστογραφίας δημοσίου ή ιδιωτικού εγγράφου, της ψευδορκίας, της ψευδομαρτυρίας ενώπιον της αρχής και της παράνομης κατακράτησης και απειλής, επιφέρει αυτοδικαίως πέντε ετών στέρηση των αξιωμάτων και θέσεων που αναφέρονται στο άρθρο 63 του Ποινικού Κώδικα και όλες τις υπόλοιπες συνέπειες του ίδιου άρθρου και για τον ίδιο χρόνο.

Οι προβλεπόμενες συνέπειες από το άρθρο 63 του Ποινικού Κώδικα ισχύουν και για τους υπαλλήλους των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

3. Για τα αδικήματα που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 21, 82 και 99 του Ποινικού Κώδικα, ούτε οι διατάξεις περί συρροής των άρθρων 94 και επομένων του ίδιου Κώδικα, καθώς και του άρθρου 551 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας,

αν τα αδικήματα αυτά συρρέουν με άλλα που προβλέπονται από τον Ποινικό Κώδικα ή από άλλους ποινικούς νόμους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Ειδικές Ποινικές διατάξεις

Άρθρο 103

(Άρθρο 103 Πρ. Δ. 265/1989)

Βία κατ' εκλογέων και εξαπάτηση αυτών

1. Όποιος με βία ή με απειλές βίας παρεμποδίζει τον εκλογέα ν' ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα ή επιβάλλει την άσκηση του υπέρ ή εναντίον κάποιου υποψηφίου, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστο τριών μηνών και με στέρηση των αξιωμάτων και θέσεων που αναφέρονται στο άρθρο 63 του Ποινικού Κώδικα, από ένα μέχρι πέντε χρόνια.

2. Όποιος με ψεύτικες ειδήσεις ή συκοφαντικές διαδόσεις που αναφέρονται στο πρόσωπο κάποιου υποψηφίου ή με άλλο τρόπο εξαπατά τον εκλογέα, είτε για να παραλείψει την άσκηση του εκλογικού του δικαιώματος, είτε για ν' αλλάξει το εκλογικό του φρόνημα, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο χρόνια και με χρηματική ποινή μέχρι χίλιες δραχμές.

Άρθρο 104

(Άρθρο 104 Πρ. Δ. 265/1989)

Παραβίαση της μυστικότητας της ψηφοφορίας και νόθευση εκλογής

1. Όποιος με οποιοδήποτε τρόπο επιχειρεί ή πετυχαίνει να λάβει γνώση είτε ο ίδιος είτε τρίτος τι ψηφίσει ο εκλογέας τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο χρόνια.

2. Όποιος ψηφίζει χωρίς να έχει δικαίωμα ή ψηφίζει κατ' επανάληψη ή δίνει πολλούς ψήφους, ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο από πρόθεση προκαλεί παραγωγή όχι γνήσιου αποτελέσματος της εκλογής, καθώς και εκείνος που νοθεύει το γνήσιο αποτέλεσμα αυτής, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστο τριών μηνών μέχρι πέντε χρόνια και με στέρηση των αξιωμάτων και θέσεων, που προβλέπονται στο άρθρο 63 του Ποινικού Κώδικα, από ένα μέχρι πέντε χρόνια. Αν ο υπαίτιος εκτελούσε υπηρεσία κατά την εκλογή, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός χρόνου και με στέρηση των αξιωμάτων και θέσεων, που προβλέπονται στο άρθρο 63 του Ποινικού Κώδικα, από δύο μέχρι πέντε χρόνια.

Άρθρο 105

(Άρθρο 105 Πρ. Δ. 265/1989)

Δωροδοκία ή δωροληψία κατά την εκλογή

1. Όποιος από την προκήρυξη της εκλογής μέχρι το τέλος της ψηφοφορίας προτείνει, δίνει ή υπόσχεται σ' εκλογέα δώρα ή άλλες οποιεσδήποτε ωφέλειες, που δεν του οφείλονται, σαν αντάλλαγμα, για να παραλείπει την άσκηση του εκλογικού του δικαιώματος ή για να το ασκήσει με ορισμένο τρόπο, τιμωρείται με φυλάκιση από τρεις μήνες μέχρι τρία χρόνια, με χρηματική ποινή από χίλιες μέχρι δέκα χιλιάδες δραχμές και με στέρηση των αξιωμάτων και θέσεων, που προβλέπονται στο άρθρο 63 του Ποινικού Κώδικα, από ένα μέχρι πέντε χρόνια.

2. Ο εκλογέας που από την προκήρυξη της εκλογής και μέχρι το τέλος της ψηφοφορίας, δέχεται την παροχή ή την υπόσχεση δώρου ή άλλες ωφέλειες που δεν του οφείλο-

νται, ή τις απαιτεί σαν αντάλλαγμα, για να παραλείπει την άσκηση του εκλογικού του δικαιώματος, ή για να το ασκήσει με ορισμένο τρόπο, τιμωρείται με τις ποινές που ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο.

3. Όποιος από την προκήρυξη των εκλογών μέχρι το τέλος της ψηφοφορίας με σκοπό να υπερψηφιστούν ή καταψηφιστούν ή προτιμηθούν υποψήφιοι με οποιοδήποτε τρόπο, υπόσχεται ή κάνει δωρεά για φιλανθρωπικό σκοπό ή για εκτέλεση έργου στην εκλογική περιφέρεια, σε δήμο ή κοινότητα ή σε φιλανθρωπικό κατάστημα ή κοινωφελές ίδρυμα ή εκκλησία, τιμωρείται με φυλάκιση από τρεις μήνες μέχρι τρία χρόνια και με στέρηση των αξιωμάτων και θέσεων, που προβλέπονται στο άρθρο 63 του Ποινικού Κώδικα, από ένα μέχρι τρία χρόνια.

Άρθρο 106

(Άρθρο 106 Πρ. Δ. 265/1989)

Διατάραξη της εκλογής

Όποιος από πρόθεση παρεμποδίζει τη διεξαγωγή της εκλογής ή διαταράσσει αυτήν με τη διέγερση θορύβου ή αταξίας ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστο τριών μηνών μέχρι δύο χρόνια.

Άρθρο 107

(Άρθρο 107 Πρ. Δ. 265/1989)

Καταστροφή κάλπης κ.λπ.

Όποιος από την αρχή ψηφοφορίας μέχρι το τέλος της διαλογής καταστρέφει εν όλω ή εν μέρει την κάλπη ή με οποιοδήποτε τρόπο εξαφανίζει την κάλπη ή το πρωτόκολλο ή τα πρακτικά της ψηφοφορίας ή το διαβιβαζόμενο σάκκο στον αρμόδιο πρόεδρο πρωτοδικών, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός χρόνου μέχρι πέντε χρόνια και με στέρηση των αξιωμάτων και θέσεων, που προβλέπονται στο άρθρο 63 του Ποινικού Κώδικα, από δύο μέχρι πέντε χρόνια.

Άρθρο 108

(Άρθρο 108 Πρ. Δ. 265/1989)

Ειδικά εκλογικά αδικήματα εκλογέων

1. Ο εκλογέας που αδικαιολόγητα δεν ασκεί το δικαίωμά του εκλέγειν, τιμωρείται με φυλάκιση από ένα μήνα μέχρι ένα έτος. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει και τις στέρησης των αξιωμάτων και θέσεων, που προβλέπονται στο άρθρο 63 του Ποινικού Κώδικα, από ένα μέχρι τρία χρόνια.

2. Η προηγούμενη παράγραφος δεν εφαρμόζεται για τον εκλογέα που έχει περάσει το εβδομηκοστό έτος της ηλικίας του και γι' αυτόν που διαμένει κατά την ημέρα της ψηφοφορίας σε απόσταση μεγαλύτερη από διακόσια χιλιόμετρα από το εκλογικό τμήμα, όπου οφείλε να ψηφίσει.

3. Όποιος έχει αποκτήσει το δικαίωμα του εκλέγειν και δεν επιδίδει την εγγραφή του στους εκλογικούς καταλόγους, τιμωρείται με τις ποινές της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

4. Όποιος σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, αδικαιολόγητα δεν επιδίδει την εγγραφή του στους εκλογικούς καταλόγους ή δεν ασκεί το εκλογικό του δικαίωμα, δεν μπορεί να λάβει: α) άδεια για άσκηση οποιουδήποτε λειτουργήματος ή επαγγέλματος ή επιχείρησης, β) άδεια οδηγού αυτοκινήτου και χρήσης αυτού και γ) διαβατήριο για το εξωτερικό. Ύστερα από σχετική αί-

τηση του ενδιαφερομένου, ο ειρηνοδίκης της κατοικίας του αιτούντος ή ο πρόεδρος πρωτοδικών, αν ο παραπάνω κατοικεί σε έδρα πρωτοδικείου, αποφαινεται, σύμφωνα με τη διαδικασία των άρθρων 739 και επόμενων της Πολιτικής Δικονομίας, αν είναι δικαιολογημένη η μη εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους ή μη άσκηση του εκλογικού δικαιώματος. Η διαδικασία αυτή τηρείται μόνον αν η Διοίκηση επιβάλει τις κυρώσεις της παραγράφου αυτής, ή αν για τις παραπάνω παραβάσεις υπάρχει ποινική καταδίκη. Σε περίπτωση ποινικής καταδίκης η Διοίκηση έχει υποχρέωση να επιβάλει τις διοικητικές κυρώσεις της παραγράφου αυτής.

5. Όποιος ψευδώς παριστάνει το πρόσωπο κάποιου εκλογέα ή κάνει χρήση πλαστών ή νόθων εγγράφων, σύμφωνα με τους όρους του Ποινικού Κώδικα, ή γνήσιων, αλλά που προορίζονται για άλλο πρόσωπο, ή κάνει ψεύτικη ένορκη βεβαίωση ή υπεύθυνη δήλωση με σκοπό την εγγραφή στον εκλογικό κατάλογο και τη διαγραφή απ' αυτόν είτε του εαυτού του είτε άλλου εκλογέα, ή υποβάλλει εν γνώσει του ψεύτικη αίτηση ή ψεύτικες αντιρρήσεις, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών μέχρι πέντε χρόνια και με στέρηση των αξιωμάτων και θέσεων, που προβλέπονται στο άρθρο 63 του Ποινικού Κώδικα, από δύο μέχρι πέντε χρόνια.

6. Με φυλάκιση από τρεις μήνες μέχρι τρία χρόνια και με στέρηση των αξιωμάτων και θέσεων, που προβλέπονται στο άρθρο 63 του Ποινικού Κώδικα, από ένα μέχρι τρία χρόνια, τιμωρείται:

α) Όποιος επεμβαίνει οπωσδήποτε αυθαίρετα κατά τη σύνταξη του ψηφοδέλτιου από τον εκλογέα, ή επιφέρει χωρίς τη ρητή συναίνεσή του οποιοσδήποτε μεταβολές στο ψηφοδέλτιο αυτού.

β) Όποιος δημοσιεύει ή τοιχοκολλάει ψευδώς οποιουδήποτε πίνακες υποψηφίων με σκοπό την παραπλάνηση των εκλογέων.

γ) Όποιος ασκεί εκλογικό δικαίωμα αντί άλλου εκλογέα με βιβλιάριο που δεν του ανήκει.

δ) Όποιος, όντας γραμμένος σε εκλογικούς καταλόγους, επιδιώκει την εγγραφή του σε εκλογικούς καταλόγους άλλου δήμου ή κοινότητας ή ενορίας, χωρίς να δηλώσει στην αρμόδια αρχή την προηγούμενη εγγραφή που έχει κάνει, ή προκειμένου για κατάλογο εκλογικών βιβλίων, χωρίς να επιστρέψει και το εκλογικό βιβλιάριο που έχει, ή διατηρεί εν γνώσει του περισσότερες εγγραφές στους εκλογικούς καταλόγους.

ε) Όποιος χωρίς να έχει δικαίωμα, κατασκευάζει, πουλάει ή κατέχει ή πήρε εκλογικά βιβλιάρια, με σκοπό να μη μπορέσουν ν' ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα οι εκλογείς στους οποίους αυτά ανήκουν και

στ) Όποιος μέσα στο κατάστημα της ψηφοφορίας ή γύρω απ' αυτό ενεργεί με οποιονδήποτε τρόπο υπέρ ή κατά ενός υποψηφίου.

Άρθρο 109

(Άρθρο 109 Πρ. Δ. 265/1989)

Ειδικά εκλογικά αδικήματα δημόσιων οργάνων

1. Διοικητής ή προϊστάμενος μονάδας ή υπηρεσίας, που δε συμμορφώνεται με τις επιβαλλόμενες σ' αυτόν υποχρεώσεις του άρθρου 27 ή νοθεύει με οποιοδήποτε τρόπο τις οικείες καταστάσεις είτε με την καταχώρηση όσων δεν δικαιούνται, είτε με τη μη εγγραφή εκλογέων που πρέπει να γραφτούν, είτε με αλλοίωση των στοιχείων ταυτότητας

τους, είτε με οποιοδήποτε άλλο τρόπο, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός χρόνου και με στέρηση των αξιωμάτων και θέσεων, που προβλέπονται στο άρθρο 63 του Ποινικού Κώδικα, από δύο μέχρι πέντε χρόνια.

2. Αυτοί που αναφέρονται στο άρθρο 27 παρ. 1, και δε συμμορφώνονται στις επιβαλλόμενες με τις παρ. 3 και 4 αυτού του άρθρου υποχρεώσεις τους ή προσκομίζουν νόθο, σύμφωνα με την έννοια του Ποινικού Κώδικα, εκλογικό βιβλιάριο ή βεβαίωση για την εγγραφή τους σε εκλογικό κατάλογο τιμωρούνται με φυλάκιση τριών μηνών μέχρι τρία χρόνια και με στέρηση των αξιωμάτων και θέσεων, που προβλέπονται στο άρθρο 63 του Ποινικού Κώδικα, από ένα χρόνο μέχρι τρία χρόνια. Όσοι απ' αυτούς υπηρετούν στις ένοπλες δυνάμεις ως κληρωτοί υπόκεινται και σε πρόσθετη υπηρεσία θητείας τριών μηνών.

3. Οι δικαστικοί, διοικητικοί, στρατιωτικοί, αστυνομικοί, δημοτικοί και κοινοτικοί υπάλληλοι, δήμαρχοι, πρόεδροι κοινοτήτων και δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι, δικαστικοί αντιπρόσωποι, μέλη εφορευτικών επιτροπών, γραμματείς ή διερμηνείς αυτών, που αμελούν ή δείχνουν απειθεία στην έγκαιρη εκπλήρωση των καθηκόντων που τους επιβάλλονται από τις διατάξεις του παρόντος, ή επεμβαίνουν ενεργώς και με τρόπο που δεν επιτρέπεται από τις κείμενες διατάξεις σ' εκλογικές ενέργειες ή δείχνουν συμπεριφορά ασυμβίβαστη προς τα αξιώματα και τις ιδιότητες τους σε ζητήματα εκλογικά, τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών μέχρι δύο χρόνια και με στέρηση των αξιωμάτων και θέσεων, που προβλέπονται στο άρθρο 63 του Ποινικού Κώδικα, από έξι μήνες μέχρι δύο χρόνια.

4. Με φυλάκιση από τρεις μήνες μέχρι τρία χρόνια και με στέρηση των αξιωμάτων και θέσεων, που προβλέπονται στο άρθρο 63 του Ποινικού Κώδικα, από ένα μέχρι τρία χρόνια τιμωρείται:

α) Δημόσιος, δημοτικός και κοινοτικός υπάλληλος, που, αν και είναι υποχρεωμένος, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, να δημοσιεύσει και να τοιχοκολλήσει τους πίνακες ανακήρυξης υποψηφίων και το πρόγραμμα της εκλογής, από πρόθεση αναγράφει λανθασμένα τα ονόματα των υποψηφίων ή αναγράφει από πρόθεση υποψηφίους που δεν έχουν ανακηρυχτεί ως υποψήφιοι.

β) Όποιος, μολονότι είναι αρμόδιος για την εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους ή τη διαγραφή απ' αυτούς των εκλογέων: αα) γράφει σ' αυτούς πρόσωπα που δεν έχουν αποκτήσει, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, το δικαίωμα του εκλέγειν ή τις νόμιμες προϋποθέσεις για την εγγραφή τους σ' αυτούς, ββ) παραλείπει να γράψει πρόσωπα που έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν και τις νόμιμες προϋποθέσεις για εγγραφή και γγ) διαγράφει τους εκλογείς που είναι γραμμένοι νόμιμα σ' αυτούς.

γ) Όποιος, όντας αρμόδιος για έκδοση βεβαίωσης ή πιστοποιητικού σχετικού με την εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους, τη χορήγηση εκλογικών βιβλίων και την εν γένει πιστοποίηση ή άσκηση εκλογικού δικαιώματος εκδίδει ψεύτικο πιστοποιητικό.

δ) Όποιος από πρόθεση παραδίδει στην εφορευτική επιτροπή ψηφοδέλτιο ή φακέλους διαφορετικούς από τους κανονικούς.

ε) Κάθε στρατιωτικός που θα διέταζε επέμβαση των στρατιωτικών στην εκλογή ή θα ενεργούσε επέμβαση με οποιοδήποτε όργανο της δημόσιας δύναμης.

στ) Δημόσιοι υπάλληλοι ή ιδιώτες, που έχουν πάρει εντολή για επίβλεψη ή εργασία εκτύπωσης εκλογικών κα-

ταλόγων ή παραρτημάτων αυτών, αναγράφουν από πρόθεση, κατά την εκτέλεση αυτής, λανθασμένα τα στοιχεία ταυτότητας των εκλογέων ή τα αλλοιώνουν.

5. Με φυλάκιση από τρεις μήνες μέχρι τρία χρόνια και με χρηματική ποινή τιμωρείται:

α) Δημόσιος ή δημοτικός ή κοινοτικός υπάλληλος και δικαστικός ή εκκλησιαστικός λειτουργός, που από πρόθεση ενήργησε με οποιοδήποτε τρόπο πριν ή κατά την ημέρα της εκλογής υπέρ ή κατά κάποιου υποψήφιου ή κόμματος.

β) Δημόσιος πολιτικός υπάλληλος που διέταξε επέμβαση των στρατιωτικών ή αστυνομικών οργάνων στην εκλογή.

γ) Αυτός που θ' ανακηρυχτεί τυχόν υποψήφιος χωρίς όμως να είναι εκλόγιμος, σύμφωνα με το άρθρο 56 του Συντάγματος, και δεν παραιτείται από την υποψηφιότητα ή υποστηρίζει με οποιοδήποτε τρόπο αυτή και

δ) Δημόσιος γενικά υπάλληλος που θα δεχόταν να διοριστεί ή να χρησιμεύσει ως αντιπρόσωπος κάποιου υποψήφιου ή κόμματος.

Άρθρο 110

(Άρθρο 110 Πρ. Δ. 265/1989)

Λοιπά εκλογικά αδικήματα

1. Με φυλάκιση μέχρι δύο χρόνια και χρηματική ποινή τιμωρείται:

α) Όποιος απατρέπει με οποιοδήποτε τρόπο εκλογέα ν' ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα, ιδίως αν αυτός εξαρτάται οπωσδήποτε απ' αυτόν.

β) Όποιος, χωρίς να έχει δικαίωμα, κάνει χρήση του ονόματος και εμβλήματος ή παρόμοιων ονομάτων και εμβλημάτων που προβλέπονται στο άρθρο 37 του παρόντος, καθώς και ο δικαστικός αντιπρόσωπος ή μέλη της εφορευτικής επιτροπής που ανέχονται αυτή τη χρήση.

γ) Όποιος, αφού προκηρυχθούν γενικές εκλογές, παραλείπει εν όλω ή εν μέρει ή επιβραδύνει ενέργειες που επιβάλλονται για την εκτύπωση εκλογικών καταλόγων ή παραρτημάτων τους, ή για την προμήθεια άλλων εκλογικών ειδών.

δ) Όποιος απαιτεί υπέρογκα ποσά για την εκτύπωση ψηφοδελτίων.

ε) Όποιος από πρόθεση δεν τηρεί τις προθεσμίες του διατάγματος αυτού.

στ) Αυτός που υποβάλλει στην εφορευτική επιτροπή με δόλο πολυάριθμες, απαράδεχτες ή αβάσιμες ενστάσεις.

ζ) Ο γραμμένος εκλογέας στον εκλογικό κατάλογο ή σε παράρτημά του, που δεν έχει αποκτήσει το δικαίωμα του εκλέγειν ή δεν έχει το δικαίωμα ν' ασκήσει αυτό κι όμως ψηφίζει.

η) Όποιος αδικαιολόγητα καταστρέφει ή εξαφανίζει ψηφοδέλτια.

θ) Όποιος την προηγούμενη ή την ημέρα της εκλογής παραθέτει ομαδικό γεύμα σε εκλογείς ή δίνει χρήματα για να δαπανηθούν γι' αυτό το σκοπό, καθώς και αυτοί που παίρνουν μέρος στο γεύμα.

2. Με φυλάκιση από τρεις μήνες μέχρι τρία χρόνια και με χρηματική ποινή τιμωρούνται:

α) Τα μέλη των εφορευτικών επιτροπών που διευθύνουν την εκλογή καθώς και αυτός που τη διευθύνει ή λαμβάνει μέρος στη διεύθυνση αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής:

αα) Αν εν γνώσει τους δεχτούν ν' ασκήσει το εκλογικό

δικαίωμα πρόσωπο που, ή δεν είναι γραμμένο στους εκλογικούς καταλόγους ή ψευδώς εμφανίζεται αντ' άλλου που είναι γραμμένο σ' αυτούς, ή άσκησε ήδη αυτό το δικαίωμα.

ββ) Αν εν γνώσει τους αποκλείσουν κάποιον από τους γραμμένους στον εκλογικό κατάλογο εκλογείς, ν' ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα.

γγ) Αν αδικαιολόγητα περιορίσουν οπωσδήποτε τη χρονική διάρκεια της ψηφοφορίας ή τη διακόψουν ή την αναβάλουν.

δδ) Αν αδικαιολόγητα μεταβάλουν τον τόπο της διεξαγωγής της ψηφοφορίας που νόμιμα έχει οριστεί, και

εε) Αν αδικαιολόγητα διώξουν από τον τόπο της ψηφοφορίας υποψήφιο ή αντιπρόσωπο ή αναπληρωτή του ή δεν αναγνωρίσουν αυτούς που έχουν διοριστεί νόμιμα αντιπρόσωποι, ή αναπληρωτές υποψήφιου.

β) Αυτός που δεν έχει κατά το χρόνο της ψηφοφορίας τα προσόντα που ορίζονται με το παρόν και δεν απέχει από την εκτέλεση των καθηκόντων του ως μέλος της εφορευτικής επιτροπής, αν αποδεικνύεται από τα πρακτικά της εκλογής ότι με παρατήρηση ή ένσταση ζητήθηκε η αποχή αυτού.

3. Κάθε άλλη παράβαση των διατάξεων του παρόντος, που ειδικά δεν προβλέπεται απ' αυτό ή τον Ποινικό Κώδικα ή απ' άλλο ποινικό νόμο, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι έξι μήνες ή με χρηματική ποινή.

Άρθρο 111

(Άρθρο 111 Πρ. Δ. 265/1989)

Επέκταση ποινικών και πειθαρχικών διατάξεων

Οι ποινικές και πειθαρχικές διατάξεις του διατάγματος αυτού ισχύουν και για τη διεξαγωγή εκλογών δημοτικών, κοινοτικών και νομαρχιακών αρχών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

Δικονομικές διατάξεις

Άρθρο 112

(Άρθρο 112 Πρ. Δ. 265/1989)

Κλήση κατηγορούμενου στο ακροατήριο

1. Τα αδικήματα του διατάγματος αυτού εισάγονται μετά από προανάκριση ή χωρίς αυτή, με απευθείας κλήση του κατηγορούμενου στο ακροατήριο του κατά τόπο αρμόδιου τριμελούς πλημμελειοδικείου, μέσα σε τριάντα μέρες από την παράδοση της μήνυσης ή από το τέλος της προανάκρισης.

2. Για σοβαρές κατά την κρίση του αρμόδιου εισαγγελέα πλημμελειοδικών παραβάσεις, διατάσσεται κύρια ανάκριση, η οποία είναι δυνατό να τελειώσει με απευθείας κλήση του κατηγορούμενου στο ακροατήριο (άρθρο 308 παρ. 3 Κ.Π.Δ.).

Αυτός που κλητεύεται με κλητήριο θέσπισμα απευθείας στο ακροατήριο, μπορεί ν, ασκήσει προσφυγή ενώπιον του αρμόδιου εισαγγελέα εφετών, για την οποία έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 322 και επόμενων του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο 113

(Άρθρο 113 Πρ. Δ. 265/1989)

Αρμόδιο Δικαστήριο

Αποκλειστικά αρμόδιο για την εκδίκαση των αδικημάτων

που προβλέπονται από το διάταγμα αυτό είναι το τριμελές πλημμελειοδικείο του τόπου όπου τελέστηκαν, οποιαδήποτε και αν είναι η ιδιότητα του υπαίτιου, χωρίς να εφαρμόζονται στην προκείμενη περίπτωση οι διατάξεις του άρθρου 111 παρ. 7 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, των άρθρων 241 έως και 247 του Α.Ν. 2803/1941 «περί Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικος», του άρθρου 1 του Α.Ν. 528/1945, καθώς και κάθε άλλη αντίθετη διάταξη.

Άρθρο 114
(Άρθρο 114 Πρ. Δ. 265/1989)

Επ' αυτοφώρω καταλαμβανόμενες παραβάσεις

Για τα αδικήματα του διατάγματος αυτού αν ο δράστης έχει συλληφθεί επ' αυτοφώρω, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 417 και επόμενων του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο 115
(Άρθρο 115 Πρ. Δ. 265/1989)

Ένδικα μέσα

Κατά των αποφάσεων του τριμελούς πλημμελειοδικείου επιτρέπονται τα ένδικα μέσα της έφεσης και αναίρεσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

ΤΜΗΜΑ Ε' ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΥΡΟΥΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ

Άρθρο 116
(Άρθρο 116 Πρ. Δ. 265/1989)

Νομιμοποίηση για άσκηση ένστασης

Ένσταση κατά του κύρους βουλευτικής εκλογής σε ορισμένη εκλογική περιφέρεια, έχει το δικαίωμα ν' ασκήσει για οποιοδήποτε λόγο καθένας που ανακηρύχθηκε υποψήφιος κατ' αυτή την εκλογή στην ίδια εκλογική περιφέρεια, αλλά δεν έχει ανακηρυχθεί βουλευτής, καθώς επίσης και κάθε εκλογέας γραμμένος στους εκλογικούς καταλόγους της ίδιας εκλογής περιφέρειας, αλλά μόνο για τους λόγους που ορίζονται στο άρθρο 117 παρ. 1 εδαφ. α' και β'.

Άρθρο 117
(Άρθρο 117 Πρ. Δ. 265/1989)

Λόγοι ένστασης

1. Λόγοι ένστασης κατά του κύρους βουλευτικής εκλογής είναι:

α) Έλλειψη νόμιμων προσόντων αυτών που ανακηρύχθηκαν βουλευτές ή αναπληρωματικοί βουλευτές ή νόμιμο κάλυμα για την ανακήρυξή τους.

β) Παράβαση του νόμου κατά τη διεξαγωγή της εκλογής.

γ) Λάθος στην αρίθμηση των ψήφων.

2. Οι λόγοι της ένστασης πρέπει να είναι ειδικοί και ορισμένοι.

Εφόσον όμως αναφέρονται σε παράβαση του νόμου κατά τη διεξαγωγή της εκλογής ή σε λάθος στην αρίθμηση των ψήφων, πρέπει να προσδιορίζουν ειδικώς και τους λόγους, για τους οποίους η προβαλλόμενη παράβαση ή το λάθος δημιουργεί αμφιβολίες, ως προς το αν και χωρίς

αυτό, το συνολικό αποτέλεσμα της ψηφοφορίας θα ήταν το ίδιο.

Άρθρο 118
(Άρθρο 118 Πρ. Δ. 265/1989)

Εκπλήρωση καθηκόντων βουλευτών, που προσβλήθηκε η ανακήρυξή τους

Οι βουλευτές που ανακηρύχθηκαν από το πρωτοδικείο και ασκήθηκε ένσταση κατά της ανακήρυξής τους ενώπιον του κατά το άρθρο 100 του Συντάγματος Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου, εκπληρώνουν μέχρι τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης του Δικαστηρίου αυτού, τα καθήκοντα του βουλευτή και απολαμβάνουν όλα τα προνόμια που ορίζονται στα άρθρα 61, 62 και 48 παρ. 5 του Συντάγματος.

ΤΜΗΜΑ ΣΤ' ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 119
(Άρθρο 119 Πρ. Δ. 265/1989)

Υπολογισμός προθεσμιών

Για τον υπολογισμό των προθεσμιών που καθορίζονται στη νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών και αναφέρονται στο χρόνο πριν από την ψηφοφορία και σε σχέση με την ημέρα της ψηφοφορίας, δεν συνυπολογίζεται ούτε η ημέρα της ψηφοφορίας ούτε η ημέρα κατά την οποία προβλέπεται, κατά περίπτωση, η άσκηση της ενέργειας, από την οποία και αρχίζουν. Οι ίδιες προθεσμίες, καθώς και εκείνες που αρχίζουν από την ημέρα της προκήρυξης των εκλογών ή την κατά το άρθρο 31 παρ. 3 έναρξη της προεκλογής περιόδου, λήγουν πάντοτε τα μεσάνυχτα της τελευταίας για ενέργεια ημέρας, ανεξάρτητα αν αυτή είναι αργία ή εξαιρεσιμη.

Άρθρο 120
(Άρθρο 120 Πρ. Δ. 265/1989)

Διατάξεις που διατηρούνται σε ισχύ

Κείμενες διατάξεις, αναφερόμενες σε θέματα που δεν ρυθμίζονται από το παρόν διάταγμα, διατηρούνται σε ισχύ.

Άρθρο 121
(Άρθρο 121 Πρ. Δ. 265/1989)

Προμήθειες εκλογικών ειδών

1. Για την προπαρασκευή και τη διαξαγωγή των εκλογών Εθνικής Αντιπροσωπείας, συμπεριλαμβανομένης και της γρήγορης συγκέντρωσης, έκδοσης και μετάδοσης των αποτελεσμάτων αυτών, η προμήθεια των μηχανημάτων για την κωδικοποίηση, λεξικογράφηση και εκτύπωση των εκλογικών καταλόγων, των αναγκαίων βιβλίων, εντύπων, σφραγίδων, ειδών γραφικής ύλης και παντός είδους λοιπού υλικού, γίνεται με αποφάσεις του Υπουργού των Εσωτερικών. Με όμοιες αποφάσεις είναι δυνατό να ορίζεται: α) Η εκτέλεση κάθε εκτυπωτικής ή άλλης εργασίας, β) η μίσθωση κάθε μεταφορικού μέσου αναγκαίου για τη διακίνηση προσωπικού ή τη μεταφορά υλικού, γ) η χρησιμοποίηση εργατών και κάθε ειδικότητας τεχνιτών και δ) η διενέργεια κάθε άλλης δαπάνης που εξυπηρετεί τους σκοπούς, που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.

2. Όλες γενικά οι προμήθειες, εργασίες, μεταφορές και μισθώσεις, που αναφέρονται στην προηγούμενη παρά-

γραφο, γίνονται με απ' ευθείας ανάθεση ή έγγραφη συμφωνία, κατά παρέκκλιση των περί δημοσίου λογιστικού και περί προμηθειών του Δημοσίου διατάξεων, καθώς και κάθε άλλης διάταξης, σύμφωνα με όσα ορίζονται με τις κατά τα παραπάνω αποφάσεις του Υπουργού των Εσωτερικών, για την έκδοση των οποίων δεν απαιτείται εξουσιοδότηση ή έγκριση κάποιας άλλης Αρχής. Οι μισθώσεις ιδιωτικών αυτοκινήτων Δ.Χ., για τη διακίνηση προσώπων ή τη μεταφορά εκλογικού υλικού, ενεργούνται κατά παρέκκλιση των διατάξεων του Ν.Δ. 2396/1953 «περί κανονισμού χρήσεως και κινήσεως αυτοκινήτων οχημάτων του Δημοσίου κ.λπ.» και των κατ' εξουσιοδότηση αυτών εκδομένων αποφάσεων του Πρωθυπουργού ή του εξουσιοδοτημένου απ' αυτόν υπουργού. Με τις κατά τα παραπάνω αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών ορίζονται και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για κάθε πληρωμή.

3. Οι διατάξεις των προηγουμένων παραγράφων εφαρμόζονται και από τους νομάρχες, σε όσες περιπτώσεις μεταβιβάζονται σ' αυτούς πιστώσεις για την αντιμετώπιση δαπανών για τους σκοπούς της παραγράφου 1.

4. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ισχύουν και για την διεξαγωγή δημοτικών και κοινοτικών εκλογών, καθώς και για κάθε άλλη εκδήλωση της λαϊκής ετυμγορίας.

Άρθρο 122

(Άρθρο 122 Πρ. Δ. 265/1989)

Έκλογικοί κατάλογοι νέων ενοριών

Σε όσους δήμους και κοινότητες οι εκλογικοί κατάλογοι είναι συνταγμένοι κατ' ενορίες, είναι δυνατό για κάθε νέα ενορία που ιδρύθηκε ή που θα ιδρυθεί να συντάσσεται ίδιος εκλογικός κατάλογος. Επίσης ίδιος εκλογικός κατάλογος είναι δυνατό να συντάσσεται για ενορίες, που περιλαμβάνονται σε περισσότερους από ένα δήμο. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών καθορίζονται οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 123

(Άρθρο 123 Πρ. Δ. 265/1989)

Ειδικές αποζημιώσεις

1. Για την αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών, κατά την προπαρασκευή και διεξαγωγή των βουλευτικών εκλογών, τη συγκέντρωση, μετάδοση και έκδοση των αποτελεσμάτων, είναι δυνατό να συγκροτούνται ειδικά συνεργεία από υπαλλήλους της κεντρικής και των περιφερειακών υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών, από υπαλλήλους άλλων Υπουργείων και δημόσιων υπηρεσιών, από υπαλλήλους οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών, με καταβολή ειδικής αποζημίωσης που καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Η αποζημίωση αυτή καταβάλλεται εφόσον βεβαιώνεται προσφορά πραγματικής εργασίας.

2. Η συγκρότηση των συνεργείων, που προβλέπονται στην προηγούμενη παράγραφο, καθώς και ο τρόπος καταβολής της αποζημίωσης, καθορίζονται κάθε φορά με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

3. Ο Υπουργός Εσωτερικών μπορεί, κάθε φορά, να προσλαμβάνει για τους σκοπούς που αναφέρονται στην παρ. 1 μέχρι πενήντα ιδιώτες, με καταβολή ειδικής αποζημίωσης, που καθορίζεται με απόφασή του.

4. Με αποφάσεις του Υπουργού των Εσωτερικών μπορεί να καθορισθεί η καταβολή ειδικής αποζημίωσης:

α) στους δικαστές και δημόσιους υπαλλήλους, μέλη της Ανωτάτης Εφορευτικής Επιτροπής, στον γραμματέα και στους υπαλλήλους που ορίζονται για την γραμματειακή εξυπηρέτησή της,

β) στους υπαλλήλους του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου του άρθρου 100 του Συντάγματος, που απασχολούνται για την αντιμετώπιση των αυξημένων υπηρεσιακών αναγκών του Δικαστηρίου κατά την περίοδο της εκδίκασης των ενστάσεων κατά του κύρους των εκλογών,

γ) σε δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς, για την έκτακτη απασχόλησή τους σε εκλογικής φύσης εργασίες κατά την εκλογική περίοδο,

δ) για κάθε τυχόν άλλη εκλογικής φύσης έκτακτη εργασία.

5. Οι αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών, που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου αυτού, εκδίδονται κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης.

6. Οι αποζημιώσεις του άρθρου αυτού, πλην αυτών που καταβάλλονται σε ιδιώτες, θεωρούνται ως έξοδα κίνησης.

7. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται ανάλογα και κατά τη διενέργεια δημοτικών και κοινοτικών εκλογών, καθώς και κάθε άλλης εκδήλωσης της λαϊκής ετυμγορίας.

Άρθρο 124

(Άρθρο 124 Πρ. Δ. 265/1989)

Αρμοδιότητες Νομάρχη Αθηνών για την προπαρασκευή και διενέργεια εκλογών

Ο Νομάρχης Αθηνών είναι αρμόδιος για την προπαρασκευή και διενέργεια των εκλογών Εθνικής Αντιπροσωπείας, καθώς και για κάθε άλλη εκδήλωση της λαϊκής ετυμγορίας σε όλους τους δήμους και κοινότητες της περιφέρειας των τεσσάρων νομαρχιών του νομού Αττικής που συστάθηκαν με το άρθρο 31 του Ν. 1599/1986.

Άρθρο 125

(Άρθρο 125 Πρ. Δ. 265/1989)

Εξουσιοδοτική διάταξη

Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού των Εσωτερικών, καθορίζονται οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εκτέλεση των διατάξεων του διατάγματος αυτού. Όσον αφορά στις διατάξεις του τέταρτου τμήματος του δεύτερου βιβλίου του διατάγματος αυτού τα παραπάνω πρ. διατάγματα εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού της Δικαιοσύνης.

Άρθρο 126

(Άρθρο 126 Πρ. Δ. 265/1989)

Οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 8 και των παραγράφων 1 εδάφ. α' και 3 εδάφ. τρίτο του άρθρου 10 του παρόντος, ισχύουν από 1ης Απριλίου 1985 και αφορούν αιτήσεις εκλογέων που υποβάλλονται για την εγ-

γραφή, μεταγραφή ή διόρθωση στοιχείων σε εκλογικούς καταλόγους.

Άρθρο 127
(Άρθρο 127 Πρ. Δ. 265/1989)

Υποχρέωση δημοσιότητας εκλογικών δαπανών

1. Όλοι οι υποψήφιοι βουλευτές, που συμμετέχουν στις γενικές ή αναπληρωματικές βουλευτικές εκλογές, έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν στον Πρόεδρο της Βουλής αναλυτική κατάσταση των εκλογικών τους δαπανών, επισυνάπτοντας όλα τα σχετικά παραστατικά, μέσα σε 15 ημέρες, από την ημέρα διεξαγωγής των εκλογών. Κάθε υποψήφιος βουλευτής έχει υποχρέωση να δημοσιεύσει συνοπτική κατάσταση των εκλογικών του δαπανών σε δύο εφημερίδες που εκδίδονται στην εκλογική του περιφέρεια.

2. Η κανονική σύνταξη της αναλυτικής κατάστασης και η έγκαιρη υποβολή της καθώς και η έγκαιρη δημοσίευση της συνοπτικής κατάστασης διαπιστώνεται από τον Πρόεδρο της Βουλής ύστερα από έλεγχο.

3. Ως εκλογική δαπάνη θεωρείται ενδεικτικά κάθε ποσό που καταβάλλεται από τους υποψήφιους: α) για τη μίσθωση, εξοπλισμό και λειτουργία γραφείων, αιθουσών και εκλογικών κέντρων, β) για την αγορά, έκδοση, κυκλοφορία και διακίνηση εντύπων πολιτικού περιεχομένου, γ) για την καταχώρηση και προβολή κάθε πολιτικού μηνύματος από τον τύπο και τα άλλα μέσα μαζικής ενημέρωσης, δ) για την παροχή κάθε μορφής υπηρεσιών από επιχειρήσεις διαφημίσεων, τύπου, ηλεκτρονικών μέσων μαζικής ενημέρωσης και δημοσίων σχέσεων, καθώς και ε) η αξία των κάθε είδους εντύπων, της χρήσης γραφείων, μεταφορικών μέσων, της χρήσης συσκευών και μηχανημάτων που προσφέρονται δωρεάν κατά την προεκλογική περίοδο στους υποψήφιους βουλευτές.

4. Σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων, ο Πρόεδρος της Βουλής, μετά από εισήγηση της διακομματικής επιτροπής της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του Ν. 1443/1984, μπορεί να επιβάλει περιορισμό στο ποσό της κρατικής ενίσχυσης, που αναλογεί σε ένα χρόνο στο κόμμα που ανήκει ή ανήκουν οι υποψήφιοι βουλευτές.

5. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να ρυθμίζεται κά θε λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού.

6. Απαγορεύεται κάθε άμεση ή έμμεση οικονομική ενίσχυση των υποψηφίων βουλευτών από τους φορείς του δημόσιου τομέα καθώς και από κάθε επιχείρηση στην

οποία συμμετέχουν φορείς του δημόσιου τομέα και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, ανεξάρτητα από το ποσοστό συμμετοχής του. Σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων αυτών, εφαρμόζονται οι διατάξεις του εδαφίου β' της παραγράφου 4 του άρθρου 5 του Ν. 1443/1984.

Άρθρο 128
(Άρθρο 128 Πρ. Δ. 265/1989)

Πρόσληψη έκτακτου προσωπικού

Η έννοια των διατάξεων της παραγράφου 2 του άρθρου 25, του εδαφίου γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 121, καθώς και της παραγράφου 3 του άρθρου 123 του Π.Δ. 152/1985 (ΦΕΚ 55) είναι ότι το έκτακτο προσωπικό οποιασδήποτε ειδικότητας που προβλέπεται από αυτές προσλαμβάνεται με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, κατά παρέκκλιση από κάθε γενική ή ειδική διάταξη που ισχύει κάθε φορά για την πρόσληψη στο Δημόσιο προσωπικού με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου.

Άρθρο 129
(Άρθρο 6 Ν. 1907/1990)

Ταχυδρομικά και τηλεφωνικά τέλη υποψηφίων βουλευτών

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Μεταφορών και Επικοινωνιών ρυθμίζονται τα τέλη που καταβάλλουν οι υποψήφιοι βουλευτές προς τα Ελληνικά Ταχυδρομεία και τον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος, για τη διακίνηση του προεκλογικού υλικού και τις τηλεφωνικές συνδιαλέξεις, από την ημέρα προκήρυξης των βουλευτικών εκλογών μέχρι τη διενέργειά τους.

Η απόφαση εκδίδεται ύστερα από εισήγηση διακομματικής επιτροπής, που αποτελείται από έναν εκπρόσωπο κάθε κόμματος της Βουλής και από το γενικό γραμματέα του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών ως πρόεδρό της και συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών.

Στον Υπουργό Εσωτερικών αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του διατάγματός αυτού.

Αθήνα, 11 Σεπτεμβρίου 1993

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Εκδίδει την ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ από το 1833

Διεύθυνση : Καποδιστρίου 34
 Ταχ. Κώδικας : 104 32
 TELEX : 22.3211 YPET GR
 FAX : 5234312

Οι υπηρεσίες του **ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ**
 λειτουργούν καθημερινά από 8.00' έως 13.00'

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

* Πώληση ΦΕΚ όλων των Τευχών Σολωμού 51 τηλ.: 52.39.762
 * ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ: Σολωμού 51 τηλ.: 52.48.188
 * Για φωτοαντίγραφα παλαιών τευχών στην οδό Σολωμού 51 τηλ.: 52.48.141
 * Τμήμα πληροφόρησης: Για τα δημοσιεύματα των ΦΕΚ Σολωμού 51 τηλ.: 52.25.713 - 52.49.547

* Οδηγίες για δημοσιεύματα Ανωνύμων Εταιρειών και ΕΠΕ τηλ.: 52.48.785
 Πληροφορίες για δημοσιεύματα Ανωνύμων Εταιρειών και ΕΠΕ τηλ.: 52.25.761

* Αποστολή ΦΕΚ στην επαρχία με καταβολή της αξίας του δια μέσου Δημοσίου Ταμείου Για πληροφορίες: τηλ.: 52.48.320

Τιμές κατά τεύχος της ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ:

Κάθε τεύχος μέχρι 8 σελίδες δρχ. 100. Από 9 σελίδες μέχρι 16 δρχ. 150, από 17 έως 24 δρχ. 200

Από 25 σελίδες και πάνω η τιμή πώλησης κάθε φύλλου (8σέλιδου ή μέρους αυτού) αυξάνεται κατά 50 δρχ.

Μπορείτε να γίνετε συνδρομητής για όποιο τεύχος θέλετε. Θα σας αποστέλλεται με το Ταχυδρομείο.

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Κωδικός αριθ. κατάθεσης στο Δημόσιο Ταμείο 2531

Κωδικός αριθ. κατάθεσης στο Δημόσιο Ταμείο 3512

Η ετήσια συνδρομή είναι:

α) Για το Τεύχος Α'	Δρχ.	15.000
β) » » » Β'	»	30.000
γ) » » » Γ'	»	10.000
δ) » » » Δ'	»	30.000
ε) » » » Αναπτυξιακών Πράξεων	»	20.000
στ) » » » Ν.Π.Δ.Δ.	»	10.000
ζ) » » » ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	»	5.000
η) » » » Δελτ. Εμπ. & Βιομ. Ιδ.	»	10.000
θ) » » » Αν. Ειδικού Δικαστηρίου	»	3.000
ι) » » » Α.Ε. & Ε.Π.Ε.	»	200.000
ια) Για όλα τα Τεύχη εκτός ΤΑΕ-ΕΠΕ	»	100.000

Ποσοστό 5% υπέρ του Ταμείου Αλληλοβοήθειας του Προσωπικού (ΤΑΠΕΤ)

Δρχ.	750
»	1.500
»	500
»	1.500
»	1.000
»	500
»	250
»	500
»	150
»	10.000
»	5.000

Πληροφορίες: τηλ. 52.48.320